Došlo 18. II. 1932
krat, prilog.

Poštnina plačana v gotovini | LETO LX | V Ljubljani, v četrtek, 18. februarja 1932 | Štev. 40 | Cena 1 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate: Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Nered v gospodarstvu

Zgodovina preteklih stoletij nam na mnogih krajih govori o vojskah, kugi in lakoti, ki so obiskavale človeštvo, se plazile preko dežel in pahnile narod v revščino in pomanjkanje. Vselej, kadar so take ljudske nadloge obiskale narod, so naši predniki iskali za vzroki in bili prepričani, da so jih tudi pravilno pogodili. Največkrat so si takšne nesreče razlagali kot božjo kazen. Komet na nebu ali strupeni vetrovi s severa so jo napovedovali. Doba velikih kužnih bolezni je med kulturnimi narodi minula, odkar je znanost odkrila njihov bistven vzrok, mala živa bitja, ki jih imenujemo bakterije in koke in se tudi znamo pred njimi varovati.

Po svetu se sedaj plazijo druge bolezni, ki se javljajo perijodično, to so gospodarske bolezni. Imajo nekaj podobnega z zdravstvenimi krizami preteklih stoletij, kajti tudi gospodarska kriza ima na sebi nekaj nalezljivega. Prehaja od človeka do človeka, od stanu na stan in se seli iz ene dežele v drugo. Kakor so se naši predniki spraševali za vzroki, kadar je prišla črna smrt v deželo, tako tudi sedanji rod ugiba o vzrokih gospodarske krize. Seveda mi nič več ne dolžimo kakega kometa, da je povzročil sedanje slabo gospodarsko stanje. Mi iščemo gospodarskih vzrokov. Raziskujemo takorekoč gospodarske bakterije, ki so nas okužile. Toda kakor so bili naši očetje brez moči spričo kolere, koza in črne kuge, tako je nejasno in le tipajoče naše iskanje za vzroki sodobne gospodarske krize. Sicer gospodarska zgodovina izkazuje dolge in kratke perijode, v katerih se povračajo podobne motnje gospodarskega življenja, ki jih označujemo z besedo kriza in depresija, kadar doseže najnižje stanje. Dejansko obstojajo znaki za to, da se slično valovanje konjunkture ponavlja v razdobju 20 do 30 let, z vmesnimi, krajšimi motnjami v nekako 8 letnem ritmu. Vendar zakonitost tega gospodarskega valovanja ni čisto jasna. Tudi nimamo zadostnega in zanesljivega izkustvenega materijala, da bi mogli za daljše perijode postaviti zanesljivo pravilo; kajti, kako daleč sega nazaj perijoda, ki jo označuje sodobni način gospodarjenja? Pred sto, dvesto in tristo leti je čisto drugače izgledalo to, kar imenujemo danes gospodarstvo! Šele nekaj desetletij je, da moremo govoriti o svetovnem gospodarstvu v tem smislu, da so vse dežele gospodarsko med seboj vezane. Šele nekako pred 60 leti prvič opazujemo pojav, da težko gospodarsko obolenje ene pokrajine takorekoč okuži tudi druge dežele. Zato nam gospodarska razmišljanja o davnini ne pomagajo mnogo in se moramo pečati pač z bližje ležečimi razmerami, na katerih prav mi trpimo, ako hočemo premagati veliko negotovost, ki nas navdaja v sedanji gospodarski stiski.

Skoraj vsaka od gospodarske bolezni prizadeta država se čuti v središču krize. Tako n. pr. najhuje kričijo o svojih stiskah Nemci. Toda veliko je dežel, posebno v jugovzhodnem delu Evrope, ki še vedno zavidajo Nemce za njihov visok življenjski standard. Amerikanci, ki so še pred dvemi leti ponosno trkali na svoj dolar, primerjajo danes svoj položaj z evropskim in prihajajo do zaključka, da so njihove lastne ameriške gospodarske razmere mnogo bolj nezdrave, kakor v Evropi. V veliki stiski se nahaja tudi britanski svetovni imperij, le da poseda njegov centrum, to je London in angleško ljudstvo veliko samozavest in popolitično dozorelost. Angleži kažejo izvanredno državno disciplino, ki je gotovo sad stoletnih političnih skušenj. Oni razumejo načelo: kdor ima veliko, mora braniti veliko. Tolikšne gospodarske discipline, kakor so jo v tej svetovni gospodarski krizi pokazali Angleži, ni pokazal noben drug narod na svetu.

Narodi in dežele, ki trpe v sedanji krizi, pripadajo najrazličnejši gospodarski strukturi. So velekapitalistične kakor Anglija, Nemčija in Združene države, so polkapitalistične, kamor je šele v zadnjih letih pričela prodirati evropska gospodarska reforma in končno imamo dežele s čisto novim kapitalizmom, ki hočejo takorekoč že izdelan gospodarski sistem vzidati v svoje gospodarstvo. Gospodarska kriza je zajela prav ves svet, brez razlike. Različne so le metode, s katerimi se pred vseobčo boleznijo države branijo. Skupno vsem kapitalističnim državam pa je, da občutijo nemogočnost obstoječega finančnega kreditnega sistema. Gospodarske sisteme imamo vendar zato, da služijo gospodarstvu, to se pravi, da posredujejo narodom življenjske in kulturne potrebščine, pa naj gre za hrano, obleko, stanovanje, transportna sredstva ali kakšnokoli. Tisti gospodarski sistem je najboljši, ki v največji meri in kar moči nemoteno vrši to svojo nalogo. Kapitalizem je mislil, da vrši svojo službo najbolje, če razveže vse sile »gospodarskega človeka«: njegov pogum, podjetnost, sebičnost in svobodo, ki jih prav nič ali pa le malo omejuje v interesu družbe. Ta sistem je v 150 letih svojega obstoja razvil neverjetne sile. Toda v našem času povzroča tolikšno trpljenje in gospodarsko napetost med stanovi in narodi, da ga nihče več v tem obsegu, kakor se nam pojavlja, ne more smatrati za blagoslov človeštva.

Le poglejmo! Nikdar ni še človeštvo razpolagalo s tako silnim produkcijskim aparatom, kakor razpolaga danes. Industrija in poljedelstvo še nikdar v zgodovini nista razpolagala s tolikšno možnostjo proizvodnje, kakor je danes mogoča. Pri obstoječih prometnih možnostih še tudi nikdar ni bila mogoča tako pravilna in racionelna porazdelitev dobrin, kakor je mogoča danes. In vendar imajo ljudje vedno manj možnosti, da bi se teh nakopičenih dobrin prilastili. Po računih gospodarstvenikov, je v zadnjem letu svetovna kupna moč konsumentov padla za 10% v primeri s prejšnjim letom. Brezposelnost raste kljub temu, da bi bilo pričakovati, da bodo imele vse roke polno dela, ker je vedno večja množica tistih, ki trpe pomanjkanje gospodarskih dobrin. Lahko rečemo, da stoji največji brezposelnosti, ki jo pozna zgodovina, nasproti še večja množica ljudi, ki krvavo pogrešajo prav tistih dobrin, ki bi jih brezposelni mogli producirati.

Svetovno poljedelstvo že več let izkazuje čisto dobre letine. Kanadske severno-ameriške in romunske žitnice so prenatrpane z zrnom, Brazilija stresa svojo kavo v morje ali pa kuri z njo stroje. Toda krušne cene so visoke, na Kitajskem dobesedno stradajo milijoni in se še do danes ni posrečilo vsaj za silo nasititi množice evropskih in ameriških brezposelnih. V vojski smo to razumeli. Takrat pač ni bilo ničesar jesti. Toda stradati, ko so žitnice zemlje prenapolnjene z žitom, to težko razumemo in še težje prenašamo. Vsak se bo vprašal, ali ni sedanji gospodarski sistem pogrešen? Kje je ovira, da lačni ne morejo biti nasičeni od preobilnih zalog? Kje je vzrok, da cele armade brezposelnih ne dobe zaslužka, ko drugod ljudje trpe pomanjkanje proizvodov?

Imamo države, ki trpe silno denarno stisko, ki ni prizanesla niti Angliji, ki je skozi stoletja zalagala svet s svojimi funti. Po drugih državah pa se zopet kopičijo ogromne množine zlata, kakor so Francija, Amerika, Švica in Holandija, ki se duše v preobilih finančnih sredstvih. Isto neravnovesje se pojavlja pri obrestni meri. V državah, kjer je redek denar, je obrestna mera izredno visoka. V Švici in Franciji pa je brez obresti nakopičenih na stotine milijonov frankov, v depozitnih bankah, v državnih bankah, pa tudi v privatnih rokah. Zakaj ta neurejenost? Zakaj je neizrabljena ogromna gospodarska potenca, ki leži nakopičena v francoskem in ameriškem denarju? Celo prostrano gospodarsko polje je torej polno neurejenosti.

Nakopičene sile ne pridejo do učinka. Polnost in praznina si stojita nasproti in ni nobenega izgleda, da bi se izenačili. Morda je s tem podana najkrajša skica obstoječega gospodarskega nereda, za katerim boleha sodobno gospodarstvo. Tam, kjer bi morala biti ravnina, se kopljejo prepadi in se ustvarjajo umetne gore. Narodi, stanovi, pa tudi posamezniki izrabljajo svoje najboljše sile v medsebojnem gospodarskem trenju, kar dokazuje, da je sodobna družba res težko bolna. Vzrok tej družabni bolezni je v tem, da ji manjka naravne, to je korporativne organizacije. Ker družba ni urejena, je vsak v boju z vsemi, kar samo veča gospodarski kaos.

Ozadje francoske vladne krize

Položaj Lavalove vlade je bil že delj časa šibek — Tajen poskus s koncentracijsko vlado propadel

Pariz, 17. febr. Padec Lavalove vlade ni prišel tako nepričakovano, kakor bi se zdelo v prvem trenutku. Razpoloženje senata napram Lavalovi vladi je bilo že več časa vse prej kakor ugodno. Pierre Laval se je v zadnjem času vedno bolj nagibal k desnici, tako je na pr. poslal kongresu republikanske zveze pozdravno pismo in notranji minister Chatala se je tudi udeležil banketa, ki ga je priredila zveza po zaključku kongresa. Gospodarska kriza se čedalje bolj čuti tudi v Franciji in proračun za leto 1932 že kaže, da se tudi državne finance ne nahajajo v prav dobrem položaju. Vlada ni imela poguma pričeti s sanacijo narodnega gospodarstva in državnih financ, ker se spričo bližnjih volitev ni upala na dan z nepopularnimi ukrepi, ki bi jih zahtevalo resnično uravnovešenje državnega proračuna. Po tem je še prišlo na dnevni red vprašanje volivne reforme. Boj za volivno reformo je vodil nespravljivi in nepopustljivi poslanec Mandel. Vlada se je glede volivne reforme preveč izpostavila in le pod pritiskom Lavala samega je parlament odobril reformo proti volji levičarskih strank, to je Herriotovih radikalnih socialistov, socialistov in komunistov. Volivna reforma je povzročila veliko nejevoljo v senatu, kjer imajo levičarsko usmerjeni senatorji večino. Tedaj so stopili tudi na delo Briandovi prijatelji, ki še vedno ne morejo pozabiti, kako je Laval vrgel Brianda s Quaia d'Orsaya.

Borba proti Lavalu ni bila težka. V senatu so se že delj časa pripravljala ugodna tla za rekonstrukcijo Lavalove vlade, ki naj bi ji sledila koncentracijska vlada. Kakor so se na eni strani Lavalovi prijatelji branili vsake izpremembe, češ, da bi bila škodljiva v tem trenutku, ko so na dnevnem redu tako važna zunanje politična vprašanja, kakor razorožitvena konferenca in reparacije, se je dala prav z zunanjepolitičnega vidika zagovarjati potreba močne koncentracijske vlade. **V resnici se je poskus za sestavo takšne vlade izvršil pred dobrim tednom, ko je nenadoma prispel iz Ženeve v Pariz predsednik francoske delegacije Paul Boncour. V to vlado naj bi stopili voditelji glavnih strank, ki se zbirajo okoli Marina, Herriota. Chautempsa ter Daladiera. Poskus je imel namen pritegniti k sodelovanju radikalne socialiste in s tem utrditi poziicijo vlade doma in v svetu.** Pogajanja so se vršila v prvi vrsti o zunanjepolitičnih problemih, to je o stališču, ki ga naj Francija zavzame v reparacijskem vprašanju. Ob tem trdem orehu se je poskus osnovanja koncentracijske vlade razbil. Skrajna desnica je namreč pod vodstvom Louisa Marina stavila preveč radikalne zahteve glede postopanja proti Nemčiji, da bi jih mogli sprejeti radikalni socialisti. Tako je Marin zahteval, naj prične Francija izvajati represalije proti Nemčiji, odpove naj kredit nemški Narodni banki in saarško ozemlje naj obdrži še po letu 1935 kot poroštvo za nemška plačila. Herriot in Daladier nista mogla sprejeti teh pogojev.

Kot Lavalov naslednik se pogosto imenuje prav Paul Boncour, ki je že vodil pogajanja za koncentracijsko vlado. Verjetnost, da bi prišlo do koncentracijske vlade, je majhna, ker ni nikakor verjetno, da bi Herriot stopil v vlado tik pred volitvami in si s tem pokvaril pričakovani volivni uspeh. Že ob priliki zadnje vladne krize je bilo mnogo govora o takšni koncentracijski vladi, a je končno ostalo le pri besedah prav radi Herriotove odklonitve. Ni verjetno, da bi Herriot med tem časom menjal svoje stališče, še posebno ne, ker ločita Francijo od volitev samo še dva meseca.

Sedanja vladna kriza ne bo imela posebnih posledic za položaj Francije v Ženevi, saj ni to prvi primer, da je francoska vlada padla prav v trenutku važnih mednarodnih pogajanj. Na drugi strani je svet tako vajen vladnih kriz v Franciji in ima o solidnosti političnega sistema v Franciji tako dobro mnenje, da ne more takšna kriza zrahljati francoskega ugleda v inozemstvu.

Tardieu v ospredju

Pariz, 17. febr. tg. Francoska kabinetna kriza ni prišla dosedaj niti koraka dalje. Sprejemi v Elizeju se vrstijo po običaju. Sodi se, da se Doumer prav tako, kakor pri preosnovi Lavalovega kabineta po izstopu Brianda, prizadeva, da se sestavi koncentracijski kabinet narodne unije. Zdi se, da nekateri voditelji levice niso nenaklonjeni taki rešitvi, toda s pogojem, da se najde za mesto ministrskega predsednika osebnost, ki v strankarski politiki ne bi bila preveč eksponirana in ki bi zajamčila lojalno izvršitev novih volitev. Radi ostrih nasprotstev med levico in desnico v poslanski zbornici ne pride v poštev za vodstvo koncentracijskega kabineta noben poslanec, temveč samo kak senator. Z desne strani se imenuje sedaj v prvi vrsti Tardieu. Tako lansira Tardieua posebno poslanec Du Tastes, ki je vložil v poslanski zbornici predloge za izpremembo volivne pravice in še poostril prvotne načrte poslanca Mandela. Nocoj pričakujejo, da se vrne Tardieu v Pariz. V prvih vihrah krize se je večkrat imenovalo tudi Briandovo ime. Skoro gotovo pa je, da bo Briand v takih okolnostih odklonil sestavo nove vlade.

Hindenburg : Hitler

Hindenburg — kandidat zmernih strank Hitlerju grozi poraz

Berlin, 17. febr. V torek, 23. februarja se sestane državni zbor, da določi dan predsedniških volitev. Notranji minister Groener bo v imenu vlade predlagal, naj se 13. marca določi kot dan predsedniških volitev. Državni zbor bo gotovo vladni predlog sprejel, ker ima vlada s pomočjo socialnih demokratov v parlamentu večino.

V trenutku, ko je maršal Hindenburg sprejel kandidaturo, ne da bi žrtvoval dr. Brüninga, kakor so to zahtevali nemški nacionalci in narodni socialisti, se je položaj razjasnil. Hitler in Hugenberg sta se javno postavila proti Hindenburgu in v tistem hipu se je že osnovala protifašistična fronta zmernih strank, ki se zbira okoli maršala Hindenburga. Danes je gotovo, da bodo za Hindenburga glasovale tele stranke: centrum, državna stranka, nemška ljudska stranka, konservativci, gospodarska stranka in tudi socialisti. Organ socialistične stranke »Vorwärts« že piše, da morajo socialisti voliti za Hindenburga, čeprav je ta konservativec, zato, da preprečijo izvolitev Hitlerja.

V primeri z zadnjimi predsedniškimi volitvami, ki so se vršile aprila 1925, je nastal danes popoln preokret glede grupacije strank okoli Hindenburga. Takrat je bil Hindenburg izvoljen v drugem skrutiniju s 14,655.766 glasovi proti kandidatu srednjih in levičarskih strank Marxu, za katerega je bilo oddanih 13,751.615 glasov. Hindenburg je takrat prisegel, da bo spoštoval ustavo, to je republiko, in je to svojo prisego držal do konca v veliko razočaranje svojih volilcev, to je hitlerjevcev in Hugenbergovih nemških nacionalcev. Danes nastopa Hindenburg kot kandidat ustavnih strank, ki so ga v znak hvaležnosti za njegovo dalekovidno politiko prosile, naj kandidira. Hindenburgova politika je šla za tem, da obvaruje nemški narod pred notranjo revolucijo in ga na zunaj oprosti vseh bremen, ki mu jih je naložila nesrečno zaključena vojna.

Kako ceni tudi zunanji svet Hindenburgovo osebo, priča zadnji komentar pariškega »Tempsa«. Njegovo lojalno izpolnjevanje ustave, piše list, zasluži splošno spoštovanje. Za časa svojega predsedstva je znal Hindenburg svoja lastna čuvstva potlačiti, samo da je spoštoval ustavo. Nič manj simpatičen ni komentar londonskega »Times«.

O izvolitvi Hindenburga ne more biti več nikakega dvoma; saj je nadstrankarski odbor v tako kratkem času zbral zanj skoro 3 milijone podpisov. **Za Hitlerja in vse njegovo gibanje se bližajo kritični dnevi. Narodna opozicija je v razsulu. Pogajanja med njim in Hugenbergom za skupnega kandidata so se razbila.** Hugenberg bo sam kandidiral, tako so narodni socialisti prisiljeni postaviti lastnega kandidata, ki bo gotovo Hitler. Njegovemu imenovanju za profesorja vzgojeslovja na tehnični visoki šoli v Braunschweigu ne bo osrednja vlada ugovarjala, ker se čuti dovolj močno in ne mara dati hitlerjevcem povoda, da bi se pozneje izgovarjali, da so bile morebitnega poraza hitlerjevcev krive šikane osrednje vlade. Le z veliko težavo in z odkritimi grožnjami se je Hitlerju posrečilo odvrniti Stahlhelm od tega, da se ni, kakor bojna organizacija Kyffhäuserbund, javno izrekla za Hindenburga, svojega častnega predsednika. Stahlhelm je stavil pod pritiskom Hitlerja za pogoj, da gre na volišče za Hindenburga z zahtevo, da se menja sedanji politični kurz, to je, da Hindenburg odžaga dr. Brüninga. Zdaj je Stahlhelm izdal poročilo, ki ugotavlja, da se ta pogoj ni izvršil in da je bila tako dana Stahlhelmu vsa prostost. Vprašanje je, ali se bodo člani Stahlhelma, ki je itak v stalnem sporu s Hitlerjem, prav na ljubo temu odpovedali svojemu častnemu predsedniku Hindenburgu, ki ga splošno vsi Nemci cenijo in tudi hitlerjevci sami. Ako doživi Hitler pri volitvah poraz — in o tem niti sam ne dvomi več — bo to za njegovo gibanje lahko usodepolno.

Komunisti bodo nastopili z lastnim kandidatom, s svojim voditeljem Thaelmannom. Njihov namen je, da ob tej priložnosti preštejejo svoje vrste. Ni verjetno, da bi moskovska internacijonala njim dala ukaz, naj gredo volit Hitlerja z namenom, da povzročijo v Nemčiji večjo zmešnjavo. Izvolitev Hitlerja bi pač pomenila konec komunizma v Nemčiji.

Razdvojenost v angleški vladi

London, 17. febr. tg. Pri drugem čitanju carinske tarife je dobila vlada večino 451 glasov proti 73 glasovom. Pri prvem glasovanju zopet niso glasovali notranji minister sir Herbert Samuel, škotski minister sir Arhibald Sinclair in prosvetni minister sir Donald Mac Lean, skupno pa 26 liberalcev. Sir Sinclair je napadal vlado tudi v debati radi carine na živila, ki zadeva posebno siromašno prebivalstvo. V zaključni besedi je finančni minister Chamberlain priznal, da bodo stroški za preživljanje v Angliji še narastli, ravno tako kakor stroški za sirovine, ki so sedaj zelo nizki. Radi večjih državnih dohodkov v zadnjih tednih, posebno pa iz davkov, se je državni primankljaj znižal od 100 milijonov na 74.3 milijonov. Upajo, da se bo z nadaljnjimi davčnimi prihodki proračun popolnoma izravnal.

Nameravan atentat na papeža?

Rim, 17. febr. tg. V preiskavi radi bombe, ki so jo našli v cerkvi sv. Petra, so našli danes več bomb pri nekem delavcu, kateri je zaposlen pri popravilu papeževe letne rezidence Castel Gandolfo. Sumi se, da je bil nameravan atentat na papeža samega. V vatikanskih krogih so zelo razburjeni.

Po bolgarskih občinskih volitvah

Sofija, 17. febr. AA. Bolgarska agencija poroča: Iz končnih rezultatov občinskih volitev, ki so se vršile prošlo nedeljo, se vidi, da so stranke vladnega bloka dobile na teh volitvah 50% celokupnega števila oddanih glasov, medtem ko je pri občinskih volitvah leta 1929 dobil Demokratičeski zgovor skupno samo 38%. Po sedanji razdelitvi mandatov dobi vladni blok 65% skupnega števila mandatov in upravo v vseh občinah razen v treh. — Zaradi razcepljenosti v političnih formacijah, med katere spada tudi vladni blok, čigar kandidati so na mnogih voliščih postavili posebne liste, je delavska stranka (komunisti) dosegla nekaj uspehov in dobila večino glasov v treh mestih. V primeri s parlamentarnimi volitvami meseca junija 1931 je delavska stranka povečala število svojih glasov za 5000, po drugi strani pa je treba povedati, da se je število pristašev delavske stranke v važnih delavskih središčih zmanjšalo, povečalo pa se je le v bolj ali manj nepomembnih občinah.

Gripa na Bolgarskem

Sofija, 17. febr. ž. Po vsej Bolgariji se je razširila močna epidemija gripe, ki je bila prenešena iz Carigrada. Zdravniki so ugotovili celo vrsto težkih možganskih in drugih bolezni, ki bazirajo na gripi. Ministrstvo narodnega zdravja dela z vsemi silami, da se bolezen omeji. Prosvetni minister je poslal vsem šolam v državi okrožnico, v kateri predpisuje korake, ki jih je treba ukreniti za preprečitev bolezni.

Nevaren položaj v Španiji

Komunizem dviga glavo

Madrid, februarja.

Iz mnogih znamenj bi se dal primerjati razvoj revolucije v Španiji z ruskim zgledom, kjer so slednjič zmagali skrajni elementi. O nedavnih anarhističnih poizkusih, posebno v Kataloniji, gre dejansko govorica, da jih je iz inozemstva vodil Trotzki. Macia, predsednik katalonskega samoupravnega zastopa, je baje v zvezi s tretjo internacionalo. Drugi pa zopet trdijo, da so vsi revolucionarni dogodki v Španiji judovsko-framasonsko maslo. Na vsak način je za režim značilno dejstvo, da uporablja zakon v zaščito države pač proti redoljubnim ljudskim slojem, ne pa proti temnim silam prevratnega tiska.

Ustavodajna skupščina, ki bi se morala po sprejetju ustave raziti in dati mesta rednemu parlamentu, je ostala zbrana. Pa saj poslanci in ministri itak niso drugega kakor predstavitelji posameznih strankarskih skupin, ki so si razdelile med seboj oblast; pri novih volitvah bi se utegnila moč strank izpremeniti, zato jim je ljubše, da nič ne tvegajo in ostanejo na svojih mestih. Vsi ti novi ljudje so pa večinoma politični novinci, kar se vsemu njihovemu delu oddaleč pozna. Razen tega uganjajo politični voditelji pravcati lov za dobro plačanimi službami in jih ima posameznik do deset v rokah. Socialistično delavstvo je zelo razočarano nad lastnimi poslanci.

Alcala Zamora je torej podpisal tudi odlok proti jezuitom in s tem iznova prevaral nade katoličanov vanj... Vlada je istočasno napovedala nadaljnje odredbe, s katerimi se bo »uredilo« delo verskih redov. Iz šol jih vsekakor ne morejo vreči, kakor bi tudi radi, kajti sam židovski prosvetni minister De Los Rios je izjavil, da vlada še dolgo ne bo mogla poskrbeti za pouk 60.000 učencev, ki jih poučujejo sedaj redovne učne moči. Pač pa je prosvetni minister izdal ukaz, da se v državnih ljudskih šolah izključi vsaka verska propaganda in tudi verski pouk sam, neglede na želje in zahteve staršev. Čudna svoboda vesti!

Ob odstranjevanju križev iz šol je prišlo mnogokje do hudih spopadov med starši in šolskimi oblastmi ter je oblast spričo odločnega odpora prebivalstva zaenkrat odnehala.

Pokopališča so vsa podržavljena in cerkvenopravna pristojnost zanja odpravljena. Kdor hoče imeti cerkven pogreb, mora to v svoji poslednji volji pravno-veljavno določiti, drugače oblasti ne dovolijo cerkvenega pokopa.

Nadaljnje žalostno znamenje časa so vedno češči napadi na duhovnike, ki jih drhal pretepa, mnogokrat do smrti; požigi cerkva, župnišč in samostanov so na dnevnem redu. Namesto pa, da bi oblast zasledovala temne zločinske elemente, odreja preiskave v napadenih samostanih, kakor se je to zgodilo nedavno v Bilbao; katoličane, ki branijo duhovnike in samostane, zapirajo in jih kaznujejo zaradi »nedovoljenega nošenja orožja«. Drhal grozi celo redovnicam.

Tisk je postal razuzdan in se objavljajo neverjetne umazanosti; če pride ovadba, se oblasti zganejo samo na videz, nalagajoč smešno nizke kazni. Povsodi more opazovalec videti znamenje, kako je framasonstvo na delu, da nravno izpridi ljudstvo.

Odlok o razpustu jezuitskega reda se sklicuje na člen 26 nove ustave, ki določa, da se razpuste redovi, ki so prisegli »tujemu vladarju«. Ta določba je bila iz vsega početka naperjena proti jezuitom. Večje število znamenitih pravnikov je poslalo vladi mnenje, da se iz tega člena ustave nikakor ne more izvajati razpust jezuitskega reda. Toda vlada se na to mnenje ni ozirala in ni dala nanj sploh nobenega odgovora, kakor da bi katoliški državljani sploh ne zaslužili vpoštevanja. Španski škofje so izdali proti temu nasilju plameneč protest in se sklicevali na najprvotnejše pravice, ki jih danes uživajo v kulturnih deželah vsi državljani brez izjeme in so mednarodno priznane, a to je predvsem svoboda veroizpovedi.

Premoženje jezuitskega reda si hoče prilastiti država, kar je protiustavno in enako ropu. Komunisti dobivajo zase lepe zglede... Cerkve bodo zaenkrat izročili cerkveni oblasti v nadaljnjo uporabo.

Katoliški »El Siglo Futuro« je opozoril, da so bili jezuiti v teku zadnjih 200 let že petkrat izgnani iz Španije, a skoraj vsakokrat so sledili veliki družabni in državni pretresi. Kakor kažejo vsa znamenja, se tudi sedaj bliža Španiji narodna katastrofa.

Nova ustava predvideva proti zlorabi ustavnih pravic vzklic na državno sodišče. To najvišje sodišče pa še ne deluje. Kljub temu je vložil jezuitski red na Tribunal supremo ničnostno pritožbo za izročitev bodočemu državnemu sodišču.

Sicer pa si sedanja svobodomiselna španska vlada g. Azana sama koplje grob. Njeno teoretično koketiranje z ekstremnimi socialnimi strujami je povzročilo, da je dvignil svojo glavo komunizem, ki doslej v Španiji ni veliko pomenil. Zlasti njegovi govori za časa parlamentarne debate o kulturnobojnih členih ustave so tako radikalizirali del španskih množic, da je bila znatno olajšana propaganda iz Moskve, ki je vrgla veliko milijonov v Španijo, da razvname socialno revolucijo. Ko je meščanstvo in konservativni španski kmet videl, kako je ta propaganda privedla do štrajkov, krvavih revolucij v Kataloniji in Andaluziji in do razvnetja vseh nasilnih instinktov, je naravno, da se je sedaj pojavil v širokih slojih odpor proti svobodomiselstvu, ki je vzelo republiko v zakup.

Zaradi tega stopa v zadnjem času vedno bolj v ospredje znani politik Aleksander Lerroux, ki ga je levo krilo svobodomiselstva potisnilo v stran obenem, ko je izvolilo za predsednika republike Zamoro, zato da ga politično nevtralizira. Aleksander Lerroux je sedaj tisti mož, okrog katerega se zbirajo poleg zmernih meščanskih elementov tudi konservativni republikanci, ki hočejo ojačiti opozicijo, in so si za svoj program že postavili revizijo ustave. Zategadelj čakajo Španijo še jako hude notranje borbe in sedanji oblastniki se zelo motijo, če mislijo, da so si z radikalnimi frazami svoj obstoj zasigurali. Prebivalstvo Španije čedalje bolj uvideva, da oslabitev Cerkve in tako zvani kulturni boj samo pospešujejo anarhijo in destruktivne težnje, za katerimi stoji Moskva.

Na splošno je položaj v Španiji zapleten in nevaren. Temne prevratne sile so na vseh koncih na delu. Pravim domoljubom je na mislih samo eno: Bog ohrani Španijo! —cia.

Iz narodne skupščine

Zakon v srednjih strokovnih šolah

Belgrad, 17. febr. l. Narodna skupščina je danes zasedala. Najprej je dovolila dopust poslancem, ki so oboleli ali imajo druge važne opravke izven Belgrada. Nato so bila prečitana imena cele vrste poslancev, ki so podali ostavke na županska mesta ali pa na mesta upravnikov raznih državnih zavodov. Na dnevnem redu je bila diskusija o zakonskem predlogu o srednjih trgovskih šolah. Tozadevni odbor je zakonski predlog natančno proučil ter imenoval dr. Stijiča za svojega poročevalca v skupščini. Dr. Stijič je svojo nalogo rešil v sijajnem govoru, v katerem je naslikal neugodno stanje našega trgovskega šolstva, ki nam ne nudi zadostno izobraženega trgovskega dijaštva, da bi mogli neizmerno bogastvo svoje zemlje uveljaviti na inozemskih trgih. V naše trgovske šole mora biti dahnjen nov duh, in srečen je, da je novi zakonski predlog to tudi storil. Položaj države na mednarodnih trgih ne priča o njenem naravnem bogastvu, ampak spričuje nevednost njenih trgovskih predstavnikov kakor tudi njihovih poslovnih sposobnosti. Novi zakon bo dal uspešnejšega poleta naši trgovini. Dr. Stijič je med burnim ploskanjem narodnih poslancev končal svoj govor z besedami, naj ga narodna skupščina sprejme brez debate.

Za njim je nastopil dr. Kramer, minister za trgovino in industrijo. Minister pojasnjuje narodni skupščini, da je njegov predlog že starejšega značaja. Že l. 1927 se je pričelo delati na tem, da se izvrši koncentracija vseh strokovnih šol v enem samem ministrstvu. Šele l. 1930 se je to tudi dejansko izvršilo. Med tem ko je bilo l. 1919 v naši državi 394 strokovnih šol, jih je bilo l. 1930 688 s 4824 učnimi močmi in 71.591 učenci. Trgovinsko ministrstvo je takoj nato pričelo izdelovati zakon o osnovnih, srednjih in višjih trgovskih šolah, ki bi naj bile enake za ves državni teritorij. Delo je bilo zaključeno l. 1931 in tozadevni zakoni so bili poslani vrhovnem zakonodajnemu svetu, ki jih je odobril v isti obliki, kakor leže pred narodno skupščino. Skupščinski odbor je vnesel nekaj novega v zakonski predlog, namreč, da bodo imeli odslej maturanti v srednjih trgovskih šolah pravico, da se vpišejo na visoko komercialno šolo v Zagrebu. Minister to spremembo rade volje sprejme za svojo, ker je prepričan, da naslov visoke šole ne bo s tem izgubil nič na svojem prestižu.

Zelo zanimiv je bil govor Mite Dimitrijeviča, ki se je sukal okrog posebno danes zelo važnega vprašanja: ali gimnazija ali srednja strokovna šola. Mnenja je, da se je s tem zakonom ustvaril aparat, ki je bil pri nas nepopoln. Naša trgovina se čimdalje bolj razvija, a naše strokovno šolstvo o tem ne vodi nobenega računa. Mi moramo posvetiti več pozornosti ti strokovni izobrazbi. Po vojni smo odpirali gimnazijo za gimnazijo in tako vzgajali intelektualni proletarijat, kateremu ne moremo nuditi kruha. Tudi standard gimnazijskih maturantov se je znižal, ker imamo danes nebroj teh maturantov, ki se potegujejo za mesta, katera so preje zasedli manj izšolani ljudje. Govornik je citiral slučaj, da se je v Belgradu razpisal natečaj za lekarno — priglasilo se je vsega 272 prosilcev. Značilna je bila tudi tekma za razna mesta v narodni skupščini. Za služiteljska mesta se je priglasilo nad 1500 prosilcev, med njimi zelo veliko gimnazijskih maturantov in akademikov. Ko se je nekoč sprehajal po Zagrebškem trgu, so mu ponujali jabolka iz Kalifornije. Razjezil se je in vprašal po naših jugoslovanskih jabolkih. »Dajte nam jih«, so mu odgovorili trgovci. Zato pravi, da nam je potrebno strokovno izobraženo trgovsko osebje, da bomo uspevali na svetovnem trgu z našim naravnim bogastvom.

Diskusijo je končal Miloslav Stojadinović, ki je apeliral na narodno skuščino, naj ne protežira sloje intelektualnega proletarijata, ki v brezposelnosti propada ter ustvarja državi nevarne elemente. Izobrazba mora biti strokovno usmerjena. To naj bo parola za vzgojo bodočih generacij našega naroda. Strokovna izobrazba bo nadalje odprla nastežaj vrata za osebno iniciativnost ter nas bo izvlekla iz gospodarske zaspanosti. V Nemčiji je 75% inženerjev, ki se nahajajo na najvišjih in najbolj odgovornih mestih, ki nimajo nikake gimnazijske, še manj pa akademske izobrazbe.

Nato je prišlo do glasovanja. Prisotnih je bilo 208 poslancev, to je dobri dve tretjini, ki so vsi glasovali za sprejem zakonskega predloga. Prihodnja seja je bila najavljena za jutri dopoldne.

Finančni odbor nadaljuje prerešetavanje proračunskega zakona. V teku debate o proračunu prosvetnega ministrstva se je govorilo tudi o vlogi, ki jo vršijo za narodno vzgojo katoliška in pravoslavna bogoslovja.

Včeraj je bil na vrsti proračun prometnega ministrstva, danes pa se proučuje predlog ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje. V tem ministrstvu se bo o vsaki posamezni postavki proračuna vodila debata in to na zahtevo ministrstva za socialno politiko samega.

Seja vlade

Belgrad, 17. febr. AA. Danes od 9 do 13 je bila v zgradbi Narodne skupščine pod predsedništvom predsednika ministrskega sveta Petra Živkoviča seja ministrskega sveta, na kateri se je nadaljevala razprava o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o taksah. Določen je bil definitiven tekst omenjenega zakonskega predloga, ki bo te dni poslan narodnemu predstavništvu.

Dunajska vremenska napoved: V severnih delih Avstrije bo različno oblačno, na nekaterih krajih nekoliko novega snega, pozneje pa bo temperatura porastla, v ostali Avstriji ne bo bistvene spremembe.

Apel Zveze narodov na Japonsko

Javno mnenje se vedno bolj obrača proti Japoncem

Ženeva, 17. febr. tg. Debata v razorožitveni konferenci danes ni zanimala nikogar radi sklepa Sveta Zveze narodov, ki je poslal Japonski nujen apel in radi nenadne ministrske krize v Franciji. Čuje se, da je sprožila ta apel Anglija, za katero stojijo ameriške Združene države, ker je videti, **da je javno mnenje v teh državah vsak dan bolj naperjeno proti Japonski.** V ženevskih diplomatičnih krogih s skrbjo pričakujejo reakcije japonske vlade na ta apel. Širijo se v Ženevi razne govorice, da je japonski zunanji minister poslal japonskemu delegatu instrukcije, po katerih da bo Japonska radi stališča Sveta Zveze narodov proti Japonski (kar se je zgodilo z apelom), prisiljena revidirati svoje stališče nasproti Zvezi narodov. Če je to res, potem bi to pomenilo, da bo Japonska zagrozila s svojim izstopom iz Zveze narodov, da si na ta način zagotovi popolno svobodo delovanja. Na koncu apelira nota Zveze narodov na čut lojalnosti Japonske kot člana Zveze narodov in prosi Japonsko za zmernost v svojem nastopanju.

Tajništvo Zveze narodov objavlja sedaj besedilo nujnega apela na Japonsko, ki je bil danes opoldne izročen japonskemu poslaniku Sato s kratkim spremnim pismom. V tem spremnem pismu navaja Svet Zveze narodov, da smatra spričo posebnih okolnosti za potrebno, nasloviti na Japonsko nujen apel v prijateljskem duhu. Opozarja na posebno odgovornost, na dolžnost zmernosti in previdnosti, ki jo je Japonska dolžna v tem konfliktu kot član Zveze narodov in kot stalni član v Svetu Zveze narodov. V apelu izjavlja vseh 12 članov Zveze narodov, da ne omalovažujejo težkoč Japonske, da pa morajo kljub temu izjaviti, da obžalujejo, da se Japonska ni podvrgla brez pridržka metodam mirne ureditve, kakor so določeno v paktu Zveze narodov, ki enkrat opozarjajo na slovesne obveznosti iz pariškega pakta, po katerih se morajo za rešitev mednarodnih konfliktov uporabljati samo mirna sredstva. **Dalje opozarja apel na to, da člani Sveta Zveze narodov želijo opozoriti, da je po določbah člena 10 pakta Zveze narodov vsak član Zveze narodov primoran, spoštovati in obraniti sedanjo teritorijalno integriteto in politično neodvisnost vseh članic Zveze narodov. Pred javnim mnenjem vsega sveta ima Japonska ogromno odgovornost, da se v svojih odnošajih z drugimi državami pokaže pravično in zmerno.**

Japonski ultimatum

Pričakovati je novih bojev

Tokio, 17. febr. ž. Japonski poveljnik v Tokio je sklenil, da še preje, predno izvršijo japonske čete ofenzivo, po naročilu svoje vlade pošlje poveljniku kitajske vojske ultimatum, v katerem ga bo pozval, da v 24 urah zapusti s svojimi četami Šanghaj. Japonci mislijo to izvesti na ta način, da obkolijo kitajske položaje ter so tozadevno akcijo začeli izvajati. Značilno je, da te ukrepe niso naperili proti Čangkajšeku, ki je s svojimi 25.000 možmi zasedel južni del Šanghaja. Čete generala Čangkajšeka dosedaj še niso stopile v borbo, temveč so obdržale mir, kakor naglašajo sami Japonci. Vsekakor je stališče Japoncev proti Čangkajšekovi armadi zelo značilno in se bodo posledice pokazale v najkrajšem času.

London, 17. febr. Iz Šanghaja javljajo, da je kitajski zunanji minister poslal diplomatskemu predstavniku Združenih držav Johnsonu in angleškemu poslaniku v Nankingu Lampsonu še eno protestno noto zaradi izkoriščanja mednarodne cone v Šanghaju s strani Japoncev za njihove vojne operacije. V noti se naglaša, da kljub zatrdilu japonske vlade, da bodo Japonci ohranili nevtralnost mednarodne koncesije, se tamkaj še vedno izkrcujejo nove čete. Kitajska odklanja vsako odgovornost za eventuelno škodo, ki bi lahko nastala inozecem v Šanghaju, če bi bile kitajske čete prisiljene, da se branijo japonskih napadov iz mednarodne koncesije v Šanghaju.

New York, 17. febr. ž. Reuterjev urad javlja iz Šanghaja, da se je število japonskih letal v Šanghaju znatno zvišalo. Če pride do ofenzive, bo to največja zračna vojna.

Šanghaj, 17. febr. ž. V področju mednarodne koncesije je bila neka angleška ladja, ki je ravno dvigala sidro, zadeta od dveh topovskih strelov. Dva angleška mornarja sta bila pri priči mrtva, dva pa težko ranjena od koščkov razstreljenih granat.

Mukden, 17. febr. ž. Tu se še vedno nadaljujejo pogajanja med predstavniki Mandžurije za končno ustanovitev nove mandžurske države. Vse kaže, da bo nova država imela federativno urejeno obliko republike. Predsedoval pa ji bo bivši kitajski cesar Fuji.

Rusija pošlje čete v Mandžurijo

Tokio, 17. febr. ž. Japonski zunanji minister je prejel iz nekega glavnega evropskega mesta, toda ne iz Moskve, da hoče Rusija v zaščito svojih interesov poslati čete v Mandžurijo. Ta vest ni niti najmanj iznenadila političnih krogov v Tokiu, ker zastopajo stališče, da ima Rusija isto pravico, da ukrene vse potrebno za zaščito svojih interesov, kakor Japonska. Nadalje poročajo, da je že velik del japonskih čet zapustil Harbin.

Zakaj se je vrnil Titulescu

Velezanimivi predlogi sovjetske delegacije

Belgrad, 17. febr. l. Iz Bukarešta prihajajo vedno bolj zanimivi detajli o Titulescovem povratku v domovino. Romunski londenski poslanik Titulescu, ki se je nahajal v Ženevi, je imel telefoničen razgovor z dvorom in je bil pozvan v domovino brez vednosti ministrskega predsednika Jorge. Od ministrov je bil poučen o tem samo finančni minister Argetoianu, od opozicije pa dr. Maniu. Profesor Jorga, ki je še vedno predsednik vlade, se je nahajal v svojem kabinetu, ko mu je tajnik sporočil, da je Titulescu prišel v domovino. Profesor Jorga je bil tako razburjen, da je takoj sestavil pismo za ostavko, toda na dvoru so mu odgovorili, da ne more biti sprejet. Profesor Jorga še danes nosi demisijo v svojem žepu, ker še do danes ni bil sprejet v avdijenco na dvoru. Čeprav še ni mogoče doznati z vso sigurnostjo vsebine velepolitičnega razgovora na dvoru, je vendar že toliko pronicalo v javnost, da prihaja Titulescu z dvema važnima predlogoma:

Dobil je od sovjetskega zunanjega komisarja Litvinova konkreten predlog za ureditev medsebojnih odnošajev, v katerem Sovjetska Rusija predlaga neke vrste gospodarsko zvezo v lesni izvozni trgovini. Sovjetska Rusija ponuja nadalje posebno razorožitveno formulo za vojno brodovje v Črnem morju pod pogojem, da Romunija opusti načrt, da bi Anglija organizirala v Constanzi romunsko mornariško bazo za vojno brodovje. V zvezi s tem predlogom je prišel v diskusijo tudi trozvezni pomorski pakt med Turčijo, Romunijo in Sovjetsko Rusijo glede vseh vprašanj pomorske politike v Črnem morju. Paktu bi se mogla pozneje pridružiti tudi Bolgarija.

Z druge strani pa se z veliko energijo trdi, da je Titulescu prihitel v Bukarešt tudi radi tega, da opozori kralja na to, da bi angleški krogi ne videli radi, če bi se Romunija spustila v konkretna pogajanja z drugimi državami srednje Evrope v svrho oblikovanja gospodarskega bloka. — Ne da bi hoteli ovreči verodostojnost teh vesti, se mora poudariti, da je tudi kralj sam hotel govoriti s svojim londonskim poslanikom o notranje politični situaciji v državi. S sedanjo vladno ekipo se namreč ne more iti dalje. Razmere se niso prav nič zboljšale in niti ena točka vladnega programa profesorja Jorge se ni uresničila. Pri konstituiranju nove vlade pa je nasvet Titulesca velike važnosti, ker ve, kako bodo politične kombinacije odjeknile v onem delu inozemstva, ki prihaja v poštev za romunska zunanja posojila.

Radikalni načrti romunske vlade

Bukarešt, 17. febr. ž. Veliko senzacijo je izzval predlog finančnega ministra Argetoianua o konsolidaciji kmetskih dolgov. Ta zakonski načrt predvideva prisilno posojilo. Zakonski predlog predvideva odvzem 5% od vrednosti posestev, ki znašajo preko 10 ha, nadalje od podjetij, ki izkoriščujejo podzemeljske produkte, od kapitala trgovcev in industrijcev ter trgovskih društev. Nihče ni pričakoval, da bo prišlo do tako drastičnih predlogov. V finančnem odboru je imel Bratianu dveurni govor proti temu postopanju. Kljub opoziciji pa mislijo, da bo ta predlog v parlamentu sprejet z večino. Trdi se, da je tudi predsednik vlade Jorga pristal na ta predlog.

Ital. prepisi za uvoženo meso

Belgrad, 18. febr. AA. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine sporoča, da je italijanska vlada z zakonskim načrtom, ki je stopil v veljavo 15. t. m. odredila, da se mora vsa zaklana živina in prav tako tudi sveže in zmrzlo meso pri uvozu v Italijo poslati v javno klavnico in šele nato dati na razpolago za konsum. Veterinarji bodo smeli izdati dovoljenje za konsum samo tistim ljudem ali tvrdkam, ki zakonito poslujejo in so oddali na teden določeni odstotek domače zaklane živine odnosno domačega svežega mesa v prodajo. Ta odstotek, ki bo znašal po vsej priliki 15, bo odredilo kmetijsko ministrstvo. Na meso bo sanitetna oblast pritisnila poseben žig: »Tuje meso«.

Ta odlok se ne nanaša za zadersko provinco, svobodno kvarnersko zono in na vojaške oblasti.

Nove takse

Belgrad, 17. febr. AA. Gradbeni minister je predpisal cenik, po katerem bo zavod za proučevanje gradbenega materijala pri gradbenem ministrstvu pobiral takse za proučavanje materijala na prošnje banovin, občin, avtonomnih ustanov in zasebnikov. Ta cenik se nanaša na pobiranje taks za proučevanje kamna, asfalta, opeke, betona, železa in jekla. Takse se bodo pobirale v gotovini pri blagajni gradbenega ministrstva kot izredni dohodek državne blagajne.

Cenik stopi v veljavo kadar ga podpiše gradbeni minister in objavijo Službene novine.

Amerika proti državni podpori za brezposelne

Newyork, 17. febr. tg. Ameriški senat je z 48 proti 35 glasovom odklonil predlog senatorja Lafolettea, da naj država direktno podpira brezposelne. Država Wisconsin, ki jo zastopa Lafolette, je edina država v Ameriki, ki z državnimi sredstvi podpira brezposelne.

Osebne vesti

Belgrad, 17. febr. l. Na tehnični oddelek banske uprave v Splitu je bil premeščen Viljem Babnik, do sedaj tehnični višji pristav pri okrajnem načelstvu v Mostarju. V tehnični oddelek pri okrajnem načelstvu v Požegi je postavljen Jože Pilar, do sedaj tehnični višji pristav pri banski upravi v Skoplju.

Belgrad, 17. febr. l. Včeraj je diplomiral na tukajšnji filozofski fakulteti slovenski rojak Srečko Baraga iz Starega trga. G. Baragi čestitamo k njegovemu uspehu, ki je živ dokaz slovenske vztrajnosti. Gimnazijske studije je namreč začel šele s svojim 21. letom, ko se je vrnil od vojakov. Nadaljeval jih je sredi vsakdanjega krušnega dela, premagal vse težave ter vztrajal do končnega uspeha v 32. letu svoje starosti. Njegova diploma je bila na časten način proslavljena od belgrajske akademske mladine. Profesorski zbor je g. Baragi čestital. Njegova vztrajnost ter njegova energija predstavljata lep zgled našemu dijaškemu naraščaju.

„Prokleti jarem“ v Kanadi

Obupno pismo slovenskega izseljenca

Št. Peter pri Novem mestu, 16. febr.

Pred leti so naše najboljše moči kar trumoma zapuščale domovino pa šle v tujino iskat boljšega in lažjega kruha. Pa mnogi so se varali. Le malo jih je bilo tako srečnih, da so dobili dobro službo. Mnogo se jih je vrnilo, mnogi pa bi se radi vrnili, pa nimajo niti sredstev za pot v domači kraj. Kakšne so danes tam razmere, naj pove pismo, ki je te dni došlo iz »obljubljene dežele« Kanade. Glasi se:

»Ne morem Vam popisati stanja ubogega delavca v današnjih časih. Jaz sicer še malo delam, toda vsak dan sem v strahu, da dela ne izgubim. Žalosten pogled v bodočnost na vse strani. Kaj pa šele tisti, ki že po dve ali tri leta nič ne delajo! Jaz delam vsaj toliko, da se vsaj sam, čeprav komaj preživim. Kaj pa tisti z družinami? Denar je tudi izgubil vrednost za več kot 25 dinarjev pri enem kanadskem dolarju napram amerikanskemu. Vzrok je padec angleškega funta.

V bodoče pa kaže še slabše. Dobili bomo redukcijo na mezdo — 10 odstotkov! Potem smo pa popolnoma izčrpani. Depresija nima usmiljenja. Delavec je danes čisto obupal, versko in duševno tako, da zanj ni nič več svetega razen denarja. Pa ne smete misliti, da sem tudi jaz tak. (Op. Se mu pozna, da je bil član katoliških organizacij!) Moram pa Vam popisati, kar mi je dano videti in opazovati vsaki dan in kar je čista resnica.

Če delo izgubim, jo bom kar domov popihal, ker bi dela zaman iskal v Kanadi. Če bi ga pa hotel kupiti, bi moral preveč zanj plačati, pa še tisto ne bi bilo sigurno in ne stalno. — Mnogo zanimivih in ganljivih dogodkov, ki so vredni solza in usmiljenja, bi Vam imel še popisati, pa kaj hočemo, ko se ne da pomagati izpod tega prokletega kapitalističnega jarma...«

Iz seje banovinskega sveta

Razprava o trgovini in obrti

Ljubljana, 17. februarja 1932.

Ban dr. Drago Marušič je ob 9 otvoril današnje zasedanje banovinskega sveta, nakar je bil odobren zapisnik včerajšnje popoldanske seje. Sledil je ekspoze za trgovino, obrt in industrijo, ki ga je podal načelnik g. dr. Marn.

Nato je g. ban otvoril splošno razpravo o proračunu tega oddelka. Govorilo je več članov banovinskega sveta.

Pomočnik bana g. dr. Pirkmajer odgovarja na vsa izvajanja predgovornikov. Glede **ukinitve vlakov** pravi, da se je železniško ministrstvo postavilo na stališče, da je treba ukiniti nerentabilne vlake. Vprašanje je v tem, kako bi prišli čimprej na železnicah do motornih vozil, s katerimi bi se obavil lokalni promet. Promet z motornimi vozili je mnogo cenejši, ker ne zahteva tolikih režijskih stroškov. Izraža bojazen, da bo težko doseči na drug način kako spremembo. Za železnice je merodajna pač rentabilnost. Glede **avtobusnega prometa** pravi, da je to velik problem, ki se ne tiče samo Dravske banovine, temveč se bavijo ž njim vse države. Zato mi ne moremo nastopati v tem oziru popolnoma avtonomno. Gotovo je, da povzročajo avtobusi železnicam veliko konkurenco. Čimbolj pa obremeni železnice, tem manj bodo one mogle upoštevati naše želje. Na drugi strani ne kaže zapravljati kipitala, ki ga predstavljajo naše ceste, na ljubo lokalnemu prometu. Videlo se je, da so ceste tam, kjer se vrši avtobusni promet, 3—5krat bolj obremenjene, kakor drugod. Ministrstvo za promet stoji na stališču, da morajo biti avtobusi obremenjeni vsaj do istega zneska, kakor je obremenjen železniški promet. Vozni redi so točno predpisani in jih je nemogoče spremeniti v teku 24 ur. Železniška nesreča pri Celju se ne bi dogodila, ko bi bil vozil avtobus po predpisanem voznem redu. Premembo voznih redov je treba dobro preštudirati in če se sprememba ne dovoli takoj, ni to nobena šikana s strani oblastev. Predlog g. Zadravca o zamenjalnem skladu v mešanih mlinih banska uprava lahko sprejme in ga bo priporočala ministrstvu. Glede dovoljenja vinotočev stoji banska uprava na stališču, da se omeji na krog enih vinogradnikov, ki sicer ne morejo živeti.

Glede **elektrarne v Žireh** pravi g. dr. Pirkmajer, da so pogajanja v teku. Pogajanja se vršijo med Ljubljansko hranilnico in Kranjskimi deželnimi elektrarnami. Upa, da bo stvar v kratkem urejena. V vprašanju špeharjev misli, da bo v kratkem dosežen sporazum z mestno občino v Mariboru.

Na opombo g. Kruleja glede kvasa odgovarja g. dr. Pirkmajer: Kakor izgleda bo državna trošarina z novim zakonom podvojena za neke predmete. Težko pa je računati na to, da bi pri tem banovina participirala. Podatki predgovornika najbrž povsem ne bodo držali. To je pokazala nedavna razprava pred sodiščem. Če bi bilo tako lahko doseči dohodek 15 miljonov, bi ga z veseljem pograbili. Podeljevanje koncesij je pri državnem finančnem ministrstvu po zakonu. Finančni minister mora imeti pregled nad produkcijo, ki spada pod trošarino in mora pri tem upoštevati gospodarske razmere vse države.

G. dr. Lipold, mestni načelnik v Mariboru na koncu govora predlaga, naj odsek, ki je bil izvoljen za ureditev kuluka, prouči vprašanje kritja banovinskih izdatkov v celoti, da bo banovinski svet tudi v tem vprašanju enoten.

Ban pozdravlja predlog. V odbor za kuluk vstopijo še gg. dr. Lipold, Rus, Janžekovič in dr. Bratkovič. Generalna razprava o poglavju za trgovino, obrt in industrijo je zaključena.

Poročevalec čita zaradi podrobne razprave postavke 53. pozicije (osebni izdatki za ženski domači obrt, pletarsko šolo v Ptuju, tehnično srednjo šolo v Ljubljani, tujskoprometni svet, urad za pospeševanje obrta in trgovine in tekstilno šolo v Kranju 282.480 Din). Po kratki zahvali g. Pirca, župana v Kranju, banovini za naklonjenost tekstilni šoli v Kranju, je partija sprejeta.

Part. 54: Stvarni izdatki za osrednji zavod za ženski domači obrt, za podpore učencev srednje tehnične šole, za obrtno in trgovske nadaljevalne šole, za šolski radio, za tečaje, izložbe, materijal za strokovni pouk, za pospeševanje obrta in domače industrije, za šolo za glasbila, za prispevek obrtnemu in trgovskemu izobraževalnemu fondu, za pospeševanje umetnega obrta, za gospodarske razstave, za ustanovitev vajeniških domov, za opremo tekstilne šole v Kranju in ustanovitev poizkuševališča na tej šoli 1,580.000 Din.

Pomočnik bana g. dr. Pirkmajer potrjuje izredno važnost tega vprašanja. Opozarja na nadprodukcijo inteligence. Najboljše bi bilo, da se za enkrat to vprašanje uredi od strani zainteresiranih društev. Kolo jugoslovanskih sester n. pr. bi lahko reševalo vprašanje, kam z našo žensko mladino. Banovina in občine pa naj bi dale podpore.

Dr. Pirkmajer pojasni nato postavko za šolo za glasbila. V Nemčiji in Češkoslovaškem se pečajo s to obrtjo cele vasi. Staro in mlado sodeluje pri tej domači obrti. To je nova panoga, ki bi se lahko pri nas obnesla in ki bi potem za svoje izdelke lahko imela ogromna tržišča, v poštev prihajajo Grčija, Bolgarija, Rumunija in naša država. Podatki z ljubljanske carinarnice navajajo, da smo lani uvozili glasbil za preko 2 milijona Din. V šolo, ki bo priključena srednji tehnični šoli, se je prijavilo 7 gojencev.

G. **ban** predlaga glede na izvajanja g. Golouha o poklicnih posvetovalnicah, naj se kot nova poziciza vnese znesek 10.000 Din kot podpora za organizacijo poklicnih posvetovalnic v **Ljubljani** in Mariboru.

Pomočnik bana g. dr. Pirkmajer poroča o novem položaju, ki je nastal v **Velenju**. Banovina naj bi kupila stroje za tretji agregat, ki je potreben za elektrifikacijo. Ti stroji so se doslej dobavljali iz reparacij. Rudnik pa bi vrnil z dobavo toka banovinskim podjetjem. Sploh pa bi kazalo, da bi banovina prevzela rudnika Velenje in Zabukovca. Predlaga, naj odbor za finančna vprašanja prouči še to zadevo in sodeluje pri anketi, ki bo popoldne v prisotnosti strokovnih zastopnikov obeh rudnikov. Razprava o tem vprašanju pa naj bi se vršila na zadnji seji.

Kobila za pet kovačev

Št. Jernej, 15. febr.

Tukajšnji posestnik J. je te dni prodal svojo, za delo še dokaj dobro ohranjeno kobilo, za celih 5 kovačev. Pridna žival — res že precej v letih — tako sramotne cene prav gotovo ni zaslužila!

Govore, da sta tudi v sosednji občini dva posestnika prodala lepi kravi: eden za 75, drugi pa za 100 Din. — Ni čuda, kmet nima denarja niti za sol, pa mora zato nuditi svoje pridelke in svojo lastnino za tako sramotno ceno!

V enem tednu trije mrliči v hiši

Sv. Rupert nad Laškim, 16. febr.

Hišo gospodarja Karla Pečnika v Vel. Grahovšak župnije Sv. Ruperta nad Laškim je v zadnjem času obiskala velika nezgoda: zaporedoma so umrli trije družinski udje: dne 5 februarja je kmalu po predčasnem rojstvu — živel je samo eno uro — zapustil svet nedolžen otročiček; njegova mati, Marija Pečnik, ki je prestala velike bolečine in težave, je v najlepših letih, ravno en teden za otrokom, nenadoma umrla. Zapušča žalujočega moža in štiri nedorastle otročiče, katerih še nobeden ne razume, kaj so izgubili. Pa nesreče še ni hotelo biti konec: ravno 24 ur po smrti gospodinje je tudi nanagloma umrl njen oče, 68 letni Blaž Deželak.

Dne 2. februarja, na Svečnico sta se še oba, oče in hči — Blaž in Marija, vesela reševala, ko sta obhajala svoj god, 10 dni pozneje sta že oba istočasno ležala na mrtvaškem odru. Pečnikova hiša je dobra krščanska hiša! Bog naj potolaži preostalega moža, rajnim pa naj sveti večna luč!

Treznostna akademija

Na predvečer Treznostnega kongresa, v soboto 20. t. m. ob 8 zvečer bo istotam, kjer kongres, v veliki dvorani Uniona, treznostna akademija, ki jo priredi naše dijaštvo. Na programu je petje, glasba, govor, deklamacija, prizor. Natančen spored se objavi jutri. Vstopnine ni; pač pa se hvaležno sprejemajo dobrovoljni prispevki v kritje stroškov. **Cenj. občinstvo se prosi, da s številno udeležbo pokaže svoje simpatije za prepotrebni treznostni pokret!**

Huda je bila zima v Beli Krajini

Metlika, 16. febr.

Najprej o tej strašni zimi. Mislili smo, da je bila vsaj za 100 let naprej najhujša zima pred tremi leti. Pa bi jo letošnja skoro posekala.

Tako krasne dneve smo imeli in tako tople, da smo menili: z Bogom zima, pa grdo smo se varali. Zgodilo se je kakor je rajni Cepjakov ujec — oni Martin Kraševec, ki je marsikatero burkasto pa tudi modro in duhovito povedati znal, ki je do lanskega leta po božakovskih lozah jazbece lovil, a se ravno na lanskega novega leta dan te jage in tega življenja naveličal in stopil na oni svet, — ta Cepjakov Martin je torej tale pregovor vedel: Če jazbec na Svečnico, ko pride pogledat, kaj zima pravi, vidi jasno nebo in ga toplo solnce pogreje, potem se vrne nazaj v jamo in se še bolj globoko zakoplje.

Letošnja zima mu je dala prav. Že so nam zvončki k pomladi pozvanjali, pa se je prevrglo v zimo. Pol metra snega je padlo, pa kaj to! Da bi le ne bilo tako strupenega mraza! V soboto zjutraj je pokazalo —25 stopinj Celzija. V nedeljo pa je bilo še hujše. Na najbolj izpostavljeni točki na metliškem gradu je pokazalo ta dan celo —29° Celzija. Sneg je pel pod nogo ko samo jeklo. Le kdo naj se kam predrzne v tako divjo zimo. Marsikomu so stala do nevarnosti zmrzla ušesa, kot da si iščejo drugega lastnika.

Danes je mraz malo popustil, vse kaže, da se zima že umika.

Ne moremo reči, da je bila ta zima bolj strupena od one l. 1929., ker ona je veliko preje začela, toda to pa lahko ugotovimo, da je toplomer pokazal več mraza letos ko ono leto. Pa tudi Kolpa ono leto ni tako premrznila kakor sedaj v teh treh dneh.

ODOL-zobna pasta tudi pri največji moči, ki se jo more uporabljati pri čiščenju zob gotovo ne načne zobne lilvine.

Drzne pustolovščine ljubljanskega pustolovca

Ljubljana, 17. februarja.

Ljubljanska srajca, 23 letni Peter S., je v svojem življenju uganil in napravil že dokaj lepih »štikeljcev«, tatvin in drugih takih po paragrafih prepovedanih dejanj, vendar pa si takih pustolovščin, kakršne so sedaj prišle na dan, doslej še ni dovolil. Vsa stvar se sliši kakor drzno izmišljen pustolovski roman.

Peter je na primer v noči na 1. september lani skupno s svojim še mlajšim tovarišem Silvestrom F., kateremu je pravi učitelj v zločinstvu, vlomil v gostilno Nikolaje Žagarjeve v Mostah. Od tam sta odnesla 1122 Din gotovine in pa več zlatnine, tako da je bila Žagarjeva oškodovana za približno 5500 Din. Oba sta najbrž vohala, da ju zasleduje policija in sta teden dni gruntala, kam bi jo pobrisala. Končno je Peter S. dne 8. septembra ukradel svojemu svaku dvoje koles. S tema kolesoma sta se oba zlikovca odpeljala na Stajersko. Peljala sta se skozi Solčavsko dolino ter se jima je res posrečilo, da sta se pretihotapila v Avstrijo.

Na Koroškem sta kradla kar naprej. Kradla sta tako dolgo, dokler ju niso prijeli. To se je zgodilo v Velikovcu, kjer sta izvršila drzno tatvino. Koroški orožniki so oba tatova izročili deželnemu sodišču v Celovcu. To ju je obsodilo, kakor pripoveduje Peter sam in kakor pravijo dopisi koroških oblasti, vsakega na šest mesecev ječe.

Niti eden niti drugi pa nista bila zadovoljna s to usodo. Zlasti Peter je neprestano gruntal, kako bi jo popihal iz zapora. Dodeljen je bil v kaznilnici jetniški pekarni.

Lepe noči — bilo je to prejšnji teden — je delal Peter v pekarni. Z njim so delali še trije drugi kaznjenci. Kakor pripoveduje Peter, je bilo enemu ime Müller, drugemu pa Traumer, tretjega pa kaznjenci niso marali, ker so sumili, da jih ovaja vodstvu kaznilnice. Paznik se je vsedel k peči in gorkota ga je tako prevzela, da je počasi zadremal. Peter je uganil: »Sedajle je prilika!« Hitro se je sporazumel z Müllerjem in Traunerjem: »Pobegnimo! Samo »tožljivec« ne sme z nami!« Peter se je po prstih priplazil k jetniškemu pazniku in mu izmaknil šop ključev. Vsi trije so lepo odklenili pekarno in jo tudi zaklenili, tako da četrti jetnik in paznik ne bi mogla za njimi. Na dvorišče so begunci prav lahko prišli, težje pa je bilo na prosto. Zakaj pred vratmi je stala oborožena straža. Begunci so splezali na strmo streho drvarnice, od tam na hodnik prvega nadstropja, kjer so našli res eno nezamreženo okno. Skozi to okno so poskakali na tla. Bili so končno v svobodi. Odpravili so se na Müllerjev dom v Celovcu, kjer je Müller dal Petru nekaj obleke. S tem se je hotel namreč izkazati hvaležnega, ker mu je Peter pomagal na begu. Oba Korošca sta Petra nagovarjala, naj gre z njima proti Salzburgu, odkoder naj bi se pretolkli na Holandsko, kjer so pričakovali bogatega polja za svoja tatinska dela. Pred neko gostilno na Gornjem Koroškem so našli motorno kolo. Oba Korošca sta ga zajahala in se poslovila od Petra, ki ga je vleklo domotožje in še kaj drugega v domovino.

Peter se je vračal v Jugoslavijo tudi skozi Solčavsko dolino. Tukaj pa so ga že iskali detektivi, ki so bili opozorjeni, da se je Peter vrnil v Ljubljano. Peter je v Ljubljani oženjen. V četrtek se je vrnil v Ljubljano, v petek pa so že detektivi vprašali zanj na njegovem domu. Petra pa tedaj ni bilo najti. Zato se je Peter samozavestno javil v ponedeljek na policiji, češ: »Kaj mi pa hočete?« Seveda so ga takoj prijeli. Na sebi je imel še Müllerjevo obleko, razen hlač in telovnika, ki sta bila še jetniška, vendar pa iz takega blaga, da ga tukaj nista mogla izdati. V preiskavi proti Petru je prišel na dan ves njegov roman zadnjih mesecev. O aretaciji Petra bo obveščena tudi celovška policija, ki bo gotovo presenečena, ko bo zvedela, da je bil Peter aretiran v Ljubljani, medtem, ko ga je iskala povsod drugod. Peter pa je romal tja, odkoder je na Koroškem pobegnil, namreč v zapor.

Okradeni samomorilec

Ljubljana, 17. februarja.

Danes popoldne je do pošte prišepal bled starejši mož, ki ga je vodil drug mož pod pazduho. Bledi mož se je krčevito držal z roko za prsa. Oba sta vstopila na tramvaj ter sta izstopila šele pri bolnišnici, kjer je bledi mož prosil za sprejem, rekoč, da si je pognal v samomorilnem namenu iz revolverja kroglo v prsa. Takojšnja zdravniška preiskava je res dognala, da ima mož v prsih kroglo in sicer tik nad srcem. Mož je povedal, da si je pred dobro uro pognal kroglo pod Rožnikom v prsa ter nato nezavesten obležal. Ko se je vzbudil iz omedlevice in so mu ljudje nudili prvo pomoč, je presenečen spoznal, da ga je med tem, ko je ležal nezavesten in krvaveč na tleh, nekdo okradel. Vzel mu je denarnico z denarjem, uro in tudi revolver. Tat je izginil neznanokam, ne da bi se brigal dalje za svojo nezavestno žrtev. Samomorilni kandidat, za katerega upajo zdravniki, da mu bodo še rešili življenje, je 50 letni K. K., upokojeni sluga okrajnega glavarstva. Vzrok samoumora je življenjska zagrenjenost.

Fran Šuklje:

Cesar Franc Jožef I.

(Dalje.)

Naposled se je car Nikolaj odpovedal nadi na zaveznika, računal je pa le na to, da bosta Avstrija in Prusija ohranili vsaj dobrohotno nevtraliteto! Varal se je! Pruski kralj, romantično nadahnjeni Friderik Viljem IV. se je sicer, srčno udan svojemu svaku Nikolaju, odločil za nevtralnost, Franc Jožef pa se je čimdalje bolj oddaljeval od svojega prijatelja. V pretresljivih besedah mu je car govoril na dušo: »Ali hočeš v istini si prisvojiti stvar Turčinov? Apostolski cesar, ali ti to dovoljuje tvoja vest? Ako je temu tako, potem bo Rusija sama pod svetim križem sledila svoji sveti usodi. Ako pa misliš svoje sile proti meni združiti s polumesecem, izjavljam, da bode to očetomorna vojska!«

3. junija 1854 odpošlje Franc Jožef nujni poziv, naj Rusija nemudoma izprazni zasedeno Romunijo. Že v jeseni 1853 so bili na južnem Ogrskem zbrani trije armadni voji, 15. maja 1854 je Franc Jožef zaukazal zbrati v Galiciji še štiri armadne voje in 22. oktobra 1854, baš v času, ko je zjedinjena francosko-angleška vojna sila zmagovito se borila na Krimskem polotoku, izšlo je povelje od avstrijskega cesarja, da se mobilizira vsa njegova vojska. Kmalu potem, 2. decembra 1854 se je sklenila zavezniška pogodba med Avstrijo in zapadnima velesilama.

Kar zdivjal je car Nikolaj, ko je izvedel za to. V sobi, v kateri je običajno delal, je bilo dvoje Franc Jožefovih daril, soha in podoba avstrijskega vladarja. Takoj ju je dal odstraniti, soho je podaril svojemu — komornemu slugi! Ko se mu predstavi novoimenovani avstrijski poslanik grof Eszterhazy, ga spravi car v zadrego z vprašanjem, katera dva poljska kralja sta bila pač največja tepca? Ni počakal odgovora, sam je odgovoril: »Prvi butelj je bil kralj Jan Sobieski, drugi sem jaz. Oba sva rešila habsburško hišo!«

A še ni bilo dovolj napak v avstrijski vnanji politiki. Rusijo je spremenil iz prijateljice in zaveznice v smrtno sovražnico, z druge strani pa si nikakor ni pridobil naklonjenosti Angleške in Francoske. Zavezniške pogodbe se ni držal, ker se z Rusijo vendar ni maral vojskovati. Tako je bila Avstrija naposled popolnoma osamljena in osovražena. Še več, imenitni diplomatski sposobnosti ministra grofa Cavourja se je posrečilo, da so velesile navzlic avstrijskemu ugovoru pritegnile majhno ponižno Sardinijo na pariški mirovni kongres, kjer je modri Cavour kmalu v razgovor spravil zatiralno postopanje Avstrijcev v severni Italiji.

Car Nikolaj ni dočakal sklenitve miru! Dne 2. marca 1855 je odšel v večnost, njegovemu sinu in nasledniku Aleksandru II. je avstrijski cesar poslal sožalno pismo. Francoski odgovor Aleksandrov z dne 17. marca se v slovenskem prevodu glasi (bistveni ta odstavek Aleksandrovega pisma) tako-le:

»Ti boš tedaj lahko razumel, kako so politični dogodki tega leta morali vplivati na njegovo srce — uničili so ga —, najti mesto da bi v Tebi dobil prijatelja in zvestega zaveznika, na kojega je računal in katerega je ljubil kakor lastnega sina. Te je videl zasledovati politično smer, ki Te vedno bolj približuje našim sovražnikom in ki nas dovede, ako se ne spremeni, neizogibno do bratomorne vojske in Ti boš za njo odgovor dal Bogu!«

Gotovo pisava, čisto različna od one, ki je običajna v korespondenci kronanih glav!

A kake so bile posledice te povsem zavožene vnanje politike?

Mobilizirana je bila vsa avstrijska vojska, celo iz lombardo-beneškega kraljestva so morali polki v Romunijo, Erdejsko, Bukovino in Galicijo. Železnic je bilo takrat še kaj malo, tedaj so morali marširati peš mesece in mesece, po prašnih ali blatnih ali zamrznenih cestah, dokler niso prišli do nakazanih jim mest. Za svojo osebo se še danes spominjam neke stvari, ki sega nazaj med prve moje spomine. Koncem leta 1854 smo še stanovali v stari bolnišnici, kjer so takrat moj oče bili bolniški upravitelj s pravico do službenega stanovanja. In tu sem videl prvič divizijo avstrijskih huzarjev. Silno so mi imponirali s svojimi rdečimi »čakami« in pestrimi torbami, visečimi doli do gležnjev. Tudi ta konjica je morala iz Italije doli v Romunijo.

Noben strel ni padel, navzlic temu so izgube bile grozne. Nenavadni napori, okužena voda, slaba hrana — razpasle so se nalezljive kužne bolezni, kolera, legar, griža so imele svojo grozno žetev.

In koliko je stala cesarjeva politika v krimski vojski? Državne blagajne prazne, papirni disagio mahoma poskočil od 108 na 134, razpisano in izterjano »prostovoljno« narodno posojilo, glaseče se na 500 milijonov srebrnih goldinarjev konvencijske veljave, dejansko pa je bilo prisilno posojilo in nabralo se ga je celih 611 milijonov, kar je pet let pozneje obstal sam finančni minister Bruck! O financah cesar nikoli dosti pojma ni imel, zato ga ni preveč motilo, da je državno gospodarstvo vsled nesrečne vnanje politike prišlo v skrajni nered, iz katerega ga je toliko let kasneje rešila stoprav finančna politika modrega Dunajewskega. Pač svarilen zgled onim nerodnežem, ki se navdušujejo za sistem absolutizma!

In kaj je Avstrija dobila v zameno za tolike žrtve? Neizbrisen srd ruskega soseda! Avstrija je bila premagana leta 1859 in poražena leta 1866 le zato, ker je Rusija podpirala njene sovražnike. In leta 1870, v francosko-nemški vojski bi si bil Franc Jožef drage volje na strani Napoleona III. poiskal »revanšo za Kraljevi gradec«, da ni Nemčiji hrbet varoval ruski car s svojimi regimenti.

Obenem pa sta neuspehe in nerodnosti politike samodržtva le predobro izkoriščala dva skrajno nevarna nasprotnika, Italijan grof Cavour na pariškem mirovnem kongresu in s paktiranjem z Napoleonom, in pruski poslanik pri nemškem »bundu« v Frankobrodu, Oto pl. Bismarck-Schönhausen.

Ni tedaj preveč rečeno, če sem v začetku tega poglavja izrekel tezo, da datira avstrijska katastrofa še iz dobe krimske vojske ter da je tako sam Franc Jožef bil oni, kateri je smrtno rano vsekal svoji državi!

(Dalje.)

Pred gripo

vnetjem vratu in prehladom varujejo

BAYER

PANFLAVIN pastile

Od breno od Min. soc. politike in narodnega zdravja S. š. 1409, 6. II. 1932.

Ljubljana

Odkrite nam zopet „lepi razgled" nad Tivolskim gradom

Starejši rod se gotovo še spominja onih časov, ko je Slov. plan. društvo markiralo pota nad Tivolijem v smeri proti Rožniku in Šišenskemu vrhu. Na slovitem križišču, kjer pripeljejo pota od vodohrama, s ceste na Rožnik, od grada Tivolija in s Šišenskega vrha, je postavilo tudi tablico z napisom: »K razgledu«, ki so jo ljubljanski Nemci po njih tedanji dovtipnosti prekrstili v »Kraxlevous«.

Tudi danes stoji tam tabla M. O. L., ki je lani izvršila vzorno markacijo potov po Šišenskem vrhu ter kaže v isto (severno) smer z napisom: »Razgledna pot.«

Toda na žalost, razgleda, ki ga tablica obeta že dolgo, ni več, čeprav se ti noga nehote ustavi ob klopicah in ograji, ki te vabijo, da postaneš.

Prav odtod je namreč bil še pred kakimi 30 leti diven razgled po celi Ljubljani in sicer tudi po južnejšem delu, ki ga od Bellevue ni več videti. Bilo je zelo prijetno tam v gozdni samoti, nemoten po pridobitvah moderne civilizacije, uživati pogled na glavne in najlepše dele mesta Ljubljane in sicer razmeroma zelo od blizu. Razgled je bil posebno lep v popoldanskih in večernih urah.

Zdi se, da je v mestnem svetu za tujski promet prodrlo spoznanje, da ne kaže še dalje odlašati z zopetno otvoritvijo ene najlepših prirodnih privlačnosti Ljubljane. To bi vsi, ki želimo našemu mestu, da bi nudilo tujcem kar največ mikavnosti in lepih vtisov, pozdravili z velikim zadovoljstvom. Tisti kostanji in borovci, ki itak niso bogve kako vredni, naj se posekajo, goljava pa izpremeni, kolikor se da, v gozdno jaso, ki naj bo s travo posejana. Tako bi se obenem vsaj tam, kjer pada svet bolj položno, ustvaril prostor za otroško igrišče, na drugi strani bi se pa s tem doseglo, da se razgled zopet ne zarase.

Dokler ne bo razglednega stolpa na vrhu Šišenskega hriba — kakršnega je pred kratkim predlagal g. Ivan Hribar — je ta rešitev, ki gre le za zopetno poživitev nekdanjih krajinskih lepot, najpripravnejša in — najcenejša.

Kaj bo danes

Drama: »Vzrok.« Red A.

Opera: »Knez Igor.« Red C.

Prosveta Trnovo. II. prosvetni večer: predava g. Kunaver o skavtizmu. Ob 8 zvečer.

»Zvezda«, restavracija: Predavanje »Merkurja«. Predava dr. Milan Dular: »O gospodarskih krizah in potih iz kriz.« Ob 20.30.

Delavska zbornica: Skioptično predavanje Koraneka: »Bernina v zimi.« Ob 20.

Nočno službo ima lekarni: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6, in mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

⊙ **»Bernina v zimi«.** Za alpinsko skioptično predavanje, ki se vrši danes ob 20 pod okriljem T. K. Skale v dvorani Delavske zbornice, so vstopnice v predprodaji v Matični knjigarni še na razpolago. Opozarjamo, da so sedeži vsi numerirani in prosimo, da se občinstvo poslužuje predprodaje, da se s tem izognemo navala pri večerni blagajni. Odbor.

⊙ **Prosvetni večer,** ki bi moral biti v petek 19. februarja, odpade, ker je ta večer koncert Ljubljanske filharmonije. Prihodnji prosvetni večer bo 26. februarja, ko bo predaval g. dr. Rajko Ložar o temi: Uvod v razumevanje umetnin.

⊙ **Slov. kat. akad. starešinstvo v Ljubljani** ima dne 21. febr. 1932 ob pol 10 dop. redni občni zbor v dvorani Akademskega doma, Miklošičeva cesta 5, s sledečim dnevnim redom: odobritev zapisnikov, poročilo odbora, poročilo revizorjev, dopolnilne volitve, slučajnosti. V slučaju nesklepčnosti se vrši pol ure kasneje drugi občni zbor, ki sklepa ob vsaki udeležbi. Ev. predloge članov je treba javiti odboru pismeno tri dni preje. — Odbor.

⊙ **II. simfonični koncert** letošnje sezone bo v petek, dne 19. t. m. Med drugim se bo ta večer izvajal prvič v Ravelovi instrumentaciji Musorgskega ciklus »Slike z razstave«. Cela skladba nam ilustrira sprehod po slikarski razstavi tako sijajno, da bi je noben čopič ne mogel boljše ilustrirati. Skladatelj se ustavlja pri sledečih slikah: 1. Gmonus. 2. Stari grad. 3. Tuilerias. 4. Bydlo. 5. Živžav perutnine. 6. Pogovor dveh Židov. 7. Na živilskem trgu. 8. Katakombe. 9. Divji ples čarovnice. 10. Velika Kievska vrata. Ravelova instrumentacija je naravnost genialna in izrablja vsako barvo, vsak efekt, ki ga je zmožen dati moderni instrumentalni korpus. Pri vsem tem se strogo drži originala, v kombinacijah pa je neizčrpno iznajdljiv. Koncert bo v petek, dne 19. t. m. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni. P. n. občinstvo vljudno vabimo, da v velikem številu poseti koncert, ki je po programu brez dvoma eden najlepših koncertov zadnjih sezon.

⊙ **Družabni večer Trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani** bo v četrtek, dne 18. februarja 1932 ob pol 9 zvečer v restavracijskih prostorih »Zvezde«. V ciklu predavanj »Ljudska univerza« pride na vrsto predavanje o aktualnem predmetu »O gospodarskih krizah in o potih iz kriz«. O tem perečem vprašanju izpregovori ravnatelj Ljubljanskega velesejma gospod dr. Milan Dular. Pereče predavanje vzbuja po vsej pravici zasluženo pozornost v naši javnosti. Vstop je brezplačen, gostje so dobrodošli.

⊙ **Prosvetno društvo Trnovo** priredi drevi v društvenem domu, Karunova ulica 14, XI. redni prosvetni večer. Na programu je predavanje g. Kunaverja »o skavtizmu«. Predavanje bodo pojasnjevale številne skioptične slike. Začetek točno ob osmih. — Odbor.

⊙ **Belokranjci!** V sredo, dne 24. t. m. bo v restavracijskih prostorih »Zvezde« ustanovni občni zbor našega društva »Bela Krajina« z naslednjim dnevnim redom: 1. Otvoritev in poročilo pripravljalnega odbora. 2. Volitev upravnega odbora in preglednikov. 3. Slučajnosti. Začetek točno ob 8 zvečer. — Vsi Belokranjci, ki živo v Ljubljani, se pozivajo, da se občnega zbora sigurno udeleže.

⊙ **Mladinski koncert orkestra na orglice.** V nedeljo dne 21. februarja ob 11 se vrši v dvorani kina Ljubljanski dvor (Kolodvorska ulica) mladinski koncert orkestra na orglice. Orkester, ki je prvi te vrste v naši državi, vodi njega ustanovitelj gosp. prof. K. Jeraj. Pri koncertu sodeluje z recitacijami slovenska pisateljica ga. Vida Jerajeva. Koncert bo ljubljanski mladini pokazal koliko plemenite glasbe je mogoče izvabiti preprostim orglicam. Starši, pošljite svojo deco na koncert, ki je njej namenjen. Vstopnina le 2.50 Din. Vstopnice v predprodaji v Matični knjigarni (Kongresni trg) in v trafiki Pugelj (Miklošičeva cesta).

⊙ **Izkoriščanje brezposelnih. Prejeli smo:** Gotovo je, da sta mestni magistrat in pomožna akcija naredila veliko za olajšanje bede brezposelnih. Gotovo je pa tudi, da so kljub temu brezposelni prisiljeni iskati kakršnegakoli zaslužka, samo da si prislužijo par dinarjev za najpotrebnejše stvari. Ni pa lepo od gotovih ljudi, da izkoriščajo te reveže. En slučaj navajam tukaj: Neki trgovec je najel brezposelnega, da mu seka drva. Dotični je ponudbo sprejel in je sekal drva od 8 zjutraj do 5 popoldne. Ko je trgovec ob 18 prišel, mu je dal dva kovača s pripombo, da je to dovolj za brezposelnega. Le s težavo se je posrečilo brezposelnemu dobiti 25 Din. Pripominjamo, da so revežu pri sekanju drv zmrznili vsi prsti na rokah, tako da je za delj časa za vsako delo nesposoben.

⊙ **Požar v cukrarni.** Zadnje dni so v Ljubljani zelo pogosti slučaji, da prične goreti v podstrešjih. Zaradi mraza ljudje namreč močno kurijo in razgreti dimniki navadno zanetijo lesovje, ki je v skoraj vseh ljubljanskih hišah zelo površno izolirano. To je tudi vzrok tem številnim ognjem. Včeraj zjutraj je pričelo goreti v cukrarni. G. Kenda je o požaru obvestil poklicne gasilce, ki so pod vodstvom podpoveljnika g. Ogrina prihiteli na kraj požara s trenskim avtom. Gorelo je v podstrešju, v traktu proti Ljubljanici, na hodniku pri stranki Robert Donati. Vnela sta se dva trama, ki so ju gasilci izsekali in odstranili. Škoda znaša okoli 3000 Din.

⊙ **Mestna zastavljalnica** bo imela redni dražbi julija lanskega leta zastavljenih predmetov in sicer za dragocenosti (zlatnino, srebrnino in dr.) dne 7. marca, efekte (perilo, obleke, stroje in dr.) pa 12. marca t. l. od 15 dalje v uradnem prostoru na Poljanski cesti št. 15.

⊙ **Zgubil se je zlat manšetni gumb.** Najditelj je naprošen, naj istega odda proti dobri nagradi v upravi našega lista.

Zagorje

Kmetijska podružnica prireja v januarju, februarju in marcu ob nedeljah dopoldne ciklus predavanj v zagorski šoli. Doslej smo imeli predavanje ravnatelja kmet. družbe g. ing Laha o poljedelstvu in kino-predavanje, ki pa žal ni posebno uspelo. Strokovni tajnik kmet. družbe g. Kafol je predaval o sadjarstvu, živinozdravnik g. dr. Bizjak pa o spolnem kataru pri govedu in o svinjski rdečici. Prihodnjo nedeljo 21. t. m. bo predaval g. ing. Wenko o našem perutninarstvu s posebnim ozirom na štajersko kokoš, na kar posebno vabimo vse gospodinje in interesente kurjereje. 13. marca bo predaval g. Kafol o sadjarstvu in imel tudi cepilni tečaj. 19. marca bo isti predaval o sadjarstvu praktično v sadovnjakih. Vse prijatelje kmet. izobrazbe vabimo, da se predavanj udeležujejo.

Maribor

Strah Maribora in okolice vnovič pred sodiščem

Ivan Magerl obsojen radi cerkvenega ropa

Maribor, 17. febr.

Dne 28. novembra je bil pred mariborskim okrožnim senatom obsojen Ivan Magerl radi raznih vlomov na 8 let robije in na petletni pridržek po prestani kazni — skupno torej na 13-letno izgubo svobode. Magerl je strahoval od marca do konca julija lansko leto vso okolico Maribora in mesto s svojimi več kot drznimi vlomi in tatvinami. Izvršil je nešteto kaznivih dejanj, radi katerih ga je sledujič zadela zaslužena kazen. V kaznilnici pa se je Magerlu vnovič odtajala vest in priznal je še en zločin — cerkveni rop, katerega je izvršil v noči na 9. junija v preteklem letu v župno cerkev v Studenicah pri Poljčanah. Ukradel je iz zaklenjenega tabernaklja medeno, močno pozlačeno monštranco, dva s ebrna ciborija in dva dragocena prstana. Skupni plen je bil vreden preko 12.000 Din. Ciborija in prstana je Magerl razpečal, ne pove pa, kje in kako, monštranco pa je zakopal v gozdovih med postajami Bistrica in Poljčane. Po priznanju je spremljala Magerla letošnjo jesen posebna sodna komisija v gozdove, kjer je monštranco zakopal in po dolgotrajnem iskanju so jo našli ter je bila vrnjena cerkvi v Studenicah. Magerl pa se je radi te tatvine zagovarjal danes vnovič pred mariborskim senatom. Pripeljali so ga močno zastraženega iz kaznilnice na razpravo. Že pred preiskovalnim sodnikom je tatvino priznal, poleg tega pa še vlom, katerega je izvršil istotako junija meseca v mrtvašnico pokopališča v Studencih pri Mariboru. Zanimiv je plen, ki se je zdel Magerlu vreden tatvine. Iz mrtvašnice je odnesel niklasto škropilnico za blagoslovljeno vodo in dva pasova za spuščanje rakev v grobove. Tudi pred senatom je obe tatvini priznal. Poleg že prej odmerjene kazni je prejel za cerkveni rop in vlom v mrtvašnico še eno leto robije ter bo celotno znašala njegova zaporna kazen 14 let robije.

Brezposelni pripravljajo skakalnico

Priprave za nedeljske tekme na skakalnici za Betnavskim gradom so se pričele včeraj, ko je poslal zimskosportni podsavez celo četo brezposelnih, da so z lopatami nametali na skakalno progo svežega snega. Prvotno je bilo sicer nameravano, da se zagradi ena stran skakalne proge, ki je najbolj izpostavljena vetru s plotom. Drugi izhod, da se skakalna proga na debelo zameče s steptanim snegom pa se je izkazal kot boljši in cenejši. Plast snega, katero so tekom včerajšnjega in današnjega dne čvrsto steptali, je tako debela, da je do nedelje ne more odtajati niti najhujši jug in žgoče solnce, tako da so skakalne tekme za vse vremenske slučaje zagotovljene. Že pred ureditvijo snežne proge se je pokazalo, da je skakalnica zelo dobro zgrajena, ker so se posrečili znanemu mariborskemu tekmovalcu Juritschu že preteklo nedeljo krasni skoki v dolžini do 26 metrov. Sedaj, ko je proga zglajena in steptana, pa se bodo dosegle še sigurno večje daljave. Treningi mariborskih tekmovalcev v skokih so se že pričeli in uspehi dokazujejo, da nas bodo gotovo uspešno zastopali v nedeljo. Ker so smuški skoki tudi za gledalce nekaj izvanrednega in zlasti za Maribor novost, je pričakovati v nedeljo naravnost rekordnega obiska za Betnavo.

☐ **Avtobusni promet za časa mednarodnih smuških tekem.** Dne 20. februarja: za smučarje in tekmovalce na startu odidejo avtobusi izpred hotela »Meran« ob 7.15, izpred hotela »Orel« (za tekmovalce in funkcijonarje, nastanjene v hotelih »Orel« in »Zamorc«) ob 7.30 in izpred hotela »Mariborski dvor« ob 7.30. Za publiko začnejo voziti omnibusi z Glavnega trga ob 7.45. Od starta, oziroma cilja se pričnejo omnibusi vračati ob 10.30. Dne 21. februarja: Za tekmovalce-skakače in funkcijonarje odidejo omnibusi ob 13; za občinstvo začnejo voziti omnibusi h gradu Betnava ob pol 13 z Glavnega trga. Občinstvo se naproša, da pripravi drobiž in se lahko oskrbi s kartami za povratek pri prodajalcu na Glavnem trgu. Cena za enostransko vožnjo znaša Din 3. Istotako opozarjamo občinstvo, da se bodo dobile vstopnice k skakalnim tekmam že v predprodaji in sicer za ceno Din 8, dočim bo stala vstopnina v nedeljo pri blagajnah skakalnice Din 10 za osebo.

☐ **»Slovenski cikel« v Ljudski univerzi** prične v petek, dne 19. novembra in sicer s predavanjem pisatelja in predsednika »Mladega Pen-kluba« prof. Franceta Vodnika o »Sodobnem umetnostnem nazoru«. — V nedeljo dopoldne se ponovi dr. Varlovo predavanje s filmom o tuberkulozi mladostnikov in o sredstvih, kako jih preprečiti. — Prireditev je namenjena samo srednješolski mladini ter je brezplačna. Ob tričetrt na 9 je predavanje za deške in ob 10 za dekliške šole.

☐ **Premestitev priljubljenega častnika.** Orožniški poročnik g. Josip Sosič je premeščen iz Maribora v Veliko Kikindo. Njegov odhod iz Maribora bodo mnogi njegovi prijatelji in znanci težko občutili. Želimo priljubljenemu g. častniku tudi na novem njegovem mestu mnogo sreče v njegovem udejstvovanju.

☐ **Ljudski oder.** Drevi ob 20 občni zbor v dvorani Zadružne gospodarske banke. Obvezno za vse člane.

☐ **Občni zbor Avtomobilskega kluba,** sekcija Maribor, se vrši v nedeljo 21 t. m. pri »Orlu«.

☐ **Iz pohorskih zametov v bolnišnico.** V včerajšnjem »Slovencu« smo poročali o tragičnih blodnjah mlade smučarke Ivanke Vidmarjeve v pohorskih zametih. Sinoči so morali mladenko prepeljati iz Ruš v mariborsko bolnišnico, da ji poskusijo rešiti v silnem mrazu odmrle ude. Obstoja upanje, da bo revica, katere usoda je zbudila obče sočutje, v kratkem okrevala.

☐ **V vrelo juho z obrazom.** Nenavadna in huda nezgoda je zadela včeraj 9-letnega učenca osnovne šole Franca Meglича iz Košakov. Pri štedilniku, na katerem je vrela juha v loncu, se je fantu zdrsnilo, pri padcu je udaril po loncu in vrela tekočina se mu je prelila preko obraza. Zadobil je zelo hude in sila boleče opekline po obrazu ter so ga prepeljali z rešilnim avtomobilom v bolnišnico.

☐ **Pri stružnici ob prste.** V Račah se je težko ponesrečil strojni pomožni delavec, 41-letni Ivan Plečko. Stružnica mu je odrezala dva prsta leve roke. Prepeljan je bil v bolnišnico.

☐ **Nesreče pri smučanju** se letos izredno množijo. Gredo večinoma na račun še ne rutiniranih smučarjev-začetnikov, ki pozabijo na potrebno previdnost. Pod vznožjem Pohorja se je včeraj ponesrečil 24-letni premikač drž. železnice Joško Šibenik. Padel je tako nesrečno, da si je zlomil levo roko ter se zdravi sedaj v bolnišnici.

☐ **Majski hrošči v februarskem mrazu.** Čudnega gosta, ki se je pojavil sredi najhujšega februarskega mraza, nam je prinesel včeraj v uredništvo znani mariborski težkoatlet g. Joško Vidic. Na Pobrežju je pobral v snegu živega majskega hrošča, ki se je očividno prevaril v svojih računih ter se izkobacal malo prezgodaj na svetlo.

☐ **Licitacija blaga na carinarnici.** V petek, dne 19. februarja se vrši na mariborski glavni carinarnici licitacija raznovrstnega trgovskega blaga. Pričetek licitacije ob 8 dopoldne.

☐ **Blaga srca...** Za ubogo 82 letno starko je darovala neimenovana dobrotnica 50 Din, druga neimenovana dobrotnica pa je darovala moko, sladkor in zabelo. Prav prisrčna hvala!

☐ **Ura se je našla** v Trubarjevi ulici; dobi se v upravi našega lista na Koroški cesti 1.

☐ **V snegu si je postlal** včeraj popoldne neki pijanec v Tomšičevem drevoredu. Pasanti so opozorili stražnika, da leži neki možakar negibno ob poti ter je najbrže obležal radi slabosti. Stražnik se je prepričal, da izvira slabost od preobilega alkohola. S težavo je prebudil mirno v mehkem snegu smrčečega ter ga spravil v zapore pri Grafu. Izkazalo se je kasneje, da je to neki posestnik od Sv. Jakoba, ki se je tako nasrkal vina, da so mu nenadoma na potu domov odpovedale noge ter je zaspal v snegu.

☐ **Tatovi koles na delu.** Očividno se je pojavila v mestu organizirana tolpa kolesarskih tatov, ker je izginilo v dobi od 20. januarja do danes nič manj kakor 14 koles. Policija poziva vse lastnike koles, da pazijo na svojo imovino in da v slučaju tatvine nemudoma prijavijo isto z navedbo raznih sumljivih okolnosti, da se posreči predrzne tatune izslediti.

☐ **Mesec dni za poštno tatvino.** Pred sodnikom mariborskega okrožnega sodišča se je vršila včeraj zanimiva razprava proti priložnostnemu pismonoši Jakobu Jurgecu iz Gruškovca, kateremu očita obtožnica utajo, ker si je dne 2. decembra preteklega leta prisvojil vrednostni paket, naslovljen na pošto Sv Miklavž v vrednosti Din 10.000. — Obdolženca je poslal pogodbeni poštar, trgovec Anton Golenko na postajo Pavlovce, da prejme pošto za Sv Miklavž. Jurgec je pošto res prejel, toda nesel je ni k Miklavžu, pač pa je paket odprl ter odšel z denarjem proti Ormožu, kjer si je najprej kupil zimsko suknjo, dva sviterja, perilo in uro z verižico, nato pa se je podal v gostilne ter si ga pošteno privoščil. V gostilni sta ga dobila še istega dne poštar, kateremu je postalo sumljivo, da Jurgeca ni od nikoder ter ga je zasledoval z orožnikom. Našli so pri njem še večino utajene vsote ter je bila tako skoro vsa škoda pokrita. Osumljenec se je pred sodnikom zagovarjal, da je bil popolnoma pijan ter ni vedel, kaj dela, toda njegovo postopanje je dokazalo nasprotno. Obsojen je bil, upoštevajoč razne okoliščine, samo na en mesec zapora.

Ptuj

Pomožna akcija. Radi hude gospodarske krize in pomanjkanja zaslužka je uvedlo tukajšnje okrajno načelstvo pomožno akcijo za siromašne sloje celega okraja. Pri tem pridejo v poštev v prvi vrsti revne Haloze, kjer je prebivalstvo najbolj siromašno in pomoči potrebno. V to svrho je darovala država 6 vagonov, dravska banovina pa 5 vagonov koruze. Za en vagon koruze se je rabralo v Ptuju, in sicer so darovali tukajšnji denarni zavodi kakor tudi zasebniki. Koruza se bo delila v smislu pravilnika, ki je razglašen v »Službenem listu«, štev. 12, l. 1932. Prijave in darila sprejema okrajno načelstvo.

Pogreša se Alojzij Lajh, posestnik v Kukavi, obč. Sv. Lovrenc v Slovenskih goricah, 67 let star, kateri se je odpravil na pustni torek 9. t. m. k sorodnikom v Dragovič na obisk. Po obisku približno ob 16 se je poslovil pri sorodnikih ter odšel proti domu. Ker ga pa še do drugega dne ni bilo nazaj, so ga šli domači iskat. Ker je njihovo iskanje bilo zaman, so to prijavili orožniški postaji v Juršincih. S pomočjo orožništva se je iskanje nadaljevalo, toda brezuspešno. Mož je izginil. Domneva se, da je na potu omagal, padel v kako jamo ali celo v potok Krko in utonil ali zmrznil. Ker je tisto noč močno snežilo, je splošno mnenje, da ga pokriva sneg in je radi tega iskanje zelo otežkočeno.

Kulturni obzornik

DEVETDESETO LETO »MATICE HRVATSKE«

Deseti dan februarja je poteklo 90 let, ko so hrvatski rodoljubi v največji borbi za pravice svojega jezika — dali svoji kulturni instituciji »Matici Hrvatski« (takrat imenovani »Ilirska«) življenje. Inicijatorja sta bila Ljudevit Gaj in grof Janko Drašković; poslednji je na dan ustanovitve takole izpovedal cilj ustanove: »Nauk i književnost u našem narodnom jeziku širiti i dati priliko našoj mladeži, da se domorodno izobrazi...« Prva knjiga, ki jo je MH izdala, je bil Gundulićev »Osman«. Tej pa je sledila dolga vrsta del vseh domačih pisateljev in prevodov iz ostale slovanske književnosti, tudi slovenske. MH (ki je leta 1874 sprejela namesto iliraskega hrvatsko ime) je gojila glasbeno in slikarsko umetnost, izdajala narodne hrv. pesmi, popularizirala prirodne vede za široke sloje, seznanjala Hrvate s svojo zemljo, zgodovino in etnografijo..

»Matica Hrvatska« je imela največje kulturno poslanstvo v preteklih decenijih med Hrvati, a še danes je to njihova vodilna književna ustanova.

Ob 50 letnici te ustanove sta velika Hrvata T. Smičiklas in Fr. Marković napisala spominsko knjigo truda in dela MH skozi 50 let, a za 90. letnico (kakor poroča dr. I. Esih v »Obzoru«) misli njen odbor na inicijativo tajnika dr. Fr. Jelašića izdati več knjig: 1. Novejšo zgodovino hrv. književnosti v redakciji dr. Lj. Marakovića. To bo prva zaokrožena in moderno pisana knjiga hrv. književnosti 19. in 20. stoletja, predvsem z estetsko kritičnega stališča. Pisalo bo več strokovnjakov. — 2. Zgodovino MH (ne le njen postanek in razvoj, temveč tudi sintetičen pregled vseh književnih, umetn. in poučnih pravcev) bo napisal dr. Fr. Jelašić. — 3. Zbornik MH bo uredil dr. Lj. Karaman; ta bo vseboval poglavja o umetnosti Hrvatov od pradavnih začetkov do 20. stoletja. In končno je še na programu Antologija hrv pesništva in natečaj za najboljši roman iz časa rojstva »Matice Ilirske«.

—b—

»BESEDA« O SODOBNIH VPRAŠANJIH.

I. letnik, št. 2.

V drugi številki novega lista (mesečnik) »Beseda« priobčuje na prvem mestu Stanko Cajnkar razborit članek (ki se bo še nadaljeval) o mladinskem gibanju in modernem času. Naglaša zlasti, kaj je prav za prav mladinsko gibanje, poudarja razlike med »mladimi« in »starimi«; vendar se zdi, da hoče »stare« kar ubiti, da jim ne prizna nobene vrline, kar pa vendar ni res. Zlasti se obregne ob zunanjost starih, češ, da je bilo vse le videz, bodisi v vzgoji, v socialnem redu ali v verskem življenju. Mislim pa, da katoličani nikakor niso bili v prejšnji (in tudi stari v sedanji) dobi tako slabi, da ne bi na notranjost, na globino človeškega življenja ničesar ali vsaj tako malo dali. Kristusov nauk je vedno isti in da bi ga »stari« tako materialno vzeli, kot to slika Cajnkar, ne morem verjeti. Vsekakor pa je važno dejstvo, da se je vprav sedaj treba ogledati po novih vodilih, ker so z nastopom novega časa nastopila tudi nova vprašanja, ki jih je treba rešiti in rešil jih bo le (notranje) mladi rod. — Sicer so bistvenosti mladinskega gibanja že davno postavljene, značilno je le poudarjanje teh bistvenosti, ki so se, kakor se zdi, že skoro pozabile.

Miško Kranjec rešuje problem delavske kulture s posebnim ozirom na književnost, češ, da Slovenci te vrste kulture še nimamo (in zares še nimamo knjige, ki bi pokazala našega človeka v vsem njegovem bistvu). Kakor se je nekoč trudilo plemstvo, pozneje meščanstvo, tako je zdaj vrsta na delavstvu, da ustvari svoj čas, svojo kulturo, ko vendar že tako dolgo trpi. Poišče naj samega sebe v vsej svoji notranjosti, odkritosrčnosti, poda naj samega sebe v slabostih in lepotah, težkočah in dobrinah, ne pa samo v zunanjostih, zgolj zgodbarstvu, ki so in je prav za prav le nekak okvir, v katerega naj umetnik dahne dušo, bistvo človeka. Do te resničnosti pa je pri delavcu in sploh človeku mogoče priti šele preko spoznanja svetovnega reda, da je človek nujno tak kot je in se mora nekako vdati v to misel. Drugo pa je, da se človek zživi v domačnosti in odpočije od silnega ukaza časa. Tako proglaša Miško Kranjec nekak ekspresionistični realizem, ki naj bi zajel človeštvo v kolektivni obliki.

Zelo aktualen razgovor »Rešite naše duše« je napisal Tomaž Furlan. V njem govori o revoluciji duhov, ki so in še pretresajo svet. Poda razne vidike. Končno pa reši vprašanje po poti, ki jo je zamislil največji revolucijonar, kar jih je kdaj živelo na svetu in ta pot pelje preko vseh človeških zamisli o redu do tistega končnega cilja, kjer naj bi bil človek kot posameznik in kot socialno bitje v soglasju s svetom.

Sledi še izvleček (V. P.) zanimive Carlo Sforzove knjige: Europäische Diktaturen. Diktatura ni najboljši sistem, ker koncem koncev diktator postane nekako sebičen, plašljiv in tako zadobi diktatura svoj slabi pomen. Navaja evropske diktature: Italija, Madžarska, Poljska, Turška (ki se mu zdi najbolj posrečena), Španska, Ruska in Nemčija. Vmes je še nekaj manjših. — Vedeti pa je treba, da ni toliko zavisno od oblike vlade, da glavna teža visi na vladanju samem. — V Pregledih najdemo zanimivosti: Stranke v Franciji (P. V.), Nemci in Balkan (P. V.), Kako je v tovarnah (J. Rozman) in Osebnost (L. J.).

— **Pojasnilo.** V pogodbi med založbama Herder & Co. G. m. b. H., Freiburg im Breisgau ter Jugoslovansko knjigarno v Ljubljani radi avtorskih pravic za slovenski prevod knjige Peter Lippert S. J.: Od duše do duše (prevedla Dora Vodnik), ki je nedavno izšla v Leposlovni knjižnici Jugoslovanske knjigarne, je založnica originala zahtevala, da se v slovenski izdaji navede izvor knjige. Pomotoma je pri natisu ta opomba izostala in v sporazumu z založnico nemškega izvirnika objavljamo na tem mestu, da se glasi nemški naslov knjige: Von Seele zu Seele, Briefe an gute Menschen, von Peter Lippert S. J. — Izšla je v založbi Herder & Co., G. m. b. H., Freiburg im Breisgau. — Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Dnevna kronika

Koledar

Četrtek, 18. februarja: Simeon, škof mučenec; Flavijan.

Novi grobovi

† **Pri Sv. Emi ob Sotli** je umrl daleč okrog znani in spoštovani posestnik g. Vostner Franc. Rajni je bil dolgo vrsto let prvi občinski svetovalec, načelnik krajnega šolskega sveta, odbornik hranilnice in posojilnice in načelnik Konsumnega društva. Njegov pogreb, katerega se je kljub silnemu mrazu udeležilo veliko število njegovih znancev in prijateljev, je pokazal, kako je bil pokojni spoštovan in priljubljen. Svetila mu večna luč! Žalujočim naše iskreno sožalje!

Osebne vesti

= **Upokojen** je bivši narednik 28. pešpolka Mile Grubor, ki je bil 1. aprila 1928 odpuščen iz stalnega kadra radi telesne nesposobnosti. Poleg let, ki jih je odslužil v vojski, se mu prišteje še 10 za pokojnino vračunljivih let.

= **Iz vojaške službe.** V nižji tečaj pehotne častniške šole so odrejeni iz pehote kap. I. razr. Ljudevit Pogačar; kapetani II. razr. Rudolf Marn, Anton Giriček in Vladimir Sebek; poročniki Savo Rašeta, Mirko Božič, Josip Rijavec, Gajetan Paut in Dragan Božič ter iz zrakoplovstva poročnik Milivoj Šupina. V nižji tečaj za topniške častnike pa kap. II. razr. Franjo Golob ter poročniki Franjo Tušar, Boško Rašeta, Zvonimir Bohte, Dalibor Bumber in Slavko Andre.

Ostale vesti

— **Vremensko poročilo (17. februar).** Bistrica-Boh. jezero —4, jasno, snega 45 cm. — Bled-jezero —5, oblačno, snega 40 cm, Brežice —6, snega 20 cm. — Celje —5, oblačno, snega 25 cm. — Dravograd-Meža —12, oblačno, snega 15 cm. — Jesenice —3, jasno, snega 45 cm. — Kamnik —5, jasno, snega 15 cm. — Kranjska gora —13, jasno, snega 55 cm. — Kočevje —3, oblačno, snega 34 cm. — Kotoriba —5, jasno, snega 14 cm. — Ljubljana gl. kol. —6, jasno, snega 19 cm. — Ljutomer —5, oblačno, snega 10 cm. — Maribor gl. kol. —4, oblačno, snega 15 cm. — Novo mesto —3, oblačno, snega 35 cm. — Št. Janž na Dol. —1, oblačno, snega 34 cm. — Tržič —4, jasno, snega 42 cm. — Rakek —3, jasno, snega 25 cm.

— **Kakšno nalogo napiše današnji šolar.** V drugem razredu neke osnovne šole so dobili šolarji za domačo nalogo snov: »Če bi bil bogat«. Na razne načine so spisali učenci nalogo. Nekateri so si želeli kupiti lepe hiše, konje, smuči, obleko itd. Mali Poldi, sin kočarja, je pa napisal: »Če bi bil bogat, dal bi očetu denar, da plača davke, rešil njega in mater skrbi in ostala bi nam edina prešička, katera je zarubil davčni izterjvealec.« Ali preživlja tak otrok mladostno dobo? Ne, zanj je življenje že v devetem letu starosti polno skrbi.

— **Kmetijski pouk po radiu v drugi polovici februarja.** V četrtek, dne 18. februarja t. l. ob 18 popoldne nadaljuje živinorejski nadzornik g. Martin Zupanc predavanje o predmetu: »Naša domača prašičereja in nasveti za njeno zboljšanje.« Govoril bo v prvi vrsti o primernem krmljenju prašičev. V nedeljo, dne 21. februarja ob 8 zjutraj predava tajnik g. Kafol o oskrbi sadnega drevja s posebnim ozirom na gnojenje in zatiranje škodljivcev pred pomladjo. V četrtek, dne 25. februarja ob 18 popoldne predava g. ing. Zupanič o vinarstvu in sicer o temi: Vinska kriza in naše vinogradništvo. V nedeljo, dne 28. februarja ob 8 zjutraj predava g. ing. Viktor Novak o gozdarstvu in sicer o sečnji.

— **Razpisana služba okr. sanitetnega referenta.** Na osnovi § 43 zakona o zdravnikih in na podlagi pooblastila ministrstva za soc. pol. in nar. zdravje z dne 26. jan. 1932, S. št. 875, razpisuje kr. banska uprava dravske banovine pri okr. načelniku v Kočevju službo okr. sanitetnega referenta. Prosilci za to mesto morajo izpolnjevati splošne pogoje iz §§ 3 in 4 zakona o uradnikih za sprejem v državno službo in imeti strokovno kvalifikacijo, ki jih usposablja za javno zdravstveno službo. Lastnoročno pisane in s kolkom za 5 Din kolkovane prošnje, opremljene s pravilnimi in zadostnimi kolkovanimi prilogami je vložiti najkasneje do 29. februarja pri kr. banski upravi v Ljubljani.

— **Žalostna usoda 6letnega dečka.** V Zagreb je dospel 6letni deček Nikolaj Cerovac, rojen v Strmici in tja pristojen. Mali Nikolaj je prispel v spremstvu delavca Vice Galiča iz Gorice. Nikolajevi starši, ki so živeli v mestu Daire na Francoskem, so nenadoma umrli, tako da je deček ostal sam na svetu. Znanci in prijatelji njegovih staršev so zbrali potreben denar, da bi deček lahko potoval v svoj rojstni kraj, kjer baje žive njegovi sorodniki. Nikolaja so izročili Vici Galiču, ki je tudi potoval domov. Galič je dobil od izseljeniškega komisarja v Parizu vse listine dečkovih staršev in bi moral malega dečka izročiti njegovim sorodnikom v Strmici. Ko je Galič skupno z dečkom dopotoval v Zagreb, je nenadoma znorel. Začel je na ulici kričati in hotel na vsak način splezati na streho nekega avtobusa. Spravili so ga na policijo, kjer je zdravnik ugotovil, da se mu je zmešalo. Oddali so ga na opazovalni oddelek. Mali Nikolaj je bil čez noč na policiji, drugi dan so ga pa izročili društvu za zaščito mladine.

— **Na sina je streljal.** Sin uglednega ekonoma iz Srbobrana Sava Tutorov se je te dni podal na pristavo k svojemu stricu. Ker je moral ili mimo pristave svojega očeta, se je Sava najprej oglasil pri očetu. Med očetom in sinom vlada hudo sovraštvo zaradi delitve posestva. Ko je stari Tutorov zagledal sina, je snel puško in dvakrat ustrelil na sina. Strela sta sinu hudo ranila obe nogi. Savo so prenesli v bolnišnico, očeta so pa aretirali.

— **Potres v Zlatarju.** Preteklo nedeljo zjutraj je prebivalce Zlatarja in okolice zbudil hud potres, ki je povzročil precejšnjo paniko. Ob četrt na 6 se je začulo podzemsko bobnenje, sledila sta dva močna sunka v horizontalni smeri. Vse hiše so se zamajale in šipe so zažvenketale. Potres ni povzročil posebne škode. Porušilo se je par dimnikov in nekaj opeke je vrglo s streh na tla.

— **V vlaku umrl.** V zagrebškem vlaku, ki je v ponedeljek zjutraj pripeljal v Osijek, so našli v nekem kupeju mrtvega potnika. Policija je ugotovila, da gre za 38letnega Mirka Žerala iz Osijeka. Žeral je bil v Zagrebu operiran na goltancu, vračal se je domov, pa ga je med potjo zadela kap.

— **Zopet velik požar v Karlovcu.** Ni še končana preiskava zaradi požarne katastrofe v tovarni za parkete v Karlovcu, že je pretekli torek postala žrtev požara druga tovarna. Okrog petih zjutraj je zapazil nočni čuvaj tovarne za zaboje, ki se nahaja v bližini pogorele parketne tovarne, da je v tovarni izbruhnil ogenj. Pričel je klicati na pomoč. Ker v bližini ni bilo nikogar, je skušal sam pogasiti ogenj. To se mu pa ni posrečilo. Ogenj se je hitro širil in ko je prišla pomoč, je bila že vsa tovarna v plamenih. Zgorela je vsa tovarna z opravo vred. Zaradi silnega mraza je zamrznila voda, tako da je bilo gašenje silno otežkočeno. Škodo cenijo na 1 milijon dinarjev, je pa krita z zavarovalnino.

— **Za osveženje krvi** pijte skozi nekaj dni vsak dan zjutraj čašo naravne »Franz-Josef« grenčice! Po mnogih zdravnikih predpisana »Franz-Josef« voda urejuje delovanje črev, krepi želodec, zboljšuje kri, pomirja živce in povzroči tako splošno dober počutek in jasno glavo. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in v specerijskih trgovinah.

— **V Službenem listu** kr. banske uprave dravske banovine št. 13 od 17. februarja je objavljen »Zakon o zadrugah državnih uslužbencev«, dalje »Uredba o velikosti nagrade dnevničarjem civilne hiše Nj. Vel. kralja, glavne kontrole, državnega sveta in pisarne kraljevskih redov«, »Uredba o velikosti nagrade dnevničarjem v resortu ministrstva za prosveto«, »Podaljšava začasnega trgovinskega aranžmana z Romunijo«, »Popravek k zakonu o gozdih«, »Razglas — navodila za čiščenje in razkuževanje hlevov, staj in predmetov, ki so prišli v dotiko z bolnimi ali sumljivimi živalmi ob živalskih kužnih boleznih in za neškodljivo odpravljanje živalskih trupel« in »Objave o pobiranju občinskih trošarin v letu 1932«.

— **Organizacija praktičnih elektro- in strojnih tehnikov v Ljubljani »Opest«** ima svoj V. občni zbor v nedeljo 21. februarja ob 9 dopoldne v prostorih Zveze društev privatnih nameščencev, Delavska zbornica, vogelni vhod, II. nadstropje. Z ozirom na važnost dnevnega reda in poročila funkcionarjev organizacije, so vsi člani vabljeni, da se sigurno udeleže zbora. Obenem so vabljeni tudi vsi absolventi elektrotehnične in strojne delovodske šole, ki še niso člani — **posebnih vabil ne bomo razpošiljali** — da se tako prepričajo o potrebi organizacije, ki zastopa vse absolvente teh šol brez izjeme in ščiti njih interese. Opozarjamo tudi vse brezposelne tovariše, da se zbora sigurno udeleže radi tega, da se pomenimo o zaposlitvah absolventov imenovanih dveh šol. — Redni sestanki članstva organizacije so vsak četrtek od 18—20 v istem lokalu, kjer posluje tudi organizacijska strokovna knjižnica.

— **Molitev za Rusijo** k sv. Tereziji Deteta Jezusa je izdalo ACM na lepih novih podobicah sv. Terezike. Dobivajo se v pisarni ACM (Napoleonov trg 1) in v prodajalni KTD (Ničman).

— **Za pospeševanje beatifikacije škofa Slomška** je ACM izdalo podobice Žalostne M. B. po sliki, ki jo je imel škof Slomšek nad svojo posteljo in imel do nje posebno zaupanje; na podobicah so natisnjeni podatki o Slomškovem življenju in o zadevi njegove beatifikacije. Dobivajo se v pisarni ACM (Napoleonov trg 1) in v prodajalni KTD (Ničman).

— **Bradač Fr. — Slovar tujk.** Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, 1929. Str. 174, cena Din 40, v platno vezan Din 50. V znani in priljubljeni zbirki žepnih učbenikov in slovarjev, ki ji izdaja Jugoslovanska knjigarna, je izšel tudi slovar tujk, ki smo ga že dolgo pogrešali, kajti bil je neobhodno in nujno potreben. Današnje časopisje, poučne knjige itd. uporabljajo vedno pogosteje tujke, ki jih večkrat niti izobraženec, če ni študiral ravno latinskih šol pri najboljši volji ne more vseh razumeti. Moderna tehnika, zdravilstvo in sploh vse znanosti se poslužujejo tujk v vedno večji meri, kar je pogosto naravnost neizogibno, ker za povsem točno označevanje raznih pojmov niti večji narodi s starejšo kulturo nimajo docela točnih izrazov. Glede na to potrebuje dober slovar tujk danes že skoro vsak človek, ki bere liste in knjige. Izrazi so navedeni tako, kot se v slovenščini izgovarjajo ali pišejo, pri vsaki je pa pripisano iz katerega jezika izhajajo, zato je popolnoma pregleden in praktično izredno uporabljiv. Ker je oblika jako priročna, vezava pa trpežna, smo prepričani, da bo z največjim veseljem in zadovoljstvom posegel po njem vsak izobraženec in preprost človek.

— **Čudovit učinek čiščenja zob z Odol pasto** je dobro znan. Med tem, ko druga ustna in zobna čistilna sredstva, kolikor pridejo sploh v poštev, le trenutno za časa čiščenja delujejo, učinkuje Odol več ur po uporabi. Vsled trajnega delovanja, se prepreči oziroma odstrani vsa gniloba v ustih.

— **Za grgranje** pri bolečinah v vratu, za bolečine pomirjajoča masiranja in obkladke, vzemite staro in preizkušeno sredstvo in kozmetikum — Fellerjev blagodišeči Elsafluid. Hvaležni bodete. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica Din 9 povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 veliki specijalni steklenici 62 Din brez daljnjih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elzatrg 134. Savska banovina.

— **Čebelarji!** Cenik s slikami, ki izide v kratkem, Vam pošlje na zahtevo brezplačno in poštnine prosto »Društvena čebelarna« (oddelek Čebelarskega društva) v Ljubljani, Vošnjakova 4. Velika izbira panjev, satnic in orodja. Nizke cene. Če kupujete pri nas, pripomorete k povzdigi in napredku čebelarstva.

Fotoamaterji! Povečave

od Vaših negativov Vam strokovno lepo in poceni napravi

fotoodd. Jugoslovanske knjigarne

Varujte Vašo kožo

s tem da uporabljate

NIVEA-CREME

pred slabim in mrzlim vremenom, da ne poka in ne postane hrapava. Nadrgnite Vašo kožo vsak večer, predenj greste na počitek temeljito z Nivea-Creme. Tkanine postanejo s tem mladostno napete, koža pa močna in prožna. Veter in slabo vreme ji ne morejo več škoditi. Nadrgnite pa tudi podnevi, predenj odidete na prosto, lice in roke z Nivea-Creme. Ta krema namreč ne zapusti nikak sijaj, ter Vam nudi oni sveži in mladostni izgled, ki ga mi vsi tako radi imamo. Razlika nasproti luksuznim kremam:

Najvišji učinek ali ceneje.

Nivea-Creme: Din 5.oo—22.oo

Jugosl. P. Beiersdorf & Co. d. s. o. j., Maribor

Strašno dejanje blazne matere

Mati umorila svoje dete - Vsa okolica pod vtisom strašnega dejanja

Slovenska Bistrica, 17. februarja.

Pragersko in vsa širna okolica je pod vtisom strašnega, skoraj nepojmljivega dejanja, ki se je pripetilo 16. februarja v vili potnika Vzajemne zavarovalnice Gospodariča in katerega je izvršila Gospodaričeva mlada soproga Ana in ki skoraj zveni neverjetno ter je po svojih okolnostih in motivih edinole mogoče kot posledica strašnega in usodnega napada blaznosti, ki je zbegalo nesrečno ženo, da je umorila svojega otroka.

Zakonca Gospodarič živita na Pragerskem v dobrih razmerah v svoji vili. Poročena sta od leta 1929 ter sta imela dve hčerki, dveletno Marijo in šele tri mesece staro Slavico. Zakonsko srečo je kalila le moževa ugotovitev, katero je napravil pred daljšim časom, da mu je žena čestokrat čudno zmešana, kakor da bi ne bila pri pravi pameti. Vendar ji ni tega sam nikoli pokazal, ker je menil, da bo to prešlo samo od sebe, ker se blaznost nikoli ni izražala v večjem obsegu.

15. februarja je odpotoval mož po službenih potih. Ko se je zjutraj naslednjega dne vrnil domov, ga je sprejela žena v svečani obleki ter mu povedala, da je morala otroka umoriti kot žrtev, ker ji je tako velevala neka notranja sila. Mož je mislil, da se soproga šali, a ko ga je peljala v sobo ter mu pokazala dete mrtvo na odru med cvetjem, se je zavedel strašne resnice ter se zgrudil. Ko se je osvestil, je poklical zdravnika, toda ta je mogel le ugotoviti, da je dete že več ur mrtvo, da ima prerezane žile na rokah ter prebodeno srce. Zdravnik je nato obvestil takoj orožniško postajo, nakar so orožniki nesrečno blaznico aretirali. Orožniki so ženo zaslišali in naravnost strašne in neverjetne so podrobnosti, katere je blaznica popolnoma mirno in točno pripovedovala.

Nesrečno blaznico so izročili v sodne zapore v Slovenski Bistrici, truplo deteta pa je bilo obducirano na Polskavi. Ves okraj je pod težkim vtisom strašnega dejanja.

Kamnik

Priljubljeni predavatelj prof. Janko Mlakar nas bo vodil po planinah od Landecka do Salzburga v četrtek, 18. februarja ob 8 v Kamniškem domu. Za predavanje vlada splošno zanimanje.

SK Kamnik je nameraval prirediti skakalne tekme v nedeljo, dne 21. t. m., pa jih je odložil radi velike prireditve v Mariboru.

Trbovlje

Sklepi občinske seje v soboto. Predvsem je bil na vrsti nakup Parašuhovega posestva za 388.117 dinarjev. Ta svota pa se bo izplačala šele l. 1935 s 7%; s tem in s prepisovanjem se bodo stroški povišali na 411.000 Din, ker bodo še potrebne adaptacije poslopij za namene občine, se je na predlog g. Plavšaka določila vsota 500.000 Din kot najvišji znesek, ki se sme porabiti za omenjene svrhe. Kritje za obresti gornje vsote hočejo najti na ta način, da bo najemnik kupljenega posestva vršil ista dela, ki jih opravlja sedaj občina s svojimi konji. Občina pa bo svoje konje prodala. Občini je gotovo ugodno, da pride do posestva, če bodo pa vsi navedeni računi držali, bo pa pokazala šele bodočnost. Dalje se je sklenilo, da plača občina stroške za uradne dneve laškega sodišča v Trbovljah za mesec marec, ker država radi štednje tega ne more. — Proti predpisu kuluka so ugovori, da ni pravilen, zato so se izvolili v komisijo za pregled kuluškega predpisa gg. Ratej, Klenovšek, Pavlin in Roš. — Večje število prosilcev se je sprejelo v občinsko zvezo, drugim pa zagotovilo sprejem, če si pridobe naše državljanstvo. — Na tej seji so potrjevali in popravljali zapisnik prejšnje, pri čemer je ugotovil obč. svetovalec Malovrh, da je rekel, da smatra zidanje nove cerkve v Hrastniku za luksus, — šlo je namreč za podporo občine za novo cerkev — na vprašanje župana je tudi odbornik Roš izjavil, da se strinja z g. Malovrhom. Zdi se nam potrebno to zapisati, ker sta oba gg. iz Hrastnika.

Iz raznih krajev

Šmartno pri Litiji. Valentinov sejem se je vršil v znamenju mraza in krize. Radi tega je bil obisk precej slab. Prignanih je bilo 185 glav, pa še te so po veliki večini gnali domov, ker ni bilo kupcev. Cena za boljše vole je bila 4—4.50 dinarjev. Nekaj je bilo pa prodanih še pod to ceno. Ker je bila slaba kupčija in malo ljudi na sejmu, so tudi kramarji slabo opravili.

Radovljica. Prosvetno društvo je letošnjo sezono uprizorilo precej iger. Zadnje čase se je lotilo celo spevoiger, torej že precej napredka. Tudi športni odsek lepo uspeva. Je že letos imel v snegu par treningov. Ljudje pridno posečajo tudi kinopredstave, samo želeti bi bilo, da bi bili boljši filmi. V nedeljo 21. februarja ob pol 16 priredi Krekova družina v Našem domu »Cankarjevo proslavo« s pestrim sporedom.

Mala antanta na strani Francije

Govor romunskega in avstrijskega delegata v Ženevi

Ženeva, 17. febr. tg. Na današnji seji razorožitvene konference je govorilo več zastopnikov držav. Prvi je govoril finski zunanji minister Yijö Koskinen, ki želi močnejšo aktivnost Zveze narodov in radikalno prepoved težkega napadalnega orožja. **Finska pozdravlja francoske predloge, vendar se ji zaenkrat še ne zdi mogoče priti do resnične skupnosti vseh držav v okviru Zveze narodov. — Romunski zunanji minister princ Ghika se je v svojem govoru pridružil fronti male antante in Francije. Kakor včeraj jugoslovanski zunanji minister dr. Marinković, je tudi Ghika naglašal potrebo in važnost moralne razorožitve** in našteval vse, kar je na pr. storila romunska šolska uprava v tem pogledu. V ostalem pa razorožitev ni dejstvo, ki bi se moglo fiksirati avtomatično, kakor na pr. kaka kemična formula, temveč je treba predvsem obnoviti zaupanje od naroda do naroda. Francoske predloge smatra za zelo dragocene, ki so sposobni, dati Zvezi narodov ono moč, katere do sedaj žal ni imela.

Nato je govoril za Avstrijo delegat Pflügel. Dejal je, da namerava avstrijska vlada podati pozneje lastne predloge, da pa zaenkrat lahko pristane na učinkovito in čim večje znižanje splošnega nivoja oborožitve, na kontrolo oborožitve po mednarodni komisiji, na odpravo vsega napadalnega orožja, prepoved kemične in bakteriološke vojne, letal za bombardiranje in vseh priprav za to v mirnem času ter za resnično in obsežno zavarovanje civilnega prebivalstva. Avstrija vidi temelj za bodoči mir v kvalitativnem in kvantitativnem zmanjšanju oborožitve v zvezi s celo vrsto določb o varnosti držav.

Marinkovićev usveh

Pariz, 17. febr. AA. Pariški listi komentirajo govor, ki ga je imel včeraj v Ženevi jugoslovanski minister za zunanje zadeve Marinković ter naglašajo jasnost in logičnost njegovih izvajanj. »Petit Parisien« pravi, da je bil govor dr. Marinkovića med najboljšimi na razorožitveni konferenci. Dr. Marinković uživa v ženevskih krogih reputacijo, da ima hrabrost glasno povedati ono, kar drugi šepetajo.

Francoska kriza na mrtvi točki

Pariz, 17. febr. tg. Kako se bo poravnal konflikt med poslansko zbornico in senatom, sedaj še ni jasno. Ne samo predsednik republike, temveč tudi trezni politiki obeh zbornic se prizadevajo, da bi se našla mirna poravnava za dva meseca, do katerih je še čas za nove volitve. Govori se sicer o možnosti, da bi se razpustila poslanska zbornica, toda to zadnje sredstvo bodo uporabili šele potem, če bi se izjalovile vse druge možnosti. Med tem pa se nadaljujejo pogajanja za sestavo novega kabineta.

Kitajci se umaknejo?

Dva angleška mornarja žrtev kitajske pomote

London, 17. febr. tg. Radi pomote kitajskih baterij, ki so smatrale angleški parnik »Cartago« za japonski transportni parnik, sta bila ubita dva angleška mornarja križarke »Suffolk«, ki je stražila ob obrežju blizu mednarodne naselbine. Angleška vlada je zelo previdno odgovorila, češ, da radi tekočega postopanja v Ženevi ne more sama zahtevati zadoščenja.

Med japonskim generalom Ujedom in kitajskim generalom Sajem je prišlo do dogovora, da se jutri sestaneta in poskusita doseči sporazum, po katerem naj bi se kitajske čete umaknile za 13 milj.

Juristom gre beseda

Ženeva, 17. febr. tg. Danes popoldne se je zopet sestalo vseh 12 članov Sveta Zveze narodov brez Kitajske in Japonske, da preštudirajo japonske juridične ugovore proti sklicanju plenarne seje Zveze narodov. Sklenili so, da bo predsednik Sveta Paul Boncour s šestimi juristi, ki jih bo sam izbral, proučil japonske ugovore in izdelal poročilo do prihodnjega ponedeljka.

Proti načrtu zakona za finansiranje konverzije kmet. dolgov

Bukarešt, 17. febr. tg. Ker so se skoro vse stranke izjavile proti načrtu zakona finančnega ministrstva za financiranje konverzije kmetijskih dolgov potom prisilnega posojila na nepremično imetje, je danes v finančnem odboru izjavil finančni minister Argetoiano, da umakne svoj predlog. Konverzijo agrarnih dolgov bo dal na razpravo v poslanski zbornici, ne da bi v zadevnem načrtu zakona upošteval možnost finansiranja. To težko breme bo prepustil prihodnji vladi.

Dr. Seipel resno obolel

Dunaj, 17. febr. tg. Bivši zvezni kancler dr. Seipel je obolel na reberni mreni, kljub temu pa je nadaljeval politično delovanje in imel tudi predavanja. Danes popoldne pa je dobil vročino in je moral v posteljo. Moral bo nekoliko časa mirovati

Rešeni starčki, žene in otroci

Premirje štirih ur - uspeh misijonarja

Francoski listi prinašajo sledeči zanimiv dodis z japonsko-kitajskega bojišča v Šanghaju:

Neverjetno jutro. Človek se začuden vpraša, ali res vidi, kar gleda. Ob osmih zjutraj je v Čapeju pričelo premirje. Malo pred tem so štirje vozovi obstali na voglu Nort-Sečuena in Jukong-Roda. En duhovnik, en častnik, več redovnic in usmiljenih sester je stopilo iz njih; nato sta se pripeljali še dve kitajski mali vozili z dvema usmiljenkama.

Duhovnik je bil oče Jaquino, naš misijonar; častnik ameriški podpolkovnik Bell; sestre iz bolnišnice Sv. Marije in uršulinke.

Topovi in strojne puške so obmolknile.

To premirje je dosegel misijonar. On je sedaj vojaški duhovnik belih prostovoljcev, še do nedavna je bil župnik cerkve Jezusove v Hongkeju. Kljub bojem je izvrševal svoje dušnopastirske posle in vedno obiskoval svoje vernike na njihovih bornih domovih. Njegov glas so poznali in mu radi odpirali skrbno zapahnjena vrata. Še je ostalo nekaj ljudi v Čapeju. Našel je petero otročičkov, vseh preplašenih, gladnih in premraženih, stisnjenih v kotu napol porušene koče. Najstarejši je bil star 11 let. Našel je več ranjencev, ki se niso mogli premakniti z mesta, na katerem so obležali. Našel je pozabljene starčke. In tako so že dva tedna, v enem največjih mest na svetu bitja, ki se jim povsod na svetu posveča največja nega in pozornost, starčki, otročički in bolniki, prepuščeni sami sebi, med dvema frontama, izpostavljeni mrazu in gladu in topovskemu ognju vojska dveh držav, ki si »uradno« še nista napovedali vojne, česar ne smemo pozabiti.

Pater in častnik sta odšla k japonskemu admiralu Nomuriju. Japonski poveljnik je soglašal z njima, da je stanje strašno. Obenem se je šanghajski župan obrnil na Kitajce.

Uspeh pogajanj je bil: štiri ure premirja.

Pater Jaquino nosi očali. Njegova brada ni podobna onim klasičnim, marveč je zelo podrezana. Nima leve roke. Že po njegovi redovniški halji se vidi, da v zadnjem času ni obiskoval samo cerkve. Ta skromni mož je rešil življenje tisočem starčkov, otrok in žena.

Osem zjutraj je ura. Rešitelji so se vrnili izza japonskih barikad, obdanih z žičnimi ovirami. Oče Jaquino je odšel najprej naravnost, potem pa v ulico siromaštva. Prestopil je prag borne koče: zelo star Kitajec, ki je na bradi imel samo še par umazano sivih dlak, je ležal na golih tleh. Niti besede ni izpregovoril, ko so ga bolničarji odnesli.

Med jarki

Na prostoru med sovražnimi jarki se je nenadoma zbrala množica ljudi. Preplašeni, umazani in gladni so se prikazali iz skrivališč, plaho so stopili na svetlo. Ko so jim razglasili, da bodo lahko odšli v zaledje, niso tega najprej hoteli verjeti, potem pa planili nazaj v svoja skrivališča in natovorili svoje bore stvari. Žalostna karavana se je premikala skozi rove, japonski vojaki so vsakega dobro preiskali.

Na tisoče starčkov, žena in otrok je zapustilo svoja bivališča, rdeči križ, ki ga vodijo usmiljenke, jih je sprejel v svoje varstvo. V štirih urah so izpraznili ta prostor med dvema bojnima linijama, pater je odšel v cerkev in se s pobožno molitvijo zahvalil Njemu za rešitev bednih in zatiranih, med tem pa so že topovi in strojne puške pričele svojo tužno pesem.

Papež Pij XI. daruje v svečanem ornatu sv. mašo v cerkvi sv. Petra ob priliki 10 letnice kronanja.

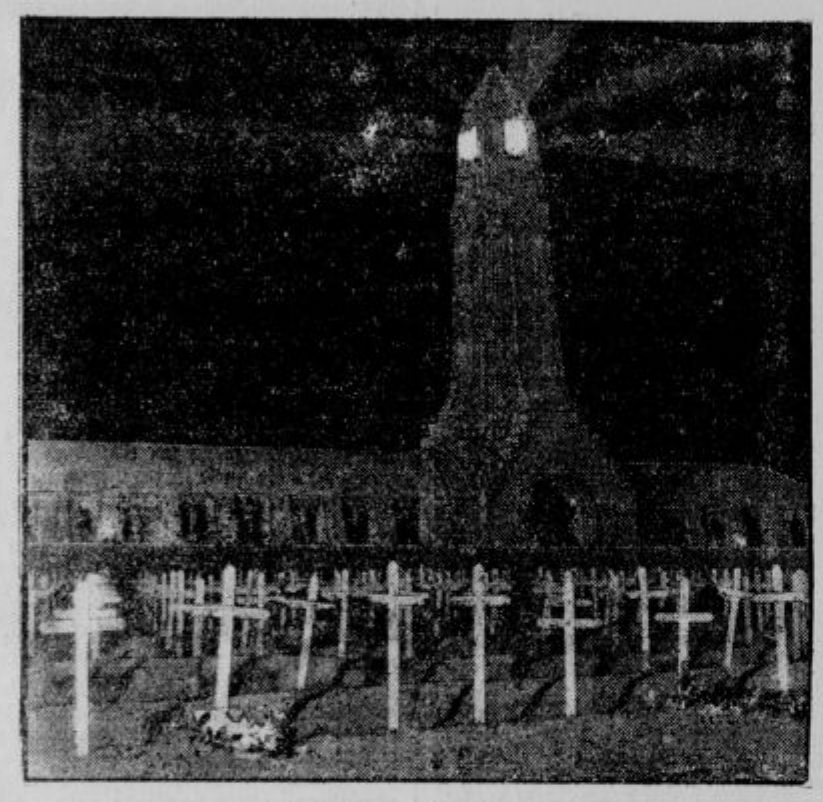

Spomenik padlim junakom.

Na kraju, kjer je stala trdnjava Douaumont pri Verdunu na Francoskem, kjer so se vršile najstrašnejše bitke, so zbrali trupla **500.000 padlih junakov** Francozov in Nemcev in jih pokopali v skupne grobove. Med njimi pa postavili velik svetilni stolp, raz katerega raznobarvni svetlobni žarki noč in dan razsvetljujejo grobove junakov in pozorišče krvavih borb.

Najbogatejši pisatelji na svetu

Po smrti nedavno umrlega Edgara Wallace-a so mnogi pisali, da je on od vseh književnikov največ zaslužil. »Daily Express« piše pri tej priliki o najboljše plačanih književnikih in trdi, da Wallace, ki je letno zaslužil do 25.000 funtov in svoji vdovi zapustil okrog 250 milijonov dinarjev, vendar ni bil najbogatejši pisatelj.

Ta moderni knez je pisatelj Noël Caword. On ima šele 32 let. S pisateljevanjem zasluži letno približno 12 milijonov dinarjev. Piše romane, novele, libreta za operete in scenerije za filme. Samo njegova opereta »Grenko — sladko« mu je na tantijemah samo v Angliji prinesla do 10 milijonov dinarjev honorarja. V Ameriki pa je za filmsko prednašanje iste operete zaslužil do 25 milijonov dinarjev. Ker to opereto dajejo tudi v drugih državah, je na njej gotovo zaslužil še enkrat toliko.

General Feng,

ki je v državljanski vojni leta 1930 igral znamenito vlogo, je imenovan sedaj za kitajskega notranjega ministra. General Feng je katolik.

Drugi pisatelj, ki veliko zasluži, je Bernhard Shaw. Letno zasluži okrog 8 milijonov dinarjev. Založniki plačajo vsako besedo, ki jo napiše po 10 šilingov (približno 100 Din). Njemu ravna sta Kypling in A. Miln.

Šele za njimi pride Wallace, ki je imel letno približno 6 milijonov dohodkov. Za svoje delo »Zgodovina sveta« je dobil približno 18 milj. Din.

G. Sheriff, pisatelj drame: »Na kraju pota«, je samo s tem delom zaslužil okroglo 12 milijonov. Kakor znano je Sheriff napisal to knjigo povsem slučajno za neki veslaški klub, ne da bi imel namen izročiti ga kakemu gledališču.

Nemški pisatelj Remarque je za svoje delo »Na zahodu nič novega« dobil okroglo 15 milijonov dinarjev, računajoč tu tudi honorar za film, ki je zelo slabo nesel, ker je bil v mnogih državah prepovedan. Njegovo drugo delo, »Vrnitev«, pa je imelo prav slab uspeh.

Zaslužka naših pisateljev, katerih dela prav nič ne zaostajajo za mnogimi deli naštetih, pa niti primerjati ne smemo s temi številkami.

Koristne mačke

Mednarodna mačja razstava, ki so jo imeli v velikem francoskem pristanišču Le Havreu, je na temelju izjav upravnikov različnih skladišč ugotovila neprecenljiv narodnogospodarski pomen mačjega rodu. Strupeni plini oziroma okužena vaba, ki so se poprej priporočali zoper miši in podgane, se niso obnesli. Posamezne luknje so vedno nedosegljive, ter povzročajo ugonobljeni glodavci smrad in škodo, ne da bi govorili o zdravstvenih neprilikah. Dobre izbrane lovske mačke zaležejo neprimerno več kakor vsa umetna sredstva in preprečijo milijonske izgube. Dva mačka prištedita n. pr. pariški veletrgovini »Magazins Generaux« letno 37 milj. frankov. Potrebna pa je smotrena umna reja, ker je izgubilo veliko število omehkuženih razvajenih mačk nekdanje podedovane vrline. Mesto Dunaj, ki je lanske jeseni v Italijo poslalo z letali več deset tisoč vsled nenadnega mraza onemoglih lastovk, veliko trpi od podgan, ki so se zaredile po železniških in pristaniških skladiščih. Dunajski župan se je zelo zanimal za poročila razstave v Havreu ter je zdaj naprosil Milan in Rim, da bi mu odstopila več sto onih podivjanih mačk, ki gnezdijo v starih zgodovinskih razvalinah. Italijanska vlada jih je sklenila ugonobiti. A na Dunaju imajo premalo lovskih mačk. Letala, ki so jeseni iz Avstrije peljala v Italijo lastovke, bodo zdaj rešila življenje preganjanemu mačjemu plemenu.

Latinski gentlemeni

Ameriški pristaši humanistične šole so ustanovili v New Yorku »klub latinskih gentlemenov« v svrho propagande latinščine. Klubov predsednik, dr. Arcadius Avellanus, 80 leten starec in dolgoletni profesor latinščine v Brooklynu, je pred 18 leti pričel gojiti v krogu ožjih prijateljev latinščino kot občevalni jezik. Sestajali so se redno dvakrat na teden v neki mali kavarni. Število pristašev je stalno naraščalo. Sedanji klub ima podružnice po različnih univerzitetnih mestih. Njegovi člani se poslužujejo samo latinščine v razgovoru, oziroma pri dopisovanju in pripravljajo dnevnik, ki bo izhajal pod zgodovinskim naslovom »Acta diurna«. Dr. Avellanus ozir. njegov krožek hočeta spremeniti latinščino v živ jezik, ki bo zopet postal orodje mednarodne znanosti, politike itd. V to svrho stalno nabirajo oziroma ustvarjajo »latinski gentlemeni« nove izraze, ki jih ni potrebovala klasična latinščina. Nameravajo izdati velik »Slovar žive latinščine. Dr. Avellanus je prevedel v latinščino več klasičnih del in med drugim tudi »Robinsona«, ki je takoj postal priljubljena knjiga pri ameriških gojencih humanističnih collegov. Mlajši latinisti zdaj prevajajo v Ciceronov jezik detektivske romane. Štiri prve knjige v tej zbirki so bile takoj razprodane. »Latinski gentlemeni« so trdno prepričani, da bodo »človeštvu vnovič izročili izgubljen ključ do klasične zakladnice in kažipot do edinega svetovnega občevalnega jezika«.

General Nobile

znani italijanski letalec, ki je vodil pred leti »Italijo«, zračno ladjo na njenem poletu na severni pol. Znano je, kako tragično je končala ta ekspedicija. Nobile je sedaj z dovoljenjem Mussolinija sklenil s sovjeti štiri leta veljavno pogodbo, s katero je prevzel vodstvo boljeviških tovarn za izdelavo letal in zračnih ladij.

Zdravstvo in moda

Nobena znanost ni tako muhasta kakor zdravništvo. Saj obrača vsakih deset ali dvajset let vse dosedanje nazore in nauke. Povprečen zaupljiv meščan, ki bi si rad obvaroval ljubo zdravje, večkrat ne ve, kod in kam. Še pred kratkim so na primer učili zdravniki, da je drob jako škodljiv, posebno ljudem, bolnim n ajetrih. A zdaj se priporoča drob (celo surova jetra) prav za bolne ledvice in jetra. Naši očetje so verjeli, da je jajce jako koristna zdrava hrana, a zdaj pravijo zdravniki: »Eno, kvečjemu dve jajci za zdravega človeka zadostujeti. V večjem številu so naravnost škodljiva.« Isto velja za pomaranče. Kdo je prej vedel, da pomenijo univerzalno zdravilo? A zdaj, v dobi vitaminov, so pomaranče veliko moda. Zdravniki priporočajo celo po deset do dvajset pomaranč dnevno onemu, ki jih lahko prebavlja brez kvarnih posledic. Vitamini so koristni v vsakem oziru... Morebiti je to resnica. A kje imamo jamstvo, da ne bodo zdravniki po desetih letih dospeli do nasprotnih nazorov? Prav lahko bodo zopet ugotovili, da je drob strupen, da so jajca koristna. V tem primeru bodo zopet pomenile pomaranče samo prijetno, osvežujoče, a za zdravje brezpomembno sadje. Zakaj bi morali mi slepo zaupati sedanjim zdravnikom, če dokazuje zgodovina, da bo znanost prej ali slej nedvomno opustila to stališče. Dunajski profesor F. Wegener, ki je ugibal o tem vprašanju, je dospel do zanimivih zaključkov. Ne taji, da so in bodo zagrešili zdravniki marsikatero resno pomoto. A izvaja na to sledeče: »Zdravniška veda je še v povojih, ker ni rešila niti temeljne življenjske uganke. Posrečilo se je nam sicer uspešno zdravljenje marsikatere bolezni. A normalen zdrav človek nikoli ne bi smel zdravnika vprašati, kaj mora storiti, da bi si podaljšal življenje. Noben zdravnik tega ne ve. Še več: slične težnje samo zatirajo naraven nagon. Žival stalno pravilno sluti, kaj ji koristi ali škoduje. Človek bi tudi lahko zaupal dragocenemu čutu, če bi manj skrbel za svoje zdravje in manj verjel v čudodelno moč različnih univerzalnih sredstev: joda, ribjega olja, sadja itd.«

Drama japonskega letala - metalca bomb.

Veliko japonsko letalo so Kitajci z obstreljevanjem prisilili, da je moralo pristati za kitajsko bojno črto. Posadko so takoj brez usmiljenja pobili, nato pa se je okoli orjaškega letala zbrala velika množica kitajskih vojakov in radovednega prebivalstva. Ta prizor je fotografiral francoski časnikar. Bombe pa so bile tempirane in so kmalu nato eksplodirale ter ubile več sto radovednih gledalcev.

Kliring z Avstrijo

Belgrad, 16. febr. AA. Med našo državo in avstrijsko republiko je sklenjen sporazum, da se vse terjatve, nastale iz blagovnega prometa med našimi državljani in državljani avstrijske republike, urede s kliringom, to je na podlagi vzajemnega medsebojnega obračunavanja naše in avstrijske narodne banke, in ne z neposrednimi plačili dolžnikov ene države upnikom v drugi državi. To obračunavanje opravija za našo kraljevino naša Narodna banka, za avstrijsko republiko pa avstrijska Narodna banka. Plačevanje dolgov, odn. likvidiranje terjatev se izvrši tako, da se iz plačil, ki jih nakažejo dolžniki naše kraljevine na račun svojih upnikov v Avstriji posredno ali neposredno naši Narodni banki, poravnajo terjatve tistih naših državljanov, ki so jim avstrijski dolžniki plačali svoj dolg pri avstrijski Narodni banki.

Kakor se iz tega vidi, terjatve naših državljanov pri avstrijskih dolžnikih niso toliko odvisne od momenta poravnanja dolga pri avstrijski narodni banki, kolikor od efektivnega stanja kliriškega računa pri naši Narodni banki, ta pa je odvisen od plačil naših državljanov-dolžnikov v korist njihovih upnikov v Avstriji. Pri tem je treba pripomniti, da poravnavajo mnogi naši državljani svoje avstrijske dolgove neposredno s pošiljkami efektivnega denarja. Tako ravnanje ni samo škodljivo našim izvoznikom, ker na ta način zaradi uvedbe kliriškega obračunavanja prepočasi pridejo do dolžnega jim denarja, s čimer je posredno prizadeta naša izvozna trgovina, nego je tudi v nasprotju s predpisi pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami, ker pomeni način poravnavanja dolgov z direktnim pošiljanjem efektivnega denarja nedovoljeno trgovino z valutami, drugi način pa pomeni dovoljeno trgovino z devizami.

Prekršitve omenjenega pravilnika se kaznujejo po zakonu o kazenskih sankcijah iz oktobra 1931, in sicer z denarno globo do 300.000 Din.

Opozarjamo poslovni svet, ki uvaža blago iz Avstrije, da poravnava svoje dolgove edino na kliriškem računu pri Narodni banki, da se tako izognejo kršitev navedenega zakona.

Brezposelnost

Februarska številka »Radničke Zaštite«, oficielnega glasila Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu, katera je obenem tudi »Glasnik centralnega odbora za posredovanje dela« v Belgradu, objavlja, da je v novembru 1931 narastlo število brezposelnih od 8070 v začetku meseca na 10.349 (8119 moških in 2230 ženskih) na koncu meseca. Podpor javnih borz dela v Jugoslaviji je bilo deležnih 13.060 oseb, in sicer:

rednih podpor	2914	oseb
izrednih podpor	1369	„
potnih podpor	219	„
v naravi	1686	„
voznih olajšav	6872	„

Popolnoma nerazumljivo nam je, da je število brezposelnih, katere izkazujejo javne borze dela, tako malenkostno — komaj 0.7% od celokupnega prebivalstva Jugoslavije. Ako odpade na vsakih 10.000 državljanov samo 7 brezposelnih, potem o brezposelnosti v pravem smislu besede sploh ne smemo govoriti, ker v nekaterih industrijskih državah odpade na 10.000 prebivalcev 1000 in celo več brezposelnih. Na drugi strani pa ne smemo pozabiti, da je bilo po mesečnih izkazih OUZD-a v Ljubljani dne 30. nov. 1931 samo v dravski banovini 11.023 delavcev manj zavarovanih nego 30. nov. 1930. Ti delavci gotovo niso vsi tekom enega leta pomrli ali pa dobili samostojne poklice. Brez dvoma so v drugih banovinah zelo zelo podobne razmere. Na vsak način je število brezposelnih po izkazil naših javnih borz dela mnogo, mnogo prenizko, kakor smo nedavno poročali. Želimo, da bi se ta nesoglasja v izkazih borz dela in OUZD-a v Ljubljani čimprej pojasnila in utemeljila, da bo naša javnost točno informirana o faktičnem stanju brezposelnosti. Dobro bi bilo tudi, ako bi borze dela preje sestavile svoje mesečne zaključke in tako objavljale svojo statistiko bolj ažurno.

*

Francoske zakladne rezerve. Zadnjič smo po švicarskih listih posneli podatke o francoskih zakladnih rezervah na dan 31. decembra 1931. Sedaj objavlja »Le Temps« detajlne podatke o bilanci francoske državne blagajne, iz katerih je razvidno, da so znašala vsa aktiva glavne državne blagajne 25.026 milij. frankov, pasiva pa 6.657 milij. frankov. Od aktiv odpade na takoj razpoložljive zneske 2.015 milij. frankov, na kratkoročne terjatve 6.905 milij. frankov, terminske terjatve pa znašajo 6.106 milij. frankov, od te vsote odpade na inozemske države 1.082 milij. frankov, ki se razdele tako-le: Poljska 213, Jugoslavija 265, Jugoslavija 250 in Madjarska 354 milij. frankov. Pri tem ni vpoštevanih 600 milij. frankov za Češkoslovaško, o katerih bo razpravljal francoski parlament.

»Tipografija« je največji tiskarski zavod v Zagrebu. Računski zaključek za leto 1931 izkazuje pri glavnici 3.75 milij. Din in upnikih 3 milij. Din (3.2 milij. Din) čistega dobička 0.2 (0.21) milij. Din. Lani so se povečale investicije v stroje od 3.1 na 3.9 milij. Din.

Dobitki vojne škode. Dne 16. t. m. se je vršilo žrebanje dobitkov vojne škode. Glavni dobitek je zadela srečka 812, serija 4170 v znesku 1 milijona Din. Nadalje so bili izžrebani še naslednji dobitki: pol milijona Din št. 582, ser. 1977 in št. 574, serija 2394, po 200.000 Din št. 147, ser. 2109, št. 229, ser. 4616, št. 970, ser. 1732, št. 773, ser. 2173 in št. 202, ser. 4309, po 100.000 Din pa so zadele: št. 883, ser. 1138, št. 557, ser. 2279, št. 540, ser. 3901, št. 379, ser. 4003, št. 383, ser. 4687, št. 48, ser. 3135, št. 29, ser. 3370, št. 105, ser. 3566, št. 395, ser. 3629 in št. 698, ser. 3745. Skupno je bilo izžrebanih 188 dobitkov.

XIV. dražba kož divjadi se vrši dne 21. marca t. l. na ljubljanskem velesejmu. To bo zadnja dražba v tekočem letu in je najavljeno že mnogo inozemskih kupcev, med drugimi tudi iz Švice in Švedske. Dražba bo dosegla tem boljši uspeh, čim več blaga bo na razpolago. Vsakdo, ki ima kože še na razpolago, naj jih pošlje takoj ali najpozneje do 15. marca na naslov »Divja koža«, Ljubljana, velesejem.

Vpisi v trgovinski register. Splošno lesostrugarstvo H. Pečjak in drug, d. z o. z., Ljubljana (20.000 Din, poslov. Pečjak Ignac, Janotka Alojzij); Pavel Košenina, d. z o. z., Ljubljana (11.000 Din, poslov. Košenina Pavel); Knjigarna Glasbene Matice, Ljubljana, Kongresni trg št. 9.

Vpis v zadružni register. Vinarska in sadjarska zadruga v Črnomlju, r. z. z o. z.

Konkurz je razglašen o imovini Herleca Emerika, pletilca v Čirčičah pri Kranju (prvi zbor upnikov 20. febr., oglasiti se je do 20. marca, ugotovitveni narok 24. marca).

Borza

Dne 17. februarja 1932.

Denar

V današnjem deviznem prometu v tečajih ni bilo znatnejših sprememb. Promet je bil srednji in je vse zaključene devize dala Narodna banka.

Ljubljana. Devize: Amsterdam 2272.88-2284.24, Berlin 1332.51—1343.31, Bruselj 783.19—787.13, Curih 1096.15—1101.65, London 193.48—195.08, Newyork kabel 5610.80—5639.06, ček 5588.80—5617.06, Pariz 221.30—222.42, Praga 166.27—167.13, Trst 291.65—294.05. — Valute: Avstr. šiling 7.90 bl.

Zagreb. Amsterdam 2272.88—2284.24, Bruselj 783.19—787.13, London 193.48—195.08, Milan 291.65—294.05, Newyork kabel 5610.80—5639.06, ček 5588.80—5617.06, Pariz 221.30-222.42, Praga 166.27—167.13, Curih 1096.15—1101.65. — Skupni promet brez kompenzacij 1.96 milij. Din.

Belgrad. Amsterdam 2272.88—2284.24, Berlin 1332.51—1343.31, Bruselj 783.19—787.13, Bukarešt 33.40—34, Curih 1096.15—1101.65, London 193.48—195.86, Newyork 5588.80—5617.06, Pariz 221.30—222.42, Praga 166.27—167.13, Trst 291.65—294.05, Madrid 42.906—43.906.

Curih. Belgrad 9.05, Pariz 20.19, London 17.20, Newyork 511.87, Bruselj 71.45, Milan 26.65, Madrid 39.50, Amsterdam 207.50, Berlin 121.65, Stockholm 98.75, Oslo 96, Kopenhagen 97.25, Sofija 3.71, Praga 15.17, Varšava 57.45, Atene 6.65, Carigrad 2.43, Bukarešta 3.06, Helsingfors 8.20.

Dunaj. Dinar notira: valuta 12.50.

Vredno tni papirji

Danes je bila tendenca za državne papirje nekoliko čvrstejša in so bili tečaji deloma višji. Promet je bil znaten, posebno v Zagrebu, kjer je bilo zaključeno: vojna škoda 1700 kom., 7% inv. pos. 100.000, 7% Bler. pos. 15.000 dol. in 7% pos. Drž. hip. banke 6000 dol. Na belgrajski borzi pa je bil promet naslednji: begl. obv. 80.000, vojna škoda 583 kom., 7% Bler. pos. 4000 dol. in 7% pos. Drž. hip. banke 1000 dol.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 55 bl., 7% Bler. pos. 47 bl., Stavbna 40 den., Ruše 125 den.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 58.50—59.25 (59), agrarji 29—32, vojna škoda kasa 249.50—251 (249, 250), 2. 247—249, 3. 245—249, 4. 249 bl., 8% Bler. pos. 53.50—54.50, 7% Bler. pos. 46.75—47 (46.75, 46.875, 47), 7% pos. Drž. hip. banke 50—50.25 (49.50, 50, 50.50), 6% begl. obv. 41—41.50.

Belgrad. Narodna banka zaklj. 4920, 7% inv. pos. 59 den., vojna škoda 245—246 (246), 6% begl. obv. zaklj. 40, 41, 8% Bler. pos. 54—56, 7% Bler. pos. zaklj. 47.25, 7% pos. Drž. hip. banke zaklj. 50.75.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 95.75, Wiener Bankverein 11.50, Escompteges. 113, Aussiger Chemische 125.75, Mundus 101, Alpine 13, Trboveljska 83.25.

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Tendenca neizpremenjena. Promet: 19 vagonov.

Budimpešta. Tendenca čvrsta. Promet srednji. Pšenica marec 11.90—12.10, zaklj. 12.03—12.05, maj 12.84—13.08, zaklj. 13—13.02, rž marec 13.85—13.95, zaklj. 13.93—13.95, maj 14.65—14.70, zaklj. 14.73—14.75, koruza maj 14.30—14.40, zaklj. 14.30—14.35.

Winnipeg. (Začetni tečaji.) Pšenica maj 66.75, julij 68.125, oktober 69.75.

Chicago. (Začet. tečaji.) Pšenica marec 58.875, maj 62, julij 63.25, sept. 64.75, koruza marec 37.375, maj 41.125, julij 43.375, sept. 44.375, oves maj 26, julij 26, rž julij 49.25.

Živina

Ljubljanski živinski sejem 17. febr. 1932. Zaradi neugodnega vremena je bil današnji živinski sejem slab. Vpoštevati je treba tudi to, da je bil današnji sejem drugi v mesecu. Dogon je znašal (v oklepajih število prodanih glav): 81 (9) konj, 37 (23) volov, 33 (17) krav, 12 (7) telet in 13 (4) prašičkov za rejo. Cene so ostale neizpremenjene kakor na prejšnjem sejmu: voli I. 5—5.50, II. 4—4.50, III. 3—4, krave debele 4—4.50, klobasarice 2—3, teleta 6—7 Din za kg žive teže; prašički za rejo 80—100 Din za komad.

Bog Vsemogočni je poklical k sebi po večno plačilo svojega zvestega služabnika preč. gospoda kapitularja benediktinskega samostana v Admontu, kn. šk. duhovnega svetovalca sekovske škofije

P. IVANA K. PAVEC

administratorja admontskih posestev itd.

Umrl je blagi pokojnik včeraj 16. februarja po daljši težki bolezni, previden s svetimi zakramenti za umirajoče v 70. letu starosti.

Pogreb preblagega pokojnika bo v soboto dopoldne ob pol 11 v Gornji Radgoni.

OPATIJA IN KONVENT ADMONTSKEGA SAMOSTANA,

17. februarja 1932.

Ni igra na kolo (razrede)! Enkratna vloga!

Pet milijonov Din

znaša glavni dobitek

srečke za gradbo katedrale

Dobrodelnega društva sv. Vincencija v Beogradu

Toliko morete dobiti tudi Vi

z vlogo Din 200·— (Dvojna srečka)

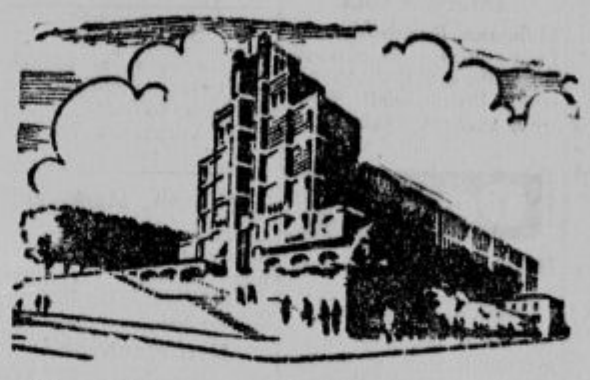

Na četrtinko srečke (Din 25·—) odpade od zadetega glavnega dobitka

Din 625.000·—

Dobitki:

2 po Din	2,500.000·-	=	Din 5,000.000·-
2 po Din	500.000·-	=	Din 1,000.000·-
10 po Din	100.000·-	=	Din 1,000.000·-
100 po Din	10.000·-	=	Din 1,000.000·-

Cene srečk:

Dvojna srečka		Din 200·-
1/1	„	Din 100·-
1/2	„	Din 50·-
1/4	„	Din 25·-

Žrebanje 1. maja 1932

Prodajajo: vsi župni uradi, kolekture, denarni zavodi, cerkvene in dobrodelne ustanove itd.

Glavna uprava: **Beograd**
Ulica Jovana Ristića br. 20

Prodajna podružnica:
Zagreb, Tvrdkova ul. 5

Sport

SMUŠKO PRVENSTVO NOTRANJSKE.

Že večkrat smo v našem listu poročali, kako se je v zadnjem času smučarski sport razvil tudi na Notranjskem. Središče smučarstva je v Logatcu, kjer tamošnji smučarski klub izredno marljivo deluje. —

Zadnjič je izvedel mladinsko tekmo, ki je prav dobro uspela. Tekmovalo je veliko število mladine. Svoje najboljše tekmovalce seniorje je pa poslal Smučarski klub Logatec na prvenstvo Ljubljanske podzveze. Dosegli niso posebnih uspehov, ker imajo še premalo tekmovalne rutine. Komaj smo torej poročali o prireditvah tega agilnega smučarskega kluba, že smo prejeli obvestilo o novi prireditvi.

Smučarski klub Logatec priredi v nedeljo, 21. t. m. v Logatcu medklubsko tekmo za prvenstvo Notranjske. Na prireditvi lahko startajo vsi člani podzveze. Tekmovati je dovoljeno tudi članom prosvetnih društev. Klub je razpisal za tekmovalce primerna darila. Iniciativo agilnega kluba v Logatcu je pozdraviti. **Tekmovalci so tisti, ki delajo propagando za svojo sportno panogo!** Smučarji-tekmovalci vrše pa dve nalogi: **ne samo, da s tekmovanjem propagirajo idejo smučarstva, oni tudi prijateljem tega lepega sporta pokažejo in odkrivajo nove terene, kjer se lahko zabavajo.** V tem pogledu ima Logatec lahko nalogo. V okolici Logatca je toliko lepih in primernih terenov, da je vsakdo zadovoljen, kdor je pohitel v ta lepi obmejni kot. Zato opozarjamo še posebej vse prijatelje smučanja, da pohite v nedeljo v Logatec in s svojo udeležbo pri tekmi za prvenstvo Notranjske podpro agilni smučarski klub.

MEDKLUBSKA GORSKA TEKMA V SMUKU.

Čeprav je pri nas lepa prilika za tekmovanje v smuku, so le redki klubi, ki prirede teka tekmovanja. V Avstriji, in tudi drugih alpskih deželah, je najvažnejše in najzanimivejše tekmovanje v smuku. Smuški tek je prišel celo ob veljavo, odkar tekmujejo v slalomu in smuku. Avstrijska smuška zveza je celo tekmovanje v smuku uv stila v program državnega prvenstva. Kedaj bo to pri nas uveljavljeno, še ne vemo. Zaenkrat sta samo »Skala« na Jesenicah in »Tržič« kluba, ki vsako leto priredita tekmo v smuku.

Posebno še »Tržič«. Zelenica, visokoalpski raj v Karavankah, je dostopen tudi manj izvežbanim smučarjem. Važna izletna točka je postala Zelenica, odkar je postavljeno lepo zavetišče sredi krasnih terenov. In v tem lepem gorskem kraju se bodo zbrali najdrznejši smučarji-tekmovalci v smuku. SK »Tržič« priredi v nedeljo tekmo v smuku za prehodni pokal. Prijavljenih je že sedaj okoli 50 tekmovalcev, tako, da bo borba za prvo mesto izredno ostra. Tekmovanje v smuku se bistveno razlikuje od teka in imajo tudi gledalci užitek. Vidijo skoro vso progo, na kate i zasledujejo potek vsega tekmovanja. Poleg smučarjev, za katere je Zelenica, imajo lahko tudi sankači svoje veselje. Cesta z Ljubelja je največje naravno sankališče v državi. Kdor se zanima za tekme v smuku, bo šel v nedeljo v Tržič.

RAZPIS TEKME.

Smuški odsek SZD Zagorje razpisuje v nedeljo, dne 21. februarja 1932 medklubske smuške tekme za prvenstvo »Zasavja«, odprte za vse verificirane člane klubov, ki so včlanjeni v JZSS na progi 14 km. Start točno ob 8 zjutraj pri koči na Sv. Planini. Cilj na polju pred gostilno Erne. — Tekmuje se po pravilniku JZSS in se je lahko udeleži vsak v JZSS verificiran član, ki se izkaže z legitimacijo. Prijavnina za tekmovalca znaša 10 Din ter se izvaja v smislu § 8 pravilnika za smuške tekme JZSS. Prijavnico in prijavnino je poslati do 19. t. m. v roke Lavoslava Mrnuh-a. Naknadne prijave dvojne. Žrebanje številk se izvrši pol ure pred startom. Vsak tekmovalec mora biti 10 minut pred določenim časom na startu.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20

Četrtek, 18. febr.: VZROK. Red D.
Petek, 19. febr.: Zaprto.
Sobota, 20. febr.: NEKDO. Premijera. Izven.

OPERA

Začetek ob 20

Četrtek, 18. febr.: KNEZ IGOR. Red C.
Petek, 19. febr. ob 20: Simfonični koncert opernega orkestra v dvorani Uniona.
Sobota, 20. febr.: LUIZA. Red D.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Četrtek, 18. febr. ob 20: »GROTESKA SEDANJOSTI«. Ab C
Petek, 19. februarja: Zaprto.

Radio

Program Radio-Ljubljana:

Četrtek, 18. febr.: 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče, borza — 17.30 Salonski kvintet — 18.00 Ing. Zupanc, živinozdr. nadzornik: Naša domača prašičereja in nasveti za nje izboljšanje — 19.00 Dr. A. Bajec: Italijančina — 19.30 Dr. M. Pugelj: Srbohrvaščina — 20.00 Prenos iz ljubjl. opere — 22.30 Poročila.

Petek, 19. febr.: 11.00 Šolska ura: Nastop meščanske šole iz Šiške: Kako se v šoli učimo — 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče borza — 17.30 Salonski kvintet — 18.30 Gospodinjska ura — 19.00 Dr. L. Sušnik: Francoščina — 19.30 Prof. V. Bohinec: Narodi zemlje — 22.30 Čas, poročila.

Drugi programi:

Petek, 19. februarja.

Belgrad, 11.05 Radio orkester — 12.05 Balalajke — 20.15 Varšava: Koncert — **Zagreb:** 12.30 Plošče — 17.02 Radio orkester — 20.15 Prenos iz Varšave — **Budapest:** 12.05 Kvartet — 17.00 Koncert vojaške godbe — 20.00 Pianinski koncert — 21.15 Poljudne pesmi — 22.30 Radio orkester. — **Dunaj:** 11.30 Operni koncert — 19.35 »Missa Solemnis«, L. v. Beet oven — 22.00 Koncertna akademija. — **Rim:** 12.45 Vokalni in instrumentalni koncert — 21.00 Operetni prenos. — **Stuttgart:** 12.00 Zabavni koncert — 19.45 Anekdote — 20.05 Simfonični koncert. — **Berlin:** 19.10 Zborovo petje — 20.15 Večerni koncert — **Barcelona:** 21.05 Radio orkester — 22.15 Prenos iz kavarne — **Praga:** 19.00 Prenos iz Narod. gledališča. — **Toulouse:** 19.00 Operne pesmi — 19.45 Koncert vojaške godbe — 21.00 Večerni koncert — 23.00 Violončelo. — **Langenberg:** 13.05 Opoldanski koncert — 20.15 Zimska potovanja, ciklus pesmi F. Schuberta — 20.45 Koncert orkestra — **Trst:** 13.00 Radio kvintet — 21.00 Varietejski večer.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1·50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Službe iščejo

Beseda samo 50 par

Krojaški pomočnik
dobro izurjen za fina in navadna dela, išče mesto za takoj ali pozneje. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Trezen in marljiv« št. 1901.

Pridno dekle
išče službo v Mariboru ali bližnji okolici. Zna kuhati in opravljati tudi vsa druga gospodinjska dela. Ponudbe na upravo »Slovenca« Maribor pod »Pridna« št. 1988.

Moška oseba
ki se razume na vsa kmetijska dela, išče službo s 1. marcem. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1951.

Zobotehnik
verziran v vseh delih — išče službo. Cenjene ponudbe poslati na podružnico »Slovenca« Jesenice

Mlada gospa
agilna, s 15 letno trgovsko prakso, verzirana v meš. stroki, vajena pisarniških in ročnih del, z znanjem nemščine, želi službo kjerkoli. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek »Slovenca« pod »Poštena in vestna« 1978.

Službodobe

Beseda samo 50 par

Prodajalce
v vseh krajih dravske banovine iščemo za naš tednik »Zabavni list«. Lahka prodaja, ker je poceni. Lep stranski zaslužek! Ponudbe na upravo »Zabavni list«, Stražišče pri Kranju.

16 letno deklico
vzame v službo uradniška družina. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Čedna in zdrava« štev. 1998.

Trgovskega vajenca
s primerno šolsko izobrazbo, sprejmem na triletno učno dobo. Hrana, stanovanje v hiši. — A. Sušnik, železnina, Ljubljana.

Avto kleparja
in varilca, samostojnega delavca, iščemo za takoj. Ponudbe na naslov: Tapred d. d., Zagreb, Željeznička cesta 4.

Sprejmem žensko
ki je vajena voditi mlekarno in zna kuhati — takoj kot kompanjonko ali v službo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Takoj« št. 1973.

Krojaški mojster
samostojen in vpeljan — se sprejme. Reflektanti, ki imajo obrtni list, naj vložijo le pismene ponudbe s spričevali in referencami najkasneje do 21. t. m. na naslov: Gospodarska zadruga poštnih nameščencev, Pred Prulami 1.

Pouk

Beseda samo 50 par

Čamernikova šoferska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36. Prva oblast koncesionirana Prospekt št 16 zastonj Pišite ponj! Sprejem učencev vsaki čas.

Denar

Beseda samo 50 par

15.000 Din posojila
se išče za takoj na varno mesto. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1960.

600.000 Din posojila
iščem — dobre obresti in vknjižba na prvo mesto na vrednost nad 2,000.000 Din. Sprejme se tudi hranilna knjižica. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »600.000 Din« št. 1825.

Ženitbe

Beseda samo 50 par

Fant
star 34 let, s 100 tisoč Din gotovine, se želi poročiti s pridnim in poštenim dekletom, starim 23 do 28 let, katera bi imela posestvo. Resne ponudbe pod »Srečna bodočnost« št. 1976.

Objave

Beseda samo 50 par

Na obroke
lahko kupite kar potrebujete skoraj v vseh večjih ljubljanskih trgovinah s posredovanjem Kreditne zadruge detajlnih trgovcev v Ljubljani, Trgovski dom, Gregoričeva ul. 27 (pri banski palači).

Poizvedbe

Beseda samo 50 par

Izgubila se je
psica ovčarske pasme. Eventuel. podatke prosi: Jeruc — Celovška cesta št. 134.

Stanovanja

Beseda samo 50 par

Kdor hoče
imeti za 50.000 Din (starejša oseba) dosmrtno stanovanje in prav dobro oskrbo, naj pošlje ponudbe na upravo »Slovenca« Maribor pod šifro »Dosmrtna oskrba« št. 1909.

Stanovanje
soba, kuhinja, shramba, drvarnica, vrt — oddam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1977.

Stanovanje
dvo- ali trisobno, z balkonom — takoj ali s 1. aprilom oddam v Prešernovi 20, Moste.

Stanovanje
kuhinja in soba, parket, elektrika, vodovod in pralnica, se odda v Zg. Šiški. Vpraša se v brivnici.

2 dvosob. stanovanji
ali celo vilo z vrtom oddam z majem v Kocenovi ulici. Naslov v upravi »Slovenca« št. 1855.

Dve stanovanji
eno dvosobno, eno trisobno, takoj ali 1. marca oddam. Zeljarska ul. 11, Kolezija.

Dve prazni sobi
oddam na Cankarjevem nabrežju 23/II.

Velika prazna soba
parketirana, s posebnim vhodom se takoj odda. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1972.

Glasba

Beseda samo 50 par

Kupim II. brač
dobro ohranjen. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Brač« št. 1979.

Kaj ste tudi dolžni svojemu renomeju?

Male oglase v „Slovencu"!

Sprejemajo jih tudi naše podružnice: v Ljubljani, Miklošičeva 5, v Celju, na Jesenicah, v Mariboru, v Novem mestu, Ptuju in Trbovljah

Prijatelj perila

Sidro MERIMA 1839

Izpadanje las
bolečine lasišča, temena, prhljaj, srbež in drugo preneha hitro in zanesljivo, lasje se zopet zarastejo, prhljaj in srbež izgineta če uporabljate
RASTLINSKI IZVLEČEK IZ KOPRIV.
Stekleničica 20 Din. Proizvaja in razpošilja stara l. 1599 ustanovljena Kaptolska lekarna sv. Marije lekarnar Vlatko Bartulić Zagreb Jelačićev trg 20

Ali ste že poravnali naročnino?

Zahvala

Ob izgubi svojega nenadomestljivega, predobrega soproga, gospoda

Ivana Magerla

se najiskreneje zahvaljujem vsem, ki so dragemu pokojniku izkazovali pozornost v času njegove bolezni in mi zvesto stali ob strani, ko me je zadelo težko gorje. Zahvaljujem se vsem darovalcem cvetja in vsem onim, ki so ga v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji poti in se z govori in s petjem poslovili od njega. Vsem in vsakemu posebej za vse: srčno hvala!

Jesenice, dne 16. februarja 1932.

ŽALUJOČA SOPROGA.

V najem

Beseda samo 50 par

Pekarna
edina, za štiri večje občine, brez konkurence, na lepi, prometni točki v Savinjski dolini, se da v najem, event. tudi proda. Interesenti naj naslovijo nadaljna vprašanja na upravništvo »Slovenca« pod »Pekarna« št. 1916.

Posestva

Beseda samo 50 par

Dražbeni oklic!
24. februarja se proda na sodniji na Vranskem posestvo št. 65, Rezana.

Prodam žago
venecijanko in mlin na vodni pogon, vse v najboljšem stanju. - Zraven stanovanje in ca. 10 johov njiv in travnikov. - Promet velik, lega ugodna v bližini dveh trgov. Naprodaj tudi več gozda v neposredni bližini žage. Vprašanje pod zn. »Dobro obrestovanje« št. 1765 na upravo »Slovenca«.

Manjše posestvo
na bivšem Štajerskem, na deželi, kupim. Ponudbe z natančno navedbo kraja in cene se pošljejo na upravo »Slovenca« pod »Takojšnje plačilo« štev. 1996.

Proda se
skupno ali posamezno posestvo treh hiš, v katerih je gostilna, mesarija, pekarija, čevljarska in kleparska delavnica, zraven vodna žaga z lepim vodopadom, ter ca. 130 johov gozda, blizu kolodvora, v bližini treh industrijskih krajev — za zelo nizko ceno. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Ugodna prilika« št. 1935.

Hišo
z gospodarskim poslopjem in zemljiščem, v Žalcu 100, za nizko ceno proda Fran Kranjc, Sv. Barbara pri Mariboru, ali Valentin Dolinšek, Št. Ilj pri Velenju.

Prodamo

Beseda samo 50 par

Angleški, češki
in nemški kamgarni po zelo nizkih cenah v trgovini O. Šlibar, Ljubljana, Stari trg 21.

Jabolka
kisla, 2, 3, 4, 5 Din, zaboji 45, 75 kg, prima orehe 5 Din, franko povzetje razpošilja: Postržin, Krško, Slovenija.

Šivalni stroj
nemške znamke, popolnoma nov, naprodaj za 1800 Din. Miklošičeva 7/III, levo, poleg »Depa«.

Zelje!
Več tisoč kg finega kislega zelja prodamo po 1.70 Din kg. Pogleda in poizve se v Dravljah 51 pri Ljubljani.

Ia orehe
razpošilja po 4.50 Din kg D. Pačnik, Laško.

Kupimo

Beseda samo 50 par

Štedilnik
v dobrem stanju, kupim. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 1993.

V dopolnilo Valvazorja
rabim: 1. Buch, 2. Heft, stran 25 do 32 — tudi zamenjam za druge zvezke. Ponudbe na Drogerijo Gregorič, Ljubljana, Prešernova ulica 5.

Srečke delnice, obligacije
kupuje Uprava »Merkur« Ljubljana — Šelenburgova ulica 6 II nadstr.

Vsakovrstno **zlato kupuje** po najvišjih cenah ČERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Obrt

Beseda samo 50 par

Brivski in damski
salon Stane Rakar, Ljubljana, Prešernova ul. 7, se priporoča cenjenemu občinstvu. Postrežba prvovrstna. Odprto tudi ob nedeljah dopoldne.

Koruzo za krmo
oddaja najceneje veletrgovina žita in moke
A. VOLK, LJUBLJANA
Resljeva cesta 24

Sofra

Najnovejši patent
z ležečimi kartotekami na krogljični ležaj.
Zahtevajte prospekte!
Sofra, Maribor. Telef. 2510

Načelstvo Gremija trgovcev v Ljubljani javlja, da je umrl gospod

Lovro Demšar

trgovec in član načelstva

Dragemu sodelavcu ohranimo časten spomin!

V Ljubljani, dne 17. februarja 1932.

Načelstvo Gremija trgovcev.

»Ljudska knjižnica«: 17 založništva Jugoslov. knjigarne v Ljubljani: 29 zvezek: Savinšek: IZPOD GOLICE, 30 Din, vez 42 Din — 30 zvezek: Sienkiewicz: NA POLJU SLAVE, 28 Din, vez 40 Din — 31 zvezek: Conan Doyle: IZGUBLJENI SVET (The Lost World). Roman (s slikami) 24 Din, vez 32 Din — 32 zvezek Reimmichl: ZAGORSKI ZVONOVI. — Slavič: NA SINAJ 30 Din, vez 42 Din — 33 zvezek Bridges: NA POMOČ, 30 Din, vez 42 Din — 35 zvezek: Brackel: CIRKUSKI OTROK 28 Din, vez 40 Din.

Dr. Joža Lovrenčič:

Anali izumrlega naroda

106

Roman iz drugega stoletja pr. Kr.

Ob tretji dnevni uri, ko je vel po dolini še prijeten jutranji hlad, sta šla prokonzula Manlius in Brutus od kohorte do kohorte pripravljene tretje legije in vzpodbujala in navduševala velite in principe in hastate in triarije in konjeniške oddelke.

»Po zmago gremo, živela konzula!«

»Tako bomo udarili, da vam nič ne ostane!«

»Po reki vam pošljemo poročilo!«

»Po reki, po reki!«

»Ko boste videli, da krvava teče, vedite, da smo z barbari obračunali!«

»Pa še glejte, da ujamete kraljevo glavo, ki bo morala z vratu, da maščujemo Lucija Kvinkcija Flaminina!«

»Ne, ne, kralja dobite živega v roko, da ga odvedemo v Romo in bo v triumfu naša večja slava!«

»Dobro, pa ga živega privedemo v tabor, da bo videl, kako je predrzno ustavljati se našim legijam!«

Ko sta dala prokonzula Titu in Gaju Aeliju zadnja navodila, sta potegnila meč in ga dvignila.

Znamenje je bilo dano.

Tretja legija se je premaknila. Zabobnelo je pod njo, ko je odkorakala proti sotoku Mirne reke in Bračane, nad katerim se je dvigalo gradišče Mlum. Šlemi in oklepi in sulice so se zalesketali v solncu, ki je bilo že visoko nad gorami in pomladnje prijazno lilo svojo svetlobo na mlado zelenje v veselje Cereri in Noreji, da se lahko pokažeta naklonjeni človeškemu rodu...

Legionarji niso mislili na setve, Mars je bil njihov bog in da bi bili z njimi, so ga klicali in mu peli pesem.

Enos Marmor iuvato —
triumpe, triumpe!
Enos Marmor iuvato, triumpe!...

Bojevito je odmevala pesem po dolini, odločno in izzivalno, da je je moral biti Mars, bog boja in zaščitnik Rome, vesel svojih sinov, ki niso poznali strahu in ne bi popustili, če bi se v vrstah Istrov pojavil sam njihov bog Heso...

*

Kralj Epulo je zbral ob vilenici veliko vojsko. Prišli so sosedni Liburni, prišli Japidi iz Metula in obmejnih gradišč in prišla je še kraljica Ena s svojimi Karni.

Pogum je prevzel vojsko, ko so videli, koliko jih je, in kralj se ni mogel več ustavljati. Odvedel je vojsko proti Pikventu in jo potem razvrstil na planoti okoli Mluma.

Ko so izsledili Rimljane, je Epulo prigovarjal Eni, naj se vrne, češ, dovolj je, da mu je privedla svoje čete. Tudi velmožje so ji svetovali, naj ne sili v boj.

Kraljica se ni dala pregovoriti.

Besedo sem dala in držala jo bom. Vsaj Mlum bom branila!« je rekla in ostala.

Prekanjeni so bili Rimljani, a Istri še bolj. Njihovi izvidniki so se ko divje mačke po velikih ovinkih priplazili nad rimski tabor in hitreje kakor so šli so se vrnili in poročali o legiji, ki se pomika po dolini Mirne reke. Epulo ni čakal, da bi jih z Mluma opazil; zbral je svoje Istre, Liburne in Japide in četo Karnov. Večino karnske vojske je pustil v Mlumu kraljici, da bi s Katmelom in drugimi velmožmi branila gradišče in le tedaj udarila, če bi videla, da v dolini omagujejo in potrebujejo pomoči.

Kralj Epulo je prispel z vojsko v dolino. S poglavitno silo je sam ostal v dolini, močne oddelke je pa poslal skozi gozde na obeh bregovih in jim naročil, naj pustijo celo legijo nemoteno do sotočja, potem pa naj ji udarijo v hrbet...

»Že gredo, ali jih slišite?«

»Tiho in mirno jih počakajmo, da jih ne opozorimo nase in da pridejo kakor v past!« so velmožje mirili vojsko, ki je hotela z bojnim krikom pokazati Rimljanom, da se jih ne straši.

Enos Marmor iuvato —
triumpe, triumpe!
Enos Marmor iuvato, triumpe!...

Še je bojevito odmevala legionarska pesem, še odločno in izzivalno, samo ne več tako strnjeno. Legija se je bila razvlekla in se ločila v udarne enote. V presledkih so korakali. Najprej veliti. Kakih sto korakov za njimi so bili hastati in zopet na sto korakov so sledili triariji. Konjenica je bila nekoliko dalje spredaj, da bi preiskala dolino in javila položaj. Ko je pripeketala do sotočja in ugledala pripravljeno vojsko Istrov, je zagnala krik in zatrobila v hitro pomoč. Istri so tudi zarjoveli. Veliti in hastati in triariji so se spustili v dir, da bi prišli še pravočasno in preprečili poraz konjenice, ki so jo sovražniki obkolili.

Skrite Epulove čete, ki so oprezovale v lesu in se norčevale iz Rimljanov, ko so korakali mimo, pojoč svojo bojno pesem, so planile iz zasede, udarile za Rimljani in ob sotočju se je začelo krvavo klanje, kakršnega legionarji niso pričakovali. Mirna reka je krvava tekla, a ni je pordečila barbarska kri, kakor so bili svesti si lahke zmage napovedovali, s svojo krvjo so skalili studene valove...

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Franc Kremžar.

„Prokleti jarem“ v Kanadi

Obupno pismo slovenskega izseljenca

Št. Peter pri Novem mestu, 16. febr.

Pred leti so naše najboljše moči kar trumoma zapuščale domovino pa šle v tujino iskat boljšega in lažjega kruha. Pa mnogi so se varali. Le malo jih je bilo tako srečnih, da so dobili dobro službo. Mnogo se jih je vrnilo, mnogi pa bi se radi vrnili, pa nimajo niti sredstev za pot v domači kraj. Kakšne so danes tam razmere, naj pove pismo, ki je te dni došlo iz »obljubljene dežele« Kanade. Glasi se:

»Ne morem Vam popisati stanja ubogega delavca v današnjih časih. Jaz sicer še malo delam, toda vsak dan sem v strahu, da dela ne izgubim. Žalosten pogled v bodočnost na vse strani. Kaj pa šele tisti, ki že po dve ali tri leta nič ne delajo! Jaz delam vsaj toliko, da se vsaj sam, čeprav komaj preživim. Kaj pa tisti z družinami? Denar je tudi izgubil vrednost za več kot 25 dinarjev pri enem kanadskem dolarju napram amerikanskemu. Vzrok je padec angleškega funta.

V bodoče pa kaže še slabše. Dobili bomo redukcijo na mezdo — 10 odstotkov! Potem smo pa popolnoma izčrpani. Depresija nima usmiljenja. Delavec je danes čisto obupal, versko in duševno tako, da zanj ni nič več svetega razen denarja. Pa ne smete misliti, da sem tudi jaz tak. (Op. Se mu pozna, da je bil član katoliških organizacij!) Moram pa Vam popisati, kar mi je dano videti in opazovati vsaki dan in kar je čista resnica.

Če delo izgubim, jo bom kar domov popihal, ker bi dela zaman iskal v Kanadi. Če bi ga pa hotel kupiti, bi moral preveč zanj plačati, pa še tisto ne bi bilo sigurno in ne stalno. — Mnogo zanimivih in ganljivih dogodkov, ki so vredni solza in usmiljenja, bi Vam imel še popisati, pa kaj hočemo, ko se ne da pomagati izpod tega prokletega kapitalističnega jarma...«

Iz seje banovinskega sveta

Razprava o trgovini in obrti

Ljubljana, 17. februarja 1932.

Ban dr. Drago Marušič je ob 9 otvoril današnje zasedanje banovinskega sveta, nakar je bil odobren zapisnik včerajšnje popoldanske seje. Sledil je ekspoze za trgovino, obrt in industrijo, ki ga je podal načelnik g. dr. Marn.

Nato je g. ban otvoril splošno razpravo o proračunu tega oddelka. Govorilo je več članov banovinskega sveta.

Pomočnik bana g. dr. Pirkmajer odgovarja na vsa izvajanja predgovornikov. Glede **ukinitve vlakov** pravi, da se je železniško ministrstvo postavilo na stališče, da je treba ukiniti nerentabilne vlake. Vprašanje je v tem, kako bi prišli čimprej na železnicah do motornih vozil, s katerimi bi se obavil lokalni promet. Promet z motornimi vozili je mnogo cenejši, ker ne zahteva tolikih režijskih stroškov. Izraža bojazen, da bo težko doseči na drug način kako spremembo. Za železnice je merodajna pač rentabilnost. Glede **avtobusnega prometa** pravi, da je to velik problem, ki se ne tiče samo Dravske banovine, temveč se bavijo ž njim vse države. Zato mi ne moremo nastopati v tem oziru popolnoma avtonomno. Gotovo je, da povzročajo avtobusi železnicam veliko konkurenco. Čimbolj pa obremeni železnice, tem manj bodo one mogle upoštevati naše želje. Na drugi strani ne kaže zapravljati kipitala, ki ga predstavljajo naše ceste, na ljubo lokalnemu prometu. Videlo se je, da so ceste tam, kjer se vrši avtobusni promet, 3—5krat bolj obremenjene, kakor drugod. Ministrstvo za promet stoji na stališču, da morajo biti avtobusi obremenjeni vsaj do istega zneska, kakor je obremenjen železniški promet. Vozni redi so točno predpisani in jih je nemogoče spremeniti v teku 24 ur. Železniška nesreča pri Celju se ne bi dogodila, ko bi bil vozil avtobus po predpisanem voznem redu. Premembo voznih redov je treba dobro preštudirati in če se sprememba ne dovoli takoj, ni to nobena šikana s strani oblastev. Predlog g. Zadravca o zamenjalnem skladu v mešanih mlinih banska uprava lahko sprejme in ga bo priporočala ministrstvu. Glede dovoljenja vinotočev stoji banska uprava na stališču, da se omeji na krog onih vinogradnikov, ki sicer ne morejo živeti.

Glede **elektrarne v Žireh** pravi g. dr. Pirkmajer, da so pogajanja v teku. Pogajanja se vršijo med Ljubljansko hranilnico in Kranjskimi deželnimi elektrarnami. Upa, da bo stvar v kratkem urejena. V vprašanju špeharjev misli, da bo v kratkem dosežen sporazum z mestno občino v Mariboru.

Na opombo g. Kruleja glede **kvasa** odgovarja g. dr. Pirkmajer: Kakor izgleda bo državna trošarina z novim zakonom podvojena za neke predmete. Težko pa je računati na to, da bi pri tem banovina participirala. Podatki predgovornika najbrž povsem ne bodo drži. To je pokazala nedavna razprava pred sodiščem. Če bi bilo tako lahko doseči dohodek 15 miljonov, bi ga z veseljem pograbili. Podeljevanje koncesij je pri državnem finančnem ministrstvu po zakonu. Finančni minister mora imeti pregled nad produkcijo, ki spada pod trošarino in mora pri tem upoštevati gospodarske razmere vse države.

G. dr. Lipold, mestni načelnik v Mariboru na koncu govora predlaga, naj odsek, ki je bil izvoljen za ureditev kuluka, prouči vprašanje kritja banovinskih izdatkov v celoti, da bo banovinski svet tudi v tem vprašanju enoten.

Ban pozdravlja predlog. V odbor za kuluk vstopijo še gg. dr. Lipold, Rus, Janžekovič in dr. Bratkovič. Generalna razprava o poglavju za trgovino, obrt in industrijo je zaključena.

Poročevalec čita zaradi podrobne razprave postavke 53. pozicije (osebni izdatki za ženski domači obrt, pletarsko šolo v Ptuju, tehnično srednjo šolo v Ljubljani, tujskoprometni svet, urad za pospeševanje obrta in trgovine in tekstilno šolo v Kranju 282.480 Din). Po kratki zahvali g. Pirca, župana v Kranju, banovini za naklonjenost tekstilni šoli v Kranju, je partija sprejeta.

Part. 54: Stvarni izdatki za osrednji zavod za ženski domači obrt, za podpore učencev srednje tehnične šole, za obrtne in trgovske nadaljevalne šole, za šolski radio, za tečaje, izložbe, materijal za strokovni pouk, za pospeševanje obrta in domače industrije, za šolo za glasbila, za prispevek obrtnemu in trgovskemu izobraževalnemu fondu, za pospeševanje umetnega obrta, za gospodarske razstave, za ustanovitev vajeniških domov, za opremo tekstilne šole v Kranju in ustanovitev poizkuševališča na tej šoli 1,580.000 Din.

Pomočnik bana g. dr. Pirkmajer potrjuje izredno važnost tega vprašanja. Opozarja na nadprodukcijo inteligence. Najboljše bi bilo, da se za enkrat to vprašanje uredi od strani zainteresiranih društev. Kolo jugoslovanskih sester n. pr. bi lahko reševalo vprašanje, kam z našo žensko mladino. Banovina in občine pa naj bi dale podpore.

Dr. Pirkmajer pojasni nato postavko za šolo za glasbila V Nemčiji in Češkoslovaškem se pečajo s to obrtjo cele vasi. Staro in mlado sodeluje pri tej domači obrti. To je nova panoga, ki bi se lahko pri nas obnesla in ki bi potem za svoje izdelke lahko imela ogromna tržišča, v poštev prihajajo Grčija, Bolgarija, Rumunija in naša država. Podatki z ljubljanske carinarnice navajajo, da smo lani uvozili glasbil za preko 2 milijona Din. V šolo, ki bo priključena srednji tehnični šoli, se je prijavilo 7 gojencev.

G. **ban** predlaga glede na izvajanja g. Golouha o poklicnih posvetovalnicah, naj se kot nova poziciza vnese znesek 10.000 Din kot podpora za organizacijo poklicnih posvetovalnic v Ljubljani in Mariboru.

Pomočnik bana g. dr. Pirkmajer poroča o novem položaju, ki je nastal v **Velenju**. Banovina naj bi kupila stroje za tretji agregat, ki je potreben za elektrifikacijo. Ti stroji so se doslej dobavljali iz reparacij. Rudnik pa bi vrnil z dobavo toka banovinskim podjetjem. Sploh pa bi kazalo, da bi banovina prevzela rudnika Velenje in Zabukovca. Predlaga, naj odbor za finančna vprašanja prouči še to zadevo in sodeluje pri anketi, ki bo popoldne v prisotnosti strokovnih zastopnikov obeh rudnikov. Razprava o tem vprašanju pa naj bi se vršila na zadnji seji.

Kobila za pet kovačev

Št. Jernej, 15. febr.

Tukajšnji posestnik J. je te dni prodal svojo, za delo še dokaj dobro ohranjeno kobilo, za celih 5 kovačev. Pridna žival — res že precej v letih — tako sramotne cene prav gotovo ni zaslužila!

Govore, da sta tudi v sosednji občini dva posestnika prodala lepi kravi: eden za 75, drugi pa za 100 Din. — Ni čuda, kmet nima denarja niti za sol, pa mora zato nuditi svoje pridelke in svojo lastnino za tako sramotno ceno!

V enem tednu trije mrliči v hiši

Sv. Rupert nad Laškim, 16. febr.

Hišo gospodarja Karla Pečnika v Vel. Grahovšak župnije Sv. Ruperta nad Laškim je v zadnjem času obiskala velika nezgoda: zaporedoma so umrli trije družinski udje: dne 5 februarja je kmalu po predčasnem rojstvu — živel je samo eno uro — zapustil svet nedolžen otročiček; njegova mati, Marija Pečnik, ki je prestala velike bolečine in težave, je v najlepših letih, ravno en teden za otrokom, nenadoma umrla. Zapušča žalujočega moža in štiri nedorastle otročiče, katerih še nobeden ne razume, kaj so izgubili. Pa nesreče še ni hotelo biti konec: ravno 24 ur po smrti gospodinje je tudi nanagloma umrl njen oče, 68 letni Blaž Deželak.

Dne 2. februarja, na Svečnico sta se še oba, oče in hči — Blaž in Marija, vesela reševala, ko sta obhajala svoj god. 10 dni pozneje sta že oba istočasno ležala na mrtvaškem odru. Pečnikova hiša je dobra krščanska hiša! Bog naj potolaži preostalega moža, rajnim pa naj sveti večna luč!

Treznostna akademija

Na predvečer Treznostnega kongresa, v soboto 20. t. m. ob 8 zvečer bo istotam, kjer kongres, v veliki dvorani Uniona, treznostna akademija, ki jo priredi naše dijaštvo. Na programu je petje, glasba, govor, deklamacija, prizor. Natančen spored se objavi jutri. Vstopnine ni; pač pa se hvaležno sprejemajo dobrovoljni prispevki v kritje stroškov. **Cenj. občinstvo se prosi, da s številno udeležbo pokaže svoje simpatije za prepotrebni treznostni pokret!**

Huda je bila zima v Beli Krajini

Metlika, 16. febr.

Najprej o tej strašni zimi. Mislili smo, da je bila vsaj za 100 let naprej najhujša zima pred tremi leti. Pa bi jo letošnja skoro posekala.

Tako krasne dneve smo imeli in tako tople, da smo menili: z Bogom zima, pa grdo smo se varali. Zgodilo se je kakor je rajni Cepjakov ujec — oni Martin Kraševec, ki je marsikatero burkasto pa tudi modro in duhovito povedati znal, ki je do lanskega leta po božakovskih lozah jazbece lovil, a se ravno na lanskega novega leta dan te jage in tega življenja naveličal in stopil na oni svet, — ta Cepjakov Martin je torej tale pregovor vedel: Če jazbec na Svečnico, ko pride pogledat, kaj zima pravi, vidi jasno nebo in ga toplo solnce pogreje, potem se vrne nazaj v jamo in se še bolj globoko zakoplje.

Letošnja zima mu je dala prav. Že so nam zvonički k pomladi pozvanjali, pa se je prevrglo v zimo. Pol metra snega je padlo, pa kaj to! Da bi le ne bilo tako strupenega mraza! V soboto zjutraj je pokazalo —25 stopinj Celzija. V nedeljo pa je bilo še bujše. Na najbolj izpostavljeni točki na metliškem gradu je pokazalo ta dan celo —29° Celzija. Sneg je pel pod nogo ko samo jeklo. Le kdo naj se kam predrzne v tako divjo zimo. Marsikomu so stala do nevarnosti zmrzla ušesa, kot da si iščejo drugega lastnika.

Danes je mraz malo ponehal, vse kaže, da se zima že umika.

Ne moremo reči, da je bila ta zima bolj strupena od one l. 1929., ker ona je veliko preje začela, toda to pa lahko ugotovimo, da je toplomer pokazal več mraza letos ko ono leto. Pa tudi Kolpa ono leto ni tako premrznila kakor sedaj v teh treh dneh.

ODOL-zobna pasta tudi pri največji moči, ki se jo more uporabljati pri čiščenju zob gotovo ne načne zobne lilvine.

Drzne pustolovščine ljubljanskega pustolovca

Ljubljana, 17. februarja.

Ljubljanska srajca, 23 letni Peter S., je v svojem življenju uganil in napravil že dokaj lepih »štikeljcev«, tatvin in drugih takih po paragrafih prepovedanih dejanj, vendar pa si takih pustolovščin, kakršne so sedaj prišle na dan, doslej še ni dovolil. Vsa stvar se sliši kakor drzno izmišljen pustolovski roman.

Peter je na primer v noči na 1. **september lani** skupno s svojim še mlajšim tovarišem Silvestrom F., kateremu je pravi učitelj v zločinstvu, vlomil v gostilno Nikolaje Žagarjeve v Mostah. Od tam sta odnesla 1122 Din gotovine in pa več zlatnine, tako da je bila Žagarjeva oškodovana za približno 5500 Din. Oba sta najbrž vohala, da ju zasleduje policija in sta teden dni gruntala, kam bi jo pobrisala. Končno je Peter S. dne 8. septembra ukradel svojemu svaku dvoje koles. S tema kolesoma sta se oba zlikovca odpeljala na Štajersko. Peljala sta se skozi Solčavsko dolino ter se jima je res posrečilo, da sta se pretihotapila v Avstrijo.

Na Koroškem sta kradla kar naprej. Kradla sta tako dolgo, dokler ju niso prijeli. To se je zgodilo v Velikovcu, kjer sta izvršila drzno tatvino. Koroški orožniki so oba tatova izročili deželnemu sodišču v Celovcu. To ju je obsodilo, kakor pripoveduje Peter sam in kakor pravijo dopisi koroških oblasti, vsakega na šest mesecev ječe.

Niti eden niti drugi pa nista bila zadovoljna s to usodo. Zlasti Peter je neprestano gruntal, kako bi jo popihal iz zapora. Dodeljen je bil v kaznilnici jetniški pekarni.

Lepe noči — bilo je to prejšnji teden — je delal Peter v pekarni. Z njim so delali še trije drugi kaznjenci. Kakor pripoveduje Peter, je bilo enemu ime Müller, drugemu pa Trauner, tretjega pa kaznjenci niso marali, ker so sumili, da jih ovaja vodstvu kaznilnice. Paznik se je vsedel k peči in gorkota ga je tako prevzela, da je počasi zadremal. Peter je uganil: »Sedajle je prilika!« Hitro se je sporazumel z Müllerjem in Traunerjem: »Pobegnimo! Samo »tožljivec« ne sme z nami!« Peter se je po prstih priplazil k jetniškemu pazniku in mu izmaknil šop ključev. Vsi trije so lepo odklenili pekarno in jo tudi zaklenili, tako da četrti jetnik in paznik ne bi mogla za njimi. Na dvorišče so begunci prav lahko prišli, težje pa je bilo na prosto. Zakaj pred vratmi je stala oboroženа straža. Begunci so splezali na strmo streho drvarnice, od tam na hodnik prvega nadstropja, kjer so našli res eno nezamreženo okno. Skozi to okno so poskakali na tla. Bili so končno v svobodi. Odpravili so se na Müllerjev dom v Celovcu, kjer je Müller dal Petru nekaj obleke. S tem se je hotel namreč izkazati hvaležnega, ker mu je Peter pomagal na begu. Oba Korošca sta Petra nagovarjala, naj gre z njima proti Salzburgu, odkoder naj bi se pretolkli na Holandsko, kjer so pričakovali bogatega polja za svoja tatinska dela. Pred neko gostilno na Gornjem Koroškem so našli motorno kolo. Oba Korošca sta ga zajahala in se poslovila od Petra, ki ga je vleklo domotožje in še kaj drugega v domovino.

Peter se je vračal v Jugoslavijo tudi skozi Solčavsko dolino. Tukaj pa so ga že iskali detektivi, ki so bili opozorjeni, da se je Peter vrnil v Ljubljano. Peter je v Ljubljani oženjen. V četrtek se je vrnil v Ljubljano, v petek pa so že detektivi vprašali zanj na njegovem domu. Petra pa tedaj ni bilo najti. Zato se je Peter samozavestno javil v ponedeljek na policiji, češ: »Kaj mi pa hočete?« Seveda so ga takoj prijeli. Na sebi je imel še Müllerjevo obleko, razen hlač in telovnika, ki sta bila še jetniška, vendar pa iz takega blaga, da ga tukaj nista mogla izdati. V preiskavi proti Petru je prišel na dan ves njegov roman zadnjih mesecev. O aretaciji Petra bo obveščena tudi celovška policija, ki bo gotovo presenečena, ko bo zvedela, da je bil Peter aretiran v Ljubljani, medtem, ko ga je iskala povsod drugod. Peter pa je romal tja, odkoder je na Koroškem pobegnil, namreč v zapor.

Okradeni samomorilec

Ljubljana, 17. februarja.

Danes popoldne je do pošte prišepal bled starejši mož, ki ga je vodil drug mož pod pazduho. Bledi mož se je krčevito držal z roko za prsa. Oba sta vstopila na tramvaj ter sta izstopila šele pri bolnišnici, kjer je bledi mož prosil za sprejem, rekoč, da si je pognal v samomorilnem namenu iz revolverja kroglo v prsa. Takojšnja zdravniška preiskava je res dognala, da ima mož v prsih kroglo in sicer tik nad srcem. Mož je povedal, da si je pred dobro uro pognal kroglo pod Rožnikom v prsa ter nato nezavesten obležal. Ko se je vzbudil iz omedlevice in so mu ljudje nudili prvo pomoč, je presenečen spoznal, da ga je med tem, ko je ležal nezavesten in krvaveč na tleh, nekdo okradel. Vzel mu je denarnico z denarjem, uro in tudi revolver. Tat je izginil neznanokam, ne da bi se brigal dalje za svojo nezavestno žrtev. Samomorilni kandidat, za katerega upajo zdravniki, da mu bodo še rešili življenje, je 50 letni K. K., upokojeni sluga okrajnega glavarstva. Vzrok samoumora je življenjska zagrenjenost.

Fran Šuklje:

Cesar Franc Jožef I.

(Dalje.)

Naposled se je car Nikolaj odpovedal nadi na zaveznika, računal je pa le na to, da bosta Avstrija in Prusija ohranili vsaj dobrohotno nevtraliteto! Varal se je! Pruski kralj, romantično nadahnjeni Friderik Viljem IV. se je sicer, srčno udan svojemu svaku Nikolaju, odločil za nevtralnost, Franc Jožef pa se je čimdalje bolj oddaljeval od svojega prijatelja. V pretresljivih besedah mu je car govoril na dušo: »Ali hočeš v istini si prisvojiti stvar Turčinov? Apostolski cestar, ali ti to dovoljuje tvoja vest? Ako je temu tako, potem bo Rusija sama pod svetim križem sledila svoji sveti usodi. Ako pa misliš svoje sile proti meni združiti s polumesecem, izjavljam, da bode to očetomorna vojska!«

3. junija 1854 odpošlje Franc Jožef nujni poziv, naj Rusija nemudoma izprazni zasedeno Romunijo. Že v jeseni 1853 so bili na južnem Ogrskem zbrani trije armadni voji, 15. maja 1854 je Franc Jožef zaukazal zbrati v Galiciji še štiri armadne voje in 22. oktobra 1854, baš v času, ko je zjedinjena francosko-angleška vojna sila zmagovito se borila na Krimskem polotoku, izšlo je povelje od avstrijskega cesarja, da se mobilizira vsa njegova vojska. Kmalu potem, 2. decembra 1854 se je sklenila zavezniška pogodba med Avstrijo in zapadnima velesilama.

Kar zdivjal je car Nikolaj, ko je izvedel za to. V sobi, v kateri je običajno delal, je bilo dvoje Franc Jožefovih daril, soha in podoba avstrijskega vladarja. Takoj ju je dal odstraniti, soho je podaril svojemu — komornemu slugi! Ko se mu predstavi novoimenovani avstrijski poslanik grof Eszterhazy, ga spravi car v zadrego z vprašanjem, katera dva poljska kralja sta bila pač največja tepca? Ni počakal odgovora, sam je odgovoril: »Prvi butelj je bil kralj Jan Sobieski, drugi sem jaz. Oba sva rešila habsburško hišo!«

A še ni bilo dovolj napak v avstrijski vnanji politiki. Rusijo je spremenil iz prijateljice in zaveznice v smrtno sovražnico, z druge strani pa si nikakor ni pridobil naklonjenosti Angleške in Francoske. Zavezniške pogodbe se ni držal, ker se z Rusijo vendar ni marai vojskovati. Tako je bila Avstrija naposled popolnoma osamljena in osovražena. Še več, imenitni diplomatski sposobnosti ministra grofa Cavourja se je posrečilo, da so velesile navzlic avstrijskemu ugovoru pritegnile majhno ponižno Sardinijo na pariški mirovni kongres, kjer je modri Cavour kmalu v razgovor spravil zatiralno postopanje Avstrijcev v severni Italiji.

Car Nikolaj ni dočakal sklenitve miru! Dne 2. marca 1855 je odšel v večnost, njegovemu sinu in nasledniku Aleksandru II. je avstrijski cesar poslal sožalno pismo. Francoski odgovor Aleksandrov z dne 17. marca se v slovenskem prevodu glasi (bistveni ta odstavek Aleksandrovega pisma) tako-le:

»Ti boš tedaj lahko razumel, kako so politični dogodki tega leta morali vplivati na njegovo srce — uničili so ga —, kajti mesto da bi v Tebi dobil prijatelja in zvestega zaveznika, na kojega je računal in katerega je ljubil kakor lastnega sina, Te je videl zasledovati politično smer, ki Te vedno bolj približuje našim sovražnikom in ki nas dovede, ako se ne spremeni, neizogibno do bratomorne vojske in Ti boš za njo odgovor dal Bogu!«

Gotovo pisava, čisto različna od one, ki je običajna v korespondenci kronanih glav!

A kake so bile posledice te povsem zavožene vnanje politike?

Mobilizirana je bila vsa avstrijska vojska, celo iz lombardo-beneškega kraljestva so morali polki v Romunijo, Erdejsko, Bukovino in Galicijo. Železnic je bilo takrat še kaj malo, tedaj so morali marširati peš mesece in mesece, po prašnih ali blatnih ali zamrznenih cestah, dokler niso prišli do nakazanih jim mest. Za svojo osebo se še danes spominjam neke stvari, ki sega nazaj med prve moje spomine. Koncem leta 1854 smo še stanovali v stari bolnišnici, kjer so takrat moj oče bili bolniški upravitelj s pravico do službenega stanovanja. In tu sem videl prvič divizijo avstrijskih huzarjev. Silno so mi imponirali s svojimi rdečimi »čakami« in pestrimi torbami, visečimi doli do gležnjev. Tudi ta konjica je morala iz Italije doli v Romunijo.

Noben strel ni padel, navzlic temu so izgube bile grozne. Nenavadni napori, okužena voda, slaba hrana — razpasle so se nalezljive kužne bolezni, kolera, legar, griža so imele svojo grozno žetev.

In koliko je stala cesarjeva politika v krimski vojski? Državne blagajne prazne, papirni disagio mahoma poskočil od 108 na 134, razpisano in izterjano »prostovoljno« narodno posojilo, glaseče se na 500 miljonov srebrnih goldinarjev konvencijske veljave, dejansko pa je bilo prisilno posojilo in nabralo se ga je celih 611 milijonov, kar je pet let pozneje obstal sam finančni minister Bruck! O financah cesar nikoli dosti pojma ni imel, zato ga ni preveč motilo, da je državno gospodarstvo vsled nesrečne vnanje politike prišlo v skrajni nered, iz katerega ga je toliko let kasneje rešila stoprav finančna politika modrega Dunajewskega. Pač svarilen zgled onim nerodnežem, ki se navdušujejo za sistem absolutizma!

In kaj je Avstrija dobila v zameno za tolike žrtve? Neizbrisen srd ruskega soseda! Avstrija je bila premagana leta 1859 in poražena leta 1866 le zato, ker je Rusija podpirala njene sovražnike. In leta 1870, v francosko-nemški vojski bi si bil Franc Jožef drage volje na strani Napoleona III. poiskal »revanšo za Kraljevi gradec«, da ni Nemčiji varoval ruski car s svojimi regimenti.

Obenem pa sta neuspehe in nerodnosti politike samodržtva le predobro izkoriščala dva skrajno nevarna nasprotnika, Italijan grof Cavour na pariškem mirovnem kongresu in s paktiranjem z Napoleonom, in pruski poslanik pri nemškem »bundu« v Frankobrodu, Oto pl. Bismarck-Schönhausen.

Ni tedaj preveč rečeno, če sem v začetku tega poglavja izrekel tezo, da datira avstrijska katastrofa še iz dobe krimske vojske ter da je tako sam Franc Jožef bil oni, kateri je smrtno rano vsekal svoji državi!

(Dalje.)

Pred gripo

BAYER

vnetjem vratu in prehladom varujejo

PANFLAVIN pastile

Odobreno od Min. soc. politike in narodnega zdravja S. š. 1409, 6. II. 1932.

Ljubljana

Odkrite nam zopet „lepi razgled" nad Tivolskim gradom

Starejši rod se gotovo še spominja onih časov, ko je Slov. plan. društvo markiralo pota nad Tivolijem v smeri proti Rožniku in Šišenskemu vrhu. Na slovitem križišču, kjer pripeljejo pota od vodohrama, s ceste na Rožnik, od grada Tivolija in s Šišenskega vrha, je postavilo tudi tablico z napisom: »K razgledu«, ki so jo ljubljanski Nemci po njih tedanji dovtipnosti prekrstili v »Kraxlevous«.

Tudi danes stoji tam tabla M. O. L., ki je lani izvršila vzorno markacijo potov po Šišenskem vrhu ter kaže v isto (severno) smer z napisom: »Razgledna pot.«

Toda na žalost, razgleda, ki ga tablica obeta že dolgo, ni več, čeprav se ti noga nehote ustavi ob klopicah in ograji, ki te vabijo, da postaneš.

Prav odtod je namreč bil še pred kakimi 30 leti diven razgled po celi Ljubljani in sicer tudi po južnejšem delu, ki ga od Bellevue ni več videti. Bilo je zelo prijetno tam v gozdni samoti, nemoten po pridobitvah moderne civilizacije, uživati pogled na glavne in najlepše dele mesta Ljubljane in sicer razmeroma zelo od blizu. Razgled je bil posebno lep v popoldanskih in večernih urah.

Zdi se, da je v mestnem svetu za tujski promet prodrlo spoznanje, da ne kaže še dalje odlašati z zopetno otvoritvijo ene najlepših prirodnih privlačnosti Ljubljane. To bi vsi, ki želimo našemu mestu, da bi nudilo tujcem kar največ mikavnosti in lepih vtisov, pozdravili z velikim zadovoljstvom. Tisti kostanji in borovci, ki itak niso bogve kako vredni, naj se posekajo, goljava pa izpremeni, kolikor se da, v gozdno jaso, ki naj bo s travo posejana. Tako bi se obenem vsaj tam, kjer pada svet bolj položno, ustvaril proslor za otroško igrišče, na drugi strani bi se pa s tem doseglo, da se razgled zopet ne zarase.

Dokler ne bo razglednega stolpa na vrhu Šišenskega hriba — kakršnega je pred kratkim predlagal g. Ivan Hribar — je ta rešitev, ki gre le za zopetno poživitev nekdanjih krajinskih lepot, najpripravnejša in — najcenejša.

Kaj bo danes

Drama: »Vzrok.« Red A.

Opera: »Knez Igor.« Red C.

Prosveta Trnovo. II. prosvetni večer: predava g. Kunaver o skavtizmu. Ob 8 zvečer.

»Zvezda«, restavracija: Predavanje »Merkurja«. Predava dr. Milan Dular: »O gospodarskih krizah in potih iz krize.« Ob 20.30.

Delavska zbornica: Skioptično predavanje Koraneka: »Bernina v zimi.« Ob 20.

Nočno službo ima a lekarni: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6, in mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

⊙ **»Bernina v zimi«.** Za alpinsko skioptično predavanje, ki se vrši danes ob 20 pod okriljem T. K. Skale v dvorani Delavske zbornice, so vstopnice v predprodaji v Matični knjigarni še na razpolago. Opozarjamo, da so sedeži vsi numerirani in prosimo, da se občinstvo poslužuje predprodaje, da se s tem izognemo navala pri večerni blagajni. Odbor.

⊙ **Prosvetni večer,** ki bi moral biti v petek 19. februarja, odpade, ker je ta večer koncert ljubljanske filharmonije. Prihodnji prosvetni večer bo 26. februarja, ko bo predaval g. dr. Rajko Ložar o temi: Uvod v razumevanje umetnin.

⊙ **Slov. kat. akad. starešinstvo v Ljubljani** ima dne 21. febr. 1932 ob pol 10 dop. redni občni zbor v dvorani Akademskega doma, Miklošičeva cesta 5, s sledečim dnevnim redom: odobritev zapisnikov, poročilo odbora, poročilo revizorjev, dopolnilne volitve, slučajnosti. V slučaju nesklepčnosti se vrši pol ure kasneje drugi občni zbor, ki sklepa ob vsaki udeležbi. Ev. predloge članov je treba javiti odboru pismeno tri dni preje. — Odbor.

⊙ **II. simfonični koncert** letošnje sezone bo v petek, dne 19. t. m. Med drugim se bo ta večer izvajal prvič v Ravelovi instrumentaciji Musorgskega ciklus »Slike z razstave«. Cela skladba nam ilustrira sprehod po slikarski razstavi tako sijajno, da bi je noben čopič ne mogel boljše ilustrirati. Skladatelj se ustavlja pri sledečih slikah: 1. Gmonus. 2. Stari grad. 3. Tuilerias. 4. Bydlo. 5. Živžav perutnine. 6. Pogovor dveh Židov. 7. Na živilskem trgu. 8. Katakombe. 9. Divji ples čarovnice. 10. Velika Kievska vrata. Ravelova instrumentacija je naravnost genialna in izrablja vsako barvo, vsak efekt, ki ga je zmožen dati moderni instrumentalni korpus. Pri vsem tem se strogo drži originala, v kombinacijah pa je neizčrpno iznajdljiv. Koncert bo v petek, dne 19. t. m. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni. P. n. občinstvo vljudno vabimo, da v velikem številu poseti koncert, ki je po programu brez dvoma eden najlepših koncertov zadnjih sezon.

⊙ **Družabni večer Trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani** bo v četrtek, dne 18. februarja 1932 ob pol 9 zvečer v restavracijskih prostorih »Zvezde«. V ciklu predavanj »Ljudska univerza« pride na vrsto predavanje o aktualnem predmetu »O gospodarskih krizah in o potih iz krize«. O tem perečem vprašanju izpregovori ravnatelj Ljubljanskega velesejma gospod dr. Milan Dular. Pereče predavanje vzbuja po vsej pravici zasluženo pozornost v naši javnosti. Vstop je brezplačen, gostje so dobrodošli.

⊙ **Prosvetno društvo Trnovo** priredi drevi v društvenem domu, Karunova ulica 14, XI. redni prosvetni večer. Na programu je predavanje g. Kunaverja »o skavtizmu«. Predavanje bodo pojasnjevale številne skioptične slike. Začetek točno ob osmih. — Odbor.

⊙ **Belokranjci!** V sredo, dne 24. t. m. bo v restavracijskih prostorih »Zvezde« ustanovni občni zbor našega društva »Bela Krajina« z naslednjim dnevnim redom: 1. Otvoritev in poročilo pripravljalnega odbora. 2. Volitev upravnega odbora in preglednikov. 3. Slučajnosti. Začetek točno ob 8 zvečer. — Vsi Belokranjci, ki žive v Ljubljani, se pozivajo, da se občnega zbora sigurno udeleže.

⊙ **Mladinski koncert orkestra na orglice.** V nedeljo dne 21. februarja ob 11 se vrši v dvorani kina Ljubljanski dvor (Kolodvorska ulica) mladinski koncert orkestra na orglice. Orkester, ki je prvi te vrste v naši državi, vodi njega ustanovitelj gosp. prof. K. Jeraj. Pri koncertu sodeluje z recitacijami slovenska pisateljica ga. Vida Jerajeva. Koncert bo ljubljanski mladini pokazal koliko plemenite glasbe je mogoče izvabiti preprostim orglicam. Starši, pošljite svojo deco na koncert, ki je njej namenjen. Vstopnina le 2.50 Din. Vstopnice v predprodaji v Matični knjigarni (Kongresni trg) in v trafiki Pugelj (Miklošičeva cesta).

⊙ **Izkoriščanje brezposelnih. Prejeli smo:** Gotovo je, da sta mestni magistrat in pomožna akcija naredila veliko za olajšanje bede brezposelnih. Gotovo je pa tudi, da so kljub temu brezposelni prisiljeni iskati kakršnegakoli zaslužka, samo da si prislužijo par dinarjev za najpotrebnejše stvari. Ni pa lepo od gotovih ljudi, da izkoriščajo te reveže. En slučaj navajam tukaj: Neki trgovec je najel brezposelnega, da mu seka trva. Dotični je ponudbo sprejel in je sekal drva od 8 zjutraj do 5 popoldne. Ko je trgovec ob 18 prišel, mu je dal dva kovača s pripombo, da je to dovolj za brezposelnega. Le s težavo se je posrečilo brezposelnemu dobiti 25 Din. Pripominjamo, da so revežu pri sekanju drv zmrznili vsi prsti na rokah, tako da je za delj časa za vsako delo nesposoben.

⊙ **Požar v cukrarni.** Zadnje dni so v Ljubljani zelo pogosti slučaji, da prične goreti v podstrešjih. Zaradi mraza ljudje namreč močno kurijo in razgreti dimniki navadno zanetijo lesovje, ki je v skoraj vseh ljubljanskih hišah zelo površno izolirano. To je tudi vzrok tem številnim ogniem. Včeraj zjutraj je pričelo goreti v cukrarni. G. Kenda je o požaru obvestil poklicne gasilce, ki so pod vodstvom podpoveljnika g. Ogrina prihiteli na kraj požara s trenskim avtom. Gorelo je v podstrešju, v traktu proti Ljubljanici, na hodniku pri stranki Robert Donati. Vnela sta se dva trama, ki so ju gasilci izsekali in odstranili. Škoda znaša okoli 3000 Din.

⊙ **Mestna zastavljalnica** bo imela redni dražbi julija lanskega leta zastavljenih predmetov in sicer za dragocenosti (zlatnino, srebrnino in dr.) dne 7. marca, efekte (perilo, obleke, stroje in dr.) pa 12. marca t. l. od 15 dalje v uradnem prostoru na Poljanski cesti št. 15.

⊙ **Zgubil se je zlat manšetni gumb.** Najditelj je naprošen, naj istega odda proti dobri nagradi v upravi našega lista.

Zagorje

Kmetijska podružnica prireja v januarju, februarju in marcu ob nedeljah dopoldne ciklus predavanj v zagorski šoli. Doslej smo imeli predavanje ravnatelja kmet. družbe g. ing. Laha o poljedelstvu in kino-predavanje, ki pa žal ni posebno uspelo. Strokovni tajnik kmet. družbe g. Kafol je predaval o sadjarstvu, živinozdravnik g. dr. Bizjak pa o spolnem kataru pri govedu in o svinjski rdečici. Prihodnjo nedeljo 21. t. m. bo predaval g. ing. Wenko o našem perutninarstvu s posebnim ozirom na štajersko kokoš, na kar posebno vabimo vse gospodinje in interesente kurjereje. 13. marca bo predaval g. Kafol o sadjarstvu in imel tudi cepilni tečaj. 19. marca bo isti predaval o sadjarstvu praktično v sadovnjakih. Vse prijatelje kmet. izobrazbe vabimo, da se predavanj udeležujejo.

Maribor

Strah Maribora in okolice vnovič pred sodiščem

Ivan Magerl obsojen radi cerkvenega ropa

Maribor, 17. febr.

Dne 23. novembra je bil pred mariborskim okrožnim senatom obsojen Ivan Magerl radi raznih vlomov na 8 let robije in na petletni pridržek po prestani kazni — skupno torej na 13-letno izgubo svobode. Magerl je strahoval od marca do konca julija lansko leto vso okolico Maribora in mesto s svojimi več kot dvanajstimi vlomi in tatvinami. Izvršil je nešteto kaznivih dejanj, radi katerih ga je slednjič zadela zaslužena kazen. V kaznilnici pa se je Magerlu vnovič odtajala vest in priznal je še en zločin — cerkveni rop, katerega je izvršil v noči na 9. junija v preteklem letu v župno cerkev v Studenicah pri Poljčanah. Ukradel je iz zaklenjenega tabernaklja medeno, močno pozlačeno monštranco, dva s cbrna ciborija in dva dragocena prstana. Skupni plen je bil vreden preko 12.000 Din. Ciborija in prstana je Magerl razpečal, ne pove pa, kje in kako, monštranco pa je zakopal v gozdovih med postajami Bistrica in Poljčane. Po priznanju je spremljala Magerla letošnjo jesen posebna sodna komisija v gozdove, kjer je monštranco zakopal in po dolgotrajnem iskanju so jo našli ter je bila vrnjena cerkvi v Studenicah. Magerl pa se je radi te tatvine zagovarjal danes vnovič pred mariborskim senatom. Pripeljali so ga močno zastraženega iz kaznilnice na razpravo. Že pred preiskovalnim sodnikom je tatvino priznal, poleg tega pa še vlom, katerega je izvršil istotako junija meseca v mrtvašnico pokopališča v Studencih pri Mariboru. Zanimiv je plen, ki se je zdel Magerlu vreden tatvine. Iz mrtvašnice je odnesel niklasto škropilnico za blagoslovljeno vodo in dva pasova za spuščanje rakev v grobove. Tudi pred senatom je obe tatvini priznal. Poleg že prej odmerjene kazni je prejel za cerkveni rop in vlom v mrtvašnico še eno leto robije ter bo celotno znašala njegova zaporna kazen 14 let robije.

Brezposelni pripravljajo skakalnico

Priprave za nedeljske tekme na skakalnici za Betnavskim gradom so se pričele včeraj, ko je poslal zimskosportni podsavez celo četo brezposelnih, da so z lopatami nametali na skakalno progo svežega snega. Prvotno je bilo sicer nameravano, da se zagradi ena stran skakalne proge, ki je najbolj izpostavljena vetru s plotom. Drugi izhod, da se skakalna proga na debelo zameče s steptanim snegom pa se je izkazal kot boljši in cenejši. Plast snega, katero so tekom včerajšnjega in današnjega dne čvrsto steptali, je tako debela, da je do nedelje ne more odtajati niti najhujši jug in žgoče solnce, tako da so skakalne tekme za vse vremenske slučaje zagotovljene. Že pred ureditvijo snežne proge se je pokazalo, da je skakalnica zelo dobro zgrajena, ker so se posrečili znanemu mariborskemu tekmovalcu Juritscu že preteklo nedeljo krasni skoki v dolžini do 26 metrov. Sedaj, ko je proga zglajena in steptana, pa se bodo dosegle še sigurno večje daljave. Treningi mariborskih tekmovalcev v skokih so se že pričeli in uspehi dokazujejo, da nas bodo gotovo uspešno zastopali v nedeljo. Ker so smuški skoki tudi za gledalce nekaj izvanrednega in zlasti za Maribor novost, je pričakovati v nedeljo naravnost rekordnega obiska za Betnavo.

☐ **Avtobusni promet za časa mednarodnih smuških tekem.** Dne 20. februarja: za smučarje in tekmovalce na startu odidejo avtobusi izpred hotela »Meran« ob 7.15, izpred hotela »Orel« (za tekmovalce in funkcijonarje, nastanjene v hotelih »Orel« in »Zamorc«) ob 7.30 in izpred hotela »Mariborski dvor« ob 7.30. Za publiko začnejo voziti omnibusi z Glavnega trga ob 7.45. Od starta, oz. cilja se pričnejo omnibusi vračati ob 10.30. Dne 21. februarja: Za tekmovalce-skakače in funkcijonarje odidejo omnibusi ob 13; za občinstvo začnejo voziti omnibusi h gradu Betnava ob pol 13 z Glavnega trga. Občinstvo se naproša, da pripravi drobiž in se lahko oskrbi s kartami za povratek pri prodajalcu na Glavnem trgu. Cena za enostransko vožnjo znaša Din 3. Istotako opozarjamo občinstvo, da se bodo dobile vstopnice k skakalnim tekmam že v predprodaji in sicer za ceno Din 8, dočim bo stala vstopnina v nedeljo pri blagajnah skakalnice Din 10 za osebo.

☐ **»Slovenski cikel« v Ljudski univerzi** prične v petek, dne 19. novembra in sicer s predavanjem pisatelja in predsednika »Mladega Pen-kluba« prof. Franceta Vodnika o »Sodobnem umetnostnem nazoru«. — V nedeljo dopoldne se ponovi dr. Varlovo predavanje s filmom o tuberkulozi mladostnikov in o sredstvih, kako jih preprečiti. — Priredite je namenjena samo srednješolski mladini ter je brezplačna. Ob tričetrt na 9 je predavanje za deške in ob 10 za dekliške šole.

☐ **Premestitev priljubljenega častnika.** Orožniški poročnik g. Josip Soslič je premeščen iz Maribora v Veliko Kikindo. Njegov odhod iz Maribora bodo mnogi njegovi prijatelji in znanci težko občutili. Želimo priljubljenemu g. častniku tudi na novem njegovem mestu mnogo sreče v njegovem udejstvovanju.

☐ **Ljudski oder.** Drevi ob 20 občni zbor v dvorani Zadružne gospodarske banke. Obvezno za vse člane.

☐ **Občni zbor Avtomobilskega kluba,** sekcija Maribor, se vrši v nedeljo 21. t. m. pri »Orlu«.

☐ **Iz pohorskih zametov v bolnišnico.** V včerajšnjem »Slovencu« smo poročali o tragičnih blodnjah mlade smučarke Ivanke Vidmarjeve v pohorskih zametih. Sinoči so morali mladenko prepeljati iz Ruš v mariborsko bolnišnico, da ji poskusijo rešiti v silnem mrazu odmrle ude. Obstoja upanje, da bo revica, katere usoda je zbudila obče sočutje, v kratkem okrevala.

☐ **V vrelo juho z obrazom.** Nenavadna in huda nezgoda je zadela včeraj 9-letnega učenca osnovne šole Franca Meglača iz Košakov. Pri štedilniku, na katerem je vrela juha v loncu, se je fantu zdrsnilo, pri padcu je udaril po loncu in vrela tekočina se mu je prelila preko obraza. Zadobil je zelo hude in sila boleče opekline po obrazu ter so ga prepeljali z rešilnim avtomobilom v bolnišnico.

☐ **Pri stružnici ob prste.** V Račah se je težko ponesrečil strojni pomožni delavec, 41-letni Ivan Plečko. Stružnica mu je odrezala dva prsta leve roke. Prepeljan je bil v bolnišnico.

☐ **Nesreče pri smučanju** so letos izredno množijo. Gredo večinoma na račun še ne rutiniranih smučarjev-začetnikov, ki pozabijo na potrebno previdnost. Pod vznožjem Pohorja se je včeraj ponesrečil 24-letni premikač drž. železnice Joško Šibenik. Padel je tako nesrečno, da si je zlomil levo roko ter se zdravi sedaj v bolnišnici.

☐ **Majski hrošči v februarskem mrazu.** Čudnega gosta, ki se je pojavil sredi najhujšega februarskega mraza, nam je prinesel včeraj v uredništvo znani mariborski težkoatlet g. Joško Vidic. Na Pobrežju je pobral v snegu živega majskega hrošča, ki se je očividno prevaril v svojih računih ter so izkobacal malo prezgodaj na svetlo.

☐ **Licitacija blaga na carinarnici.** V petek, dne 19. februarja se vrši na mariborski glavni carinarnici licitacija raznovrstnega tujega blaga. Pričetek licitacije ob 8 dopoldne.

☐ **Blaga srca...** Za ubogo 82 letno starko je darovala neimenovana dobrotnica 50 Din, druga neimenovana dobrotnica pa je darovala moko, sladkor in zabelo. Prav prisrčna hvala!

☐ **Ura se je našla** v Trubarjevi ulici; dobi se v upravi našega lista na Koroški cesti 1.

☐ **V snegu si je postlal** včeraj popoldne neki pijanec v Tomšičevem drevoredu. Pasanti so opozorili strażnika, da leži neki možakar negibno ob poti ter je najbrže obležal radi slabosti. Stražnik se je prepričal, da izvira slabost od preobilega alkohola. S težavo je prebudil mirno v mehkem snegu smrčečega ter ga spravil v zapore pri Grafu. Izkazalo se je kasneje, da je to neki posestnik od Sv. Jakoba, ki se je tako nasrkal vina, da so mu nenadoma na potu domov odpovedale noge ter je zaspal v snegu.

☐ **Tatovi koles na delu.** Očividno se je pojavila v mestu organizirana tolpa kolesarskih tatov, ker je izginilo v dobi od 20. januarja do danes nič manj kakor 14 koles. Policija poziva vse lastnike koles, da pazijo na svojo imovino in da v slučaju tatvine nemudoma prijavijo isto z navedbo raznih sumljivih okolnosti, da se posreči predrzne tatune izslediti.

☐ **Mesec dni za poštno tatvino.** Pred sodnikom mariborskega okrožnega sodišča se je vršila včeraj zanimiva razprava proti priložnostnemu pismonoši Jakobu Jurgecu iz Gruškovca, kateremu očita obtožnica utajo, ker si je dne 2. decembra preteklega leta prisvojil vrednostni paket, naslovljen na pošto Sv. Miklavž v vrednosti Din 10.000. — Obdolženca je poslal pogodbeni poštar, trgovec Anton Golenko na postajo Pavlovce, da prejme pošto za Sv. Miklavž. Jurgec je pošto res prejel, toda nesel je ni k Miklavžu, pač pa je paket odprl ter odšel z denarjem proti Ormožu, kjer si je najprej kupil zimsko suknjo, dva sviterja, perilo in uro z verižico, nato pa se je podal v gostilne ter si ga pošteno privoščil. V gostilni sta ga dobila še istega dne poštar, kateremu je postalo sumljivo, da Jurgeca ni od nikoder ter ga je zasledoval z orožnikom. Našli so pri njem še večino utajene vsote ter je bila tako skoro vsa škoda pokrita. Osumljenec se je pred sodnikom zagovarjal, da je bil popolnoma pijan ter ni vedel, kaj dela, toda njegovo postopanje je dokazalo nasprotno. Obsojen je bil, upoštevajoč razne okoliščine, samo na en mesec zapora.

Ptuj

Pomožna akcija Radi hude gospodarske krize in pomanjkanja zaslužka je uvedlo tukajšnje okrajno načelstvo pomožno akcijo za siromašne sloje celega okraja. Pri tem pridejo v poštev v prvi vrsti revne Haloze, kjer je prebivalstvo najbolj siromašno in pomoči potrebno. V to svrho je darovala država 6 vagonov, dravska banovina pa 5 vagonov koruze. Za en vagon koruze se je rabralo v Ptuju, in sicer so darovali tukajšnji denarni zavodi kakor tudi zasebniki. Koruza se bo delila v smislu pravilnika, ki je razglašen v »Službenem listu«, štev. 12, l. 1932. Prijave in darila sprejema okrajno načelstvo.

Pogreša se Alojzij Lajb, posestnik v Kukavi, obč. Sv. Lovrenc v Slovenskih goricah, 67 let star, kateri se je odpravil na pustni torek 9. t. m. k sorodnikom v Dragović na obisk. Po obisku približno ob 16 se je poslovil pri sorodnikih ter odšel proti domu. Ker ga pa še do drugega dne ni bilo nazaj, so ga šli domači iskat. Ker je njihovo iskanje bilo zaman, so to prijavili orožniški postaji v Juršincih. S pomočjo orožništva se je iskanje nadaljevalo, toda brezuspešno. Mož je izginil. Domneva se, da je na potu omagal, padel v kako jamo ali celo v potok Krko in utonil ali zmrznil. Ker je tisto noč močno snežilo, je splošno mnenje, da ga pokriva sneg in je radi tega iskanje zelo otežkočeno.

Kulturni obzornik

DEVETDESETO LETO »MATICE HRVATSKE«

Deseti dan februarja je poteklo 90 let, ko so hrvatski rodoljubi v največji borbi za pravice svojega jezika — dali svoji kulturni instituciji »Matici Hrvatski« (takrat imenovani »Ilirska«) življenje. Inicijatorja sta bila Ljudevit Gaj in grof Janko Drašković; poslednji je na dan ustanovitve takole izpovedal cilj ustanove: »Nauk i književnost u našem narodnom jeziku širiti i dati priliko našoj mladeži, da se domorodno izobrazi...« Prva knjiga, ki jo je MI izdala, je bil Gundulićev »Osman«. Tej pa je sledila dolga vrsta del vseh domačih pisateljev in prevodov iz ostale slovanske književnosti, tudi slovenske. MI (ki je leta 1874 sprejela namesto ilirskega hrvatsko ime) je gojila glasbeno in slikarsko umetnost, izdajala narodne hrv. pesmi, popularizirala prirodne vede za široke sloje, seznanjala Hrvate s svojo zemljo, zgodovino in etnografijo..

»Matica Hrvatska« je imela največje kulturno poslanstvo v preteklih decenijih med Hrvati, a še danes je to njihova vodilna književna ustanova.

Ob 50 letnici te ustanove sta velika Hrvata T. Smičiklas in Fr. Marković napisala spominsko knjigo truda in dela MH skozi 50 let, a za 90. letnico (kakor poroča dr. I. Esih v »Obzoru«) misli njen odbor na inicijativo tajnika dr. Fr. Jelašića izdati več knjig: 1. Novejšo zgodovino hrv. književnosti v redakciji dr. Lj. Marakovića. To bo prva zaokrožena in moderno pisana knjiga hrv. književnosti 19. in 20. stoletja, predvsem z estetsko kritičnega stališča. Pisalo bo več strokovnjakov. — 2. Zgodovino MH (ne le njen postanek in razvoj, temveč tudi sintetičen pregled vseh književnih, umetn. in poučnih pravcev) bo napisal dr. Fr. Jelašić. — 3. Zbornik MH bo uredil dr. Lj. Karaman; ta bo vseboval poglavja o umetnosti Hrvatov od pražačetkov do 20. stoletja. In končno je še na programu Antologija hrv. pesništva in natečaj za najboljši roman iz časa rojstva »Matice Ilirske«. —b—

»BESEDA« O SODOBNIH VPRAŠANJIH.

I. letnik, št. 2.

V drugi številki novega lista (mesečnik) »Beseda« priobčuje na prvem mestu Stanko Cajnkar razborit članek (ki se bo še nadaljeval) o mladinskem gibanju in modernem času. Naglaša zlasti, kaj je prav za prav mladinsko gibanje, poudarja razlike med »mladimi« in »starimi«; vendar se zdi, da hoče »stare« kar ubiti, da jim ne prizna nobene vrline, kar pa vendar ni res. Zlasti se obregne ob zunanjost starih, češ, da je bilo vse le videz, bodisi v vzgoji, v socialnem redu ali v verskem življenju. Mislim pa, da katoličani nikakor niso bili v prejšnji (in tudi stari v sedanji) dobi tako slabi, da ne bi na notranjost, na globino človeškega življenja ničesar ali vsaj tako malo dali. Kristusov nauk je vedno isti in da bi ga »stari« tako materialno vzeli, kot to slika Cajnkar, ne morem verjeti. Vsekakor pa je važno dejstvo, da se je vprav sedaj treba ogledati po novih vodilih, ker so z nastopom novega časa nastopila tudi nova vprašanja, ki jih je treba rešiti in rešil jih bo le (notranje) mladi rod. — Sicer so bistvenosti mladinskega gibanja že davno postavljene, značilno je le poudarjanje teh bistvenosti, ki so se, kakor se zdi, že skoro pozabile.

Miško Kranjec rešuje problem delavske kulture s posebnim ozirom na književnost, češ, da Slovenci te vrste kulture še nimamo (in zares še nimamo knjige, ki bi pokazala našega človeka v vsem njegovem bistvu). Kakor se je nekoč trudilo plemstvo, pozneje meščanstvo, tako je zdaj vrsta na delavstvu, da ustvari svoj čas, svojo kulturo, ko vendar že tako dolgo trpi. Poišče naj samega sebe v vsej svoji notranjosti, odkritosrčnosti, poda naj samega sebe v slabostih in lepotah, težkočah in dobrinah, ne pa samo v zunanjostih, zgoli zgodbarstvu, ki so in je prav za prav le nekak okvir, v katerega naj umetnik dahne dušo, bistvo človeka. Do te resničnosti pa je pri delavcu in sploh človeku mogoče priti šele preko spoznanja svetovnega reda, da je človek nujno tak kot je in se mora nekako vdati v to misel. Drugo pa je, da se človek zživi v domačnosti in odpočije od silnega ukaza časa. Tako proglaša Miško Kranjec nekak ekspresionistični realizem, ki naj bi zajel človeštvo v kolektivni obliki.

Zelo aktualen razgovor »Rešite naše duše« je napisal Tomaž Furlan. V njem govori o revoluciji duhov, ki so in še pretresajo svet. Poda razne vidike. Končno pa reši vprašanje po poti, ki jo je zamislil največji revolucijonar, kar jih je kdaj živelo na svetu in ta pot pelje preko vseh človeških zamisli o redu do tistega končnega cilja, kjer naj bi bil človek kot posameznik in kot socialno bitje v soglasju s svetom.

Sledi še izvleček (V. P.) zanimive Carlo Sforzove knjige: Europäische Diktaturen. Diktatura ni najboljši sistem, ker koncem koncev diktator postane nekako sebičen, plašliiv in tako zadobi diktatura svoj slabi pomen. Navaja evropske diktature: Italija, Madžarska, Poljska, Turška (ki se mu zdi najbolj posrečena), Španska, Ruska in Nemčija. Vmes je še nekaj manjših. — Vedeti pa je treba, da ni toliko zavisno od oblike vlade, da glavna teža visi na vladanju samem. — V Pregledih najdemo zanimivosti: Stranke v Franciji (P. V.), Nemci in Balkan (P. V.), Kako je v tovarnah (J. Rozman) in Osebnost (L. J.).

— **Pojasnilo.** V pogodbi med založbama Herder & Co. G. m. b. H., Freiburg im Breisgau ter Jugoslovansko knjigarno v Ljubljani radi avtorskih pravic za slovenski prevod knjige Peter Lippert S. J.: Od duše do duše (prevedla Dora Vodnik), ki je nedavno izšla v Leposlovni knjižnici Jugoslovanske knjigarne, je založnica originala zahtevala, da se v slovenski izdaji navede izvor knjige. Pomotoma je pri natisu ta opomba izostala in v sporazumu z založnico nemškega izvirnika objavljamo na tem mestu, da se glasi nemški naslov knjige: Von Seele zu Seele, Briefe an gute Menschen, von Peter Lippert S. J. — Izšla je v založbi Herder & Co., G. m. b. H., Freiburg im Breisgau. — Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Dnevna kronika

Koledar

Četrtek, 18. februarja: Simeon, škof mučenec; Flavijan.

Novi grobovi

† Pri Sv. Emi ob Sotli je umrl daleč okrog znani in spoštovani posestnik g. Vostner Franc. Rajni je bil dolgo vrsto let prvi občinski svetovalec, načelnik krajnega šolskega sveta, odbornik hranilnice in posojilnice in načelnik Konsumnega društva. Njegov pogreb, katerega se je kljub silnemu mrazu udeležilo veliko število njegovih znancev in prijateljev, je pokazal, kako je bil pokojni spoštovan in priljubljen. Svetila mu večna luč! Žalujočim naše iskreno sožalje!

Osebne vesti

= **Upokojen** je bivši narednik 28. pešpolka Mile Grubor, ki je bil 1. aprila 1928 odpuščen iz stalnega kadra radi telesne nesposobnosti. Poleg let, ki jih je odslužil v vojski, se mu prišteje še 10 za pokojnino vračunljivih let.

= **Iz vojaške službe.** V nižji tečaj pehotne častniške šole so odrejeni iz pehote kap. I. razr. Ljudevit Pogačar; kapetani II. razr. Rudolf Marn, Anton Giriček in Vladimir Sobek; poročniki Savo Rašeta, Mirko Božič, Josip Rijavec, Gajetan Paut in Dragan Božič ter iz zrakoplovstva poročnik Milivoj Šupina. V nižji tečaj za topniške častnike pa kap. II. razr. Franjo Golob ter poročniki Franjo Tušar, Boško Rašeta, Zvonimir Bohte, Dalibor Bumber in Slavko Andre.

Ostale vesti

— **Vremensko poročilo (17. februar).** Bistrica-Boh. jezero —4, jasno, snega 45 cm. — Bled-jezero —5, oblačno, snega 40 cm. Brežice —6, snega 20 cm. — Celje —5, oblačno, snega 25 cm. — Dravograd-Meža —12, oblačno, snega 15 cm. — Jesenice —3, jasno, snega 45 cm. — Kamnik —5, jasno, snega 15 cm. — Kranjska gora —13, jasno, snega 55 cm. — Kočevje —3, oblačno, snega 34 cm. — Kotoriba —5, jasno, snega 14 cm. — Ljubljana gl. kol. —6, jasno, snega 19 cm. — Ljutomer —5, oblačno, snega 10 cm. — Maribor gl. kol. —4, oblačno, snega 15 cm. — Novo mesto —3, oblačno, snega 35 cm. — Št. Janž na Dol. —1, oblačno, snega 34 cm. — Tržič —4, jasno, snega 42 cm. — Rakek —3, jasno, snega 25 cm.

— **Kakšno nalogo napiše današnji šolar.** V drugem razredu neke osnovne šole so dobili šolarji za domačo nalogo snov: »Če bi bil bogat«. Na razne načine so spisali učenci nalogo. Nekateri so si želeli kupiti lepe hiše, konje, smuči, obleko itd. Mali Poldi, sin kočarja, je pa napisal: »Če bi bil bogat, dal bi očetu denar, da plača davke, rešil njega in mater skrbi in ostala bi nam edina prešička, katera je zarubil davčni izterjevalec.« Ali preživlja tak otrok mladostno dobo? Ne, zanj je življenje že v devetem letu starosti polno skrbi.

— **Kmetijski pouk po radiu v drugi polovici februarja.** V četrtek, dne 18. februarja t. l. ob 18 popoldne nadaljuje živinorejski nadzornik g. Martin Zupanc predavanje o predmetu: »Naša domača prašičereja in nasveti za njeno zboljšanje.« Govoril bo v prvi vrsti o primernem krmljenju prašičev. V nedeljo, dne 21. februarja ob 8 zjutraj predava tajnik g. Kafol o oskrbi sadnega drevja s posebnim ozirom na gnojenje in zatiranje škodljivcev pred pomladjo. V četrtek, dne 25. februarja ob 18 popoldne predava g. ing. Zupanič o vinarstvu in sicer o temi: Vinska kriza in naše vinogradništvo. V nedeljo, dne 28. februarja ob 8 zjutraj predava g. ing. Viktor Novak o gozdarstvu in sicer o sečnji.

— **Razpisana služba okr. sanitetnega referenta.** Na osnovi § 43 zakona o zdravnikih in na podlagi pooblastila ministrstva za soc. pol. in nar. zdravje z dne 26. jan. 1932, S. št. 875, razpisuje kr. banska uprava dravske banovine pri okr. načelniku v Kočevju službo okr. sanitetnega referenta. Prosilci za to mesto morajo izpolnjevati splošne pogoje iz §§ 3 in 4 zakona o uradnikih za sprejem v državno službo in imeti strokovno kvalifikacijo, ki jih usposablja za javno zdravstveno službo. Lastnoročno pisane in s kolkom za 5 Din kolkovane prošnje, opremljene s pravilnimi in zadostnimi kolkovanimi prilogami je vložiti najkasneje do 29. februarja pri kr. banski upravi v Ljubljani.

— **Žalostna usoda 6letnega dečka.** V Zagreb je dospel 6letni deček Nikolaj Cerovac, rojen v Sirmici in tja pristojen. Mali Nikolaj je prispel v spremstvu delavca Vice Galiča iz Gorice. Nikolajevi starši, ki so živeli v mestu Daire na Francoskem, so nenadoma umrli, tako da je deček ostal sam na svetu. Znanci in prijatelji njegovih staršev so zbrali potreben denar, da bi deček lahko potoval v svoj rojstni kraj, kjer baje žive njegovi sorodniki. Nikolaja so izročili Vici Galiču, ki je tudi potoval domov. Galič je dobil od izseljeniškega komisarja v Parizu vse listine dečkovih staršev in bi moral malega dečka izročiti njegovim sorodnikom v Sirmici. Ko je Galič skupno z dečkom dopotoval v Zagreb, je nenadoma znorel. Začel je na ulici kričati in hotel na vsak način splezati na streho nekega avtobusa. Spravili so ga na policijo, kjer je zdravnik ugotovil, da se mu je zmešalo. Oddali so ga na opazovalni oddelek. Mali Nikolaj je bil čez noč na policiji, drugi dan so ga pa izročili društvu za zaščito mladine.

— **Na sina je streljal.** Sin uglednega ekonoma iz Srbobrana Sava Tutorov se je te dni podal na pristavo k svojemu stricu. Ker je moral iti mimo pristave svojega očeta, se je Sava najprej oglasil pri očetu. Med očetom in sinom vlada hudo sovraštvo zaradi delitve posestva. Ko je stari Tutorov zagledal sina, je snel puško in dvakrat ustrelil na sina. Strela sta sinu hudo ranila obe nogi. Savo so prenesli v bolnišnico, očeta so pa aretirali.

— **Potres v Zlatarju.** Preteklo nedeljo zjutraj je prebivalce Zlatarja in okolice zbudil hud potres, ki je povzročil precejšnjo paniko. Ob četrt na 6 se je začulo podzemsko bobnenje, sledila sta dva močna sunka v horizontalni smeri. Vse hiše so se zamajale in šipe so zažvenketale. Potres ni povzročil posebne škode. Porušilo se je par dimnikov in nekaj opeke je vrglo s streh na tla.

— **V vlaku umrl.** V zagrebškem vlaku, ki je v ponedeljek zjutraj pripeljal v Osijek, so našli v nekem kupeju mrtvega potnika. Policija je ugotovila, da gre za 38letnega Mirka Žerala iz Osijeka. Žeral je bil v Zagrebu operiran na goltancu, vračal se je domov, pa ga je med potjo zadela kap.

— **Zopet velik požar v Karlovcu.** Ni še končana preiskava zaradi požarne katastrofe v tovarni za parkete v Karlovcu, že je pretekli torek postala žrtev požara druga tovarna. Okrog petih zjutraj je zapazil nočni čuvaj tovarne za zaboje, ki se nahaja v bližini pogorele parketne tovarne, da je v tovarni izbruhnil ogenj. Pričel je klicati na pomoč. Ker v bližini ni bilo nikogar, je skušal sam pogasiti ogenj. To se mu pa ni posrečilo. Ogenj se je hitro širil in ko je prišla pomoč, je bila že vsa tovarna v plamenih. Zgorela je vsa tovarna z opravo vred. Zaradi silnega mraza je zamrznila voda, tako da je bilo gašenje silno otežkočeno. Škodo cenijo na 1 milijon dinarjev, je pa krita z zavarovalnino.

— **Za osveženje krvi pijte** skozi nekaj dni vsak dan zjutraj čašo naravne »Franz-Josef« grenčice! Po mnogih zdravnikih predpisana »Franz-Josef« voda urejuje delovanje črev, krepi želodec, zboljšuje kri, pomirja živce in povzroči tako splošno dober počutek in jasno glavo. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in v specerijskih trgovinah.

— **V Službenem listu** kr. banske uprave dravske banovine št. 13 od 17. februarja je objavljen »Zakon o zadrugah državnih uslužbencev«, dalje »Uredba o velikosti nagrade dnevničarjem civilne hiše Nj. Vel. kralja, glavne kontrole, državnega sveta in pisarne kraljevskih redov«, »Uredba o velikosti nagrade dnevničarjem v resortu ministrstva za prosveto«, »Podaljšava začasnega trgovinskega aranžmana z Romunijo«, »Popravek k zakonu o gozdih«, »Razglas — navodila za čiščenje in razkuževanje hlevov, staj in predmetov, ki so prišli v dotiko z bolnimi ali sumljivimi živalmi ob živalskih kužnih boleznih in za neškodljivo odpravljanje živalskih trupel« in »Objave o pobiranju občinskih trošarin v letu 1932«.

— **Organizacija praktičnih elektro- in strojnih tehnikov v Ljubljani »Opes«** ima svoj V. občni zbor v nedeljo 21. februarja ob 9 dopoldne v prostorih Zveze društev privatnih nameščencev, Delavska zbornica, vogelni vhod, II. nadstropje. Z ozirom na važnost dnevnega reda in poročila funkcionarjev organizacije, so vsi člani vabljeni, da se sigurno udeleže zbora. Obenem so vabljeni tudi vsi absolventi elektrotehnične in strojne delovodske šole, ki še niso člani — **posebnih vabil ne bomo razpošiljali** — da se tako prepričajo o potrebi organizacije, ki zastopa vse absolvente teh šol brez izjeme in ščiti njih interese. Opozarjamo tudi vse brezposelne tovariše, da se zbora sigurno udeleže radi tega, da se pomenimo o zaposlitvah absolventov imenovanih dveh šol. — Redni sestanki članstva organizacije so vsak četrtek od 18—20 v istem lokalu, kjer posluje tudi organizacijska strokovna knjižnica.

— **Molitev za Rusijo** k sv. Tereziji Deteta Jezusa je izdalo ACM na lepih novih podobicah sv. Terezike. Dobivajo se v pisarni ACM (Napoleonov trg 1) in v prodajalni KTD (Ničman).

— **Za pospeševanje beatifikacije škofa Slomška** je ACM izdalo podobice Žalostne M. B. po sliki, ki jo je imel škof Slomšek nad svojo posteljo in imel do nje posebno zaupanje; na podobicah so natisnjeni podatki o Slomškovem življenju in o zadevi njegove beatifikacije. Dobivajo se v pisarni ACM (Napoleonov trg 1) in v prodajalni KTD (Ničman).

— **Bradač Fr. — Slovar tujk.** Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, 1929. Str. 174, cena Din 40, v platno vezan Din 50. V znani in priljubljeni zbirki žepnih učbenikov in slovarjev, ki ji izdaja Jugoslovanska knjigarna, je izšel tudi slovar tujk, ki smo ga že dolgo pogrešali, kajti bil je neobhodno in nujno potreben. Današnje časopisje, poučne knjige itd. uporabljajo vedno pogosteje tujke, ki jih večkrat niti izobraženec, če ni študiral ravno latinskih šol pri najboljši volji ne more vseh razumeti. Moderna tehnika, zdravilstvo in sploh vse znanosti se poslužujejo tujk v vedno večji meri, kar je pogosto naravnost neizogibno, ker za povsem točno označevanje raznih pojmov niti večji narodi s starejšo kulturo nimajo docela točnih izrazov. Glede na to potrebuje dober slovar tujk danes že skoro vsak človek, ki bere liste in knjige. Izrazi so navedeni tako, kot se v slovenščini izgovarjajo ali pišejo, pri vsaki je pa pripisano iz katerega jezika izhajajo, zato je popolnoma pregleden in praktično izredno uporabljiv. Ker je oblika jako priročna, vezava pa trpežna, smo prepričani, da bo z največjim veseljem in zadovoljstvom posegel po njem vsak izobraženec in preprost človek.

— **Čudovit učinek čiščenja zob z Odol pasto** je dobro znan. Med tem, ko druga ustna in zobna čistilna sredstva, kolikor pridejo sploh v poštev, le trenutno za časa čiščenja delujejo, učinkuje Odol več ur po uporabi. Vsled trajnega delovanja, se prepreči oziroma odstrani vsa gniloba v ustih.

— **Za grgranje** pri bolečinah v vratu, za bolečine pomirjajoča masiranja in obkladke, vzemite staro in preizkušeno sredstvo in kozmetikum — Fellerjev blagodišeči Elsafluid. Hvaležni bodete. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica Din 9 povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 veliki specijalni steklenici 62 Din brez daljnjih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elzatrg 134. Savska banovina.

— **Čebelarji!** Cenik s slikami, ki izide v kratkem, Vam pošlje na zahtevo brezplačno in poštnine prosto »Društvena čebelarna« (oddelek Čebelarskega društva) v Ljubljani, Vošnjakova 4. Velika izbira panjev, satnic in orodja. Nizke cene. Če kupujete pri nas, pripomorete k povzdigi in napredku čebelarstva.

Fotoamaterji! Povečave

od Vaših negativov Vam strokovno lepo in poceni napravi

fotoodd. Jugoslovanske knjigarne

s tem da uporabljate

NIVEA-CREME

pred slabim in mrzlim vremenom, da ne poka in ne postane hrapava. Nadrgnite Vašo kožo vsak večer, predenj greste na počitek temeljito z Nivea-Creme. Tkanine postanejo s tem mladostno napete, koža pa močna in prožna. Veter in slabo vreme ji ne morejo več škoditi. Nadrgnite pa tudi podnevi, predenj odidete na prosto, lice in roke z Nivea-Creme. Ta krema namreč ne zapusti nikak sijaj, ter Vam nudi oni sveži in mladostni izgled, ki ga mi vsi tako radi imamo. Razlika nasproti luksuznim kremam:

Najvišji učinek ali ceneje.

Nivea-Creme: Din 5.oo—22.oo

Jugosl. P. Beiersdorf & Co. d. s. o. j., Maribor

Strašno dejanje blazne matere

Mati zaklala lastno dete - Prerezala mu je žile na rokah ter mu zasadila nož v srce - Vsa okolica pod vtisom strašnega dejanja

Slovenska Bistrica, 17. februarja.

Pragersko in vsa širna okolica je pod vtisom strašnega, skoraj nepojmljivega dejanja, ki se je pripetilo 16. februarja v vili potnika Vzajemne zavarovalnice Gospodariča in katerega je izvršila Gospodaričeva mlada soproga Ana in ki skoraj zveni neverjetno ter je po svojih okolnostih in motivih edinole mogoče kot posledica strašnega in usodnega napada blaznosti, ki je zbegalo nesrečno ženo ter jo primoralo, da je zasadila nož v srce svojemu trimesečnemu otroku in ga umorila kot žrtev neke nepojmljive notranje sile.

Zakonca Gospodarič živita na Pragerskem v dobrih razmerah v svoji vili. Poročena sta od leta 1929 ter sta imela dve hčerki, dveletno Marijo in šele tri mesece staro Slavico. Zakonsko srečo je kalila le moževa ugotovitev, katero je napravil pred daljšim časom, da mu je žena čestokrat čudno zmešana, kakor da bi ne bila pri pravi pameti. Vendar ji ni tega sam nikoli pokazal, ker je menil, da bo to prešlo samo od sebe, ker se blaznost nikoli ni izražala v večjem obsegu.

15. februarja je odpotoval mož po službenih potih. Ko se je zjutraj naslednjega dne vrnil domov, ga je sprejela žena v svečani obleki ter mu povedala, da je morala otroka umoriti kot žrtev, ker ji je tako velevala neka notranja sila. Mož je mislil, da se soproga šali, a ko ga je peljala v sobo ter mu pokazala dete mrtvo na odru med cvetjem, se je zavedel strašne resnice ter se zgrudil. Ko se je osvestil, je poklical zdravnika, toda ta je mogel le ugotoviti, da je dete že več ur mrtvo, da ima prerezane žile na rokah ter prebodeno srce. Zdravnik je nato obvestil takoj orožniško postajo, nakar so orožniki nesrečno blaznico aretirali. Orožniki so ženo zaslišali in naravnost strašne in neverjetne so podrobnosti, katere je blaznica popolnoma mirno in točno pripovedovala:

Že ko je bila noseča, je začutila v svoji notranjosti neko silo, ki ji je neprestano velevala, da mora svojega otroka žrtvovati in umoriti. Ta strašna misel ji ni dala nikoli miru. Po rojstvu se je le še okrepila ter se stopnjevala od dneva do dneva.

Mala Slavica se je rodila 26. novembra 1931 ter je bila torej sedaj ob smrti stara nekako tri mesece. Mati je imela otroka zelo rada in bilo ji je silno žal, da ga bo morala umoriti, toda pomagati ni mogla, ker je bil notranji poziv premočan. Mislila je, da bo s tem dejanjem vzradostila svojega moža, ker da mu bo smrt njegove hčerkice samo v srečo.

Ko je mož predvčerajšnjim odšel z doma, jo je pričela misel, da mora otrok umreti, tako mučiti, da ni imela več obstanka. Ves dan je hodila po stanovanju sem ter tja ter se jokala. Proti večeru je bila ta strašna notranja sila preveč močna ter jo je premagala. Spletla je venček iz zelenja, da bi ga dala otročičku v roke, napravila je posebno mrliško oblekico ter nabrusila ostro klino malega žepnega noža. Vendar se ji je hčerka smilila. Vso noč se je borila brez spanca, proti jutru pa je vseeno vzela nož ter prerezala otroku žile najprej na eni roki, in ker je kri počasi odtekala, še na drugi. Ko je opazila kri, ji je takoj odleglo in čutila se je srečno. Ker se je otrok pričel jokati, ga je položila v zibko ter ga zibala. Ker pa je dete le preveč počasi umiralo, je po preteku dobre ure zopet prijela za nož ter mu prerezala žile na vratu. Ker tudi to še ni pospešilo smrti, mu je zasadila ostrino v srce. Ker se je bala, da ostrina ne bi dosegla srca, je pritisnila nož z vso silo, da se je zasadil z nožnico vred v telesce. Dete je nato umrlo. Trupelce je nato umila ter ga oblekla v sveže srajčke in v pripravljeno mrtvaško oblekco, nato pa ga je položila na oder ter ga okrasila s cvetjem. Vsedla se je nato k svojemu otroku ter vsa vesela čakala na povratek svojega moža.

Nesrečno blaznico so izročili v sodne zapore v Slovenski Bistrici, truplo deteta pa je bilo obducirano na Polskavi. Ves okraj je pod težkim vtisom strašnega dejanja.

Celje

Gospodinjska nadaljevalna šola priredi v nedeljo 21. t. m. ob 3 popoldne na šolskem odru deške okoliške šole dramatično bajko »Izgubljeni raj«. Režijo vodi g. Viziak. Igrajo gojenke gospodinjske šole. Ker bo zelo lepa scenerija in bo imel vsakdo za mal denar lep užitek, vabimo prijatelje mladine na to prireditev, katere čisti dobiček je namenjen za gospodinjsko nadaljevalno šolo.

Smrtna kosa. V Gaberju, Mariborska cesta št. 25 je umrla v visoki starosti 72 let vdova Terezija Farčnikova po daljši bolezni. Duši pokojnice večni mir in pokoj, žalujočim preostalim pa naše iskreno sožalje.

Zimsko-sportni odsek SK Olimpa Celje-Gaberje priredi v nedeljo 21. t. m. ob pol 10 dopoldne klubsko smučarsko tekmo na 12 km. Start in cilj pri gostilni Jugoslovanu v Gaberju. Razpisana so tri darila za člane in dvoje za tekmovalce izven konkurence. Tekmuje lahko vsak verificiran član JZSS. Žrebanje bo eno uro pred pričetkom tekme pri Jugoslovanu. Prijavnina znaša 10 Din.

Občni zbori. Redni letni občni zbor pevskega društva Oljke se vrši v soboto 20. t. m. ob 8 zvečer v gostilniških prostorih hotela Hubertus v Gosposki ulici z običajnim dnevnim redom. — Drž. krajevna zaščita dece in mladine ima svoj redni letni občni zbor v četrtek 25. t. m. ob 8 zvečer v mali dvorani Narodnega doma. — Obrtna zadruga sedlarjev, tapetarjev in sorodnih strok ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo 28. t. m. ob 8 dopoldne v društvenem lokalu hotela Pri pošti.

Avtobusni promet. Z ozirom na objavljeno ukinitev dopoldanskih vlakov proti Mariboru in proti Zid. mostu nastane na progah Celje—Št. Jurij in Celje—Laško nujna potreba, da se popravi, oziroma izpolni vozni red. Celjski mestni avtobus bo s tistim dnem, ko izpadeta omenjena vlaka, poskrbel za zadostno zvezo s Celjem in je tozadevna prošnja že predložena kr. banski upravi. Natančen vozni red bo jutri objavljen v časopisih in pribit na vseh prizadetih postajah. — Mestni avtobus.

Šoštanj

»V kraljestvu Zlatoroga«. Zaradi tehničnih zaprek se predvajanje slovenskega filma ne bo vršilo v četrtek in petek, kakor smo poročali, ampak v soboto 20. febr. in v nedeljo 21. t. m. Predstave se vrše po sledečem redu: v soboto ob pol 4 popoldne za šolsko mladino, ob 8 zvečer za odrasle; v nedeljo ob 10 dopoldne za šolsko mladino, ob pol 4 popoldne, ob pol 6 in 8 zvečer za odrasle.

Št. Peter pri Nov. mestu

Vsem ni mogoče ustreči. Še predno je bila razpisana služba cerkvenika na Trški gori, so se pričeli oglašati prosilci vseh stanov in poklicev in starosti, oženjeni in prosti, domačini in iz sosednjih fara. Ko pa je bila v zadnjem »Domoljubu« služba razpisana, pa kar dežuje prošenj dan za dnem. Več kot enemu ne bo mogoče ustreči. Je pa to dovolj jasen dokaz, koliko brezposelnih je že po deželi, kaj šele po industrijskih krajih in mestih?

Duhovne vaje za fante, ki bi se imele vršiti minuli teden, pa so vsled prevelikega snega bile odpovedane, ker se jih fantje oddaljenejših vasi ne bi mogli udeleževati, se prično v četrtek popoldne. Vodil jih bo gosp. Košiček iz Ljubljane.

Trbovlje

Sklepi občinske seje v soboto. Predvsem je bil na vrsti nakup Parašuhovega posestva za 388.117 dinarjev. Ta svota pa se bo izplačala šele l. 1935 s 7%; s tem in s prepisovanjem se bodo stroški povišali na 411.000 Din, ker bodo še potrebne adaptacije poslopij za namene občine, se je na predlog g. Plavšaka določila vsota 500.000 Din kot najvišji znesek, ki se sme porabiti za omenjene svrhe. Kritje za obresti gornje vsote hočejo najti na ta način, da bo najemnik kupljenega posestva vršil ista dela, ki jih opravlja sedaj občina s svojimi konji. Občina pa bo svoje konje prodala. Občini je gotovo ugodno, da pride do posestva, če bodo pa vsi navedeni računi držali, bo pa pokazala šele bodočnost. Dalje se je sklenilo, da plača občina stroške za uradne dneve laškega sodišča v Trbovljah za mesec marec, ker država radi štednje tega ne more. — Proti predpisu kuluka so ugovori, da ni pravilen, zato so se izvolili v komisijo za pregled kuluškega predpisa gg. Ratej, Klenovšek, Pavlin in Roš. — Večje število prosilcev se je sprejelo v občinsko zvezo, drugim pa zagotovilo sprejem, če si pridobe naše državljanstvo. — Na tej seji so potrjevali in popravljali zapisnik prejšnje, pri čemer je ugotovil obč. svetovalec Malovrh, da je rekel, da smatra zidanje nove cerkve v Hrastniku za luksus, — šlo je namreč za podporo občine za novo cerkev — na vprašanje župana je tudi odbornik Roš izjavil, da se strinja z g. Malovrhom. Zdi se nam potrebno to zapisati, ker sta oba gg. iz Hrastnika.

Kamnik

Priljubljeni predavatelj prof. Janko Mlakar nas bo vodil po planinah od Landecka do Salzburga v četrtek, 18. februarja ob 8 v Kamniškem domu. Za predavanje vlada splošno zanimanje.

SK Kamnik je nameraval prirediti skakalne tekme v nedeljo, dne 21. t. m., pa jih je odložil radi velike prireditve v Mariboru.

Iz raznih krajev

Šmartno pri Litiji. Valentinov sejem se je vršil v znamenju mraza in krize. Radi tega je bil obisk precej slab. Prignanih je bilo 185 glav, pa še te so po veliki večini gnali domov, ker ni bilo kupcev. Cena za boljše vole je bila 4—4.50 dinarjev. Nekaj je bilo pa prodanih še pod to ceno. Ker je bila slaba kupčija in malo ljudi na sejmu, so tudi kramarji slabo opravili.

Radovljica. Prosvetno društvo je letošnjo sezono uprizorilo precej iger. Zadnje čase se je lotilo celo spevoiger, torej že precej napredka. Tudi športni odsek lepo uspeva. Je že letos imel v snegu par treningov. Ljudje pridno posečajo tudi kinopredstave, samo želeti bi bilo, da bi bili boljši filmi. V nedeljo 21. februarja ob pol 16 priredi Krekova družina v Našem domu »Cankarjevo proslavo« s pestrim sporedom.

Oplotnica. Kat. prosvetno društvo ponovi v nedeljo 21. februarja ob 3 popoldne priljubljeno igro »Rokovnjači«, ki je bila vprizorjena 24. januarja ter je izredno ugajala. Vstopnina znižana.

Sv. Lovrenc na Pohorju. Tukajšnje kmetsko bralno društvo ponovi v nedeljo 21. februarja ob 3 popoldne v društvenem domu igro »Revček Andrejček«. Vsi, kateri ste na pustno nedeljo bili zadržani, ne zamudite sedaj prilike, da si igro ogledate. Vabijo se tudi tisti, ki so igro že videli, ker bo scenerija najbrž spremenjena.

Rešeni starčki, žene in otroci

Premirje štirih ur - uspeh misijonarja

Francoski listi prinašajo sledeči zanimiv dodis z japonsko-kitajskega bojišča v Šanghaju:

Neverjetno jutro. Človek se začuden vpraša, ali res vidi, kar gleda. Ob osmih zjutraj je v Čapeju pričelo premirje. Malo pred tem so štirje vozovi obstali na voglu Nort-Sečuena in Jukong-Roda. En duhovnik, en častnik, več redovnic in usmiljenih sester je stopilo iz njih; nato sta se pripeljali še dve kitajski mali vozili z dvema usmiljenkama.

Duhovnik je bil oče Jaquino, naš misijonar; častnik ameriški podpolkovnik Bell; sestre iz bolnišnice Sv. Marije in uršulinke.

Topovi in strojne puške so obmolknile.

To premirje je dosegel misijonar. On je sedaj vojaški duhovnik belih prostovoljcev, še do nedavna je bil župnik cerkve Jezusove v Hongkeju. Kljub bojem je izvrševal svoje dušnopastirske posle in vedno obiskoval svoje vernike na njihovih bornih domovih. Njegov glas so poznali in mu radi odpirali skrbno zapahnjena vrata. Še je ostalo nekaj ljudi v Čapeju. Našel je petero otročičkov, vseh preplašenih, gladnih in premraženih, stisnjenih v kotu napol porušene koče. Najstarejši je bil star 11 let. Našel je več ranjencev, ki se niso mogli premakniti z mesta, na katerem so obležali. Našel je pozabljene starčke. In tako so že dva tedna, v enem največjih mest na svetu bitja, ki se jim povsod na svetu posveča največja nega in pozornost, starčki, otročički in bolniki, prepuščeni sami sebi, med dvema frontama, izpostavljeni mrazu in gladu in topovskemu ognju vojska dveh držav, ki si »uradno« še nista napovedali vojne, česar ne smemo pozabiti.

Pater in častnik sta odšla k japonskemu admiralu Nomuriju. Japonski poveljnik je soglašal z njima, da je stanje strašno. Obenem se je šanghajski župan obrnil na Kitajce.

Uspeh pogajanj je bil: štiri ure premirja.

Pater Jaquino nosi očali. Njegova brada ni podobna onim klasičnim, marveč je zelo podrezana. Nima leve roke. Že po njegovi redovniški halji se vidi, da v zadnjem času ni obiskoval samo cerkve. Ta skromni mož je rešil življenje tisočem starčkov, otrok in žena.

Osem zjutraj je ura. Rešitelji so se vrnili izza japonskih barikad, obdanih z žičnimi ovirami. Oče Jaquino je odšel najprej naravnost, potem pa v ulico siromaštva. Prestopil je prag borne koče: zelo star Kitajec, ki je na bradi imel samo še par umazano sivih dlak, je ležal na golih tleh. Niti besede ni izpregovoril, ko so ga bolničarji odnesli.

Med jarki

Na prostoru med sovražnimi jarki se je nenadoma zbrala množica ljudi. Preplašeni, umazani in gladni so se prikazali iz skrivališč, plaho so stopili na svetlo. Ko so jim razglasili, da bodo lahko odšli v zaledje, niso tega najprej hoteli verjeti, potem pa planili nazaj v svoja skrivališča in natovorili svoje bore stvari. Žalostna karavana se je premikala skozi rove, japonski vojaki so vsakega dobro preiskali.

Na tisoče starčkov, žena in otrok je zapustilo svoja bivališča, rdeči križ, ki ga vodijo usmiljenke, jih je sprejel v svoje varstvo. V štirih urah so izpraznili ta prostor med dvema bojnima linijama, pater je odšel v cerkev in se s pobožno molitvijo zahvalil Njemu za rešitev bednih in zatiranih, med tem pa so že topovi in strojne puške pričele svojo tužno pesem.

Papež Pij XI. daruje v svečanem ornatu sv. mašo v cerkvi sv. Petra ob priliki 10 letnice kronanja.

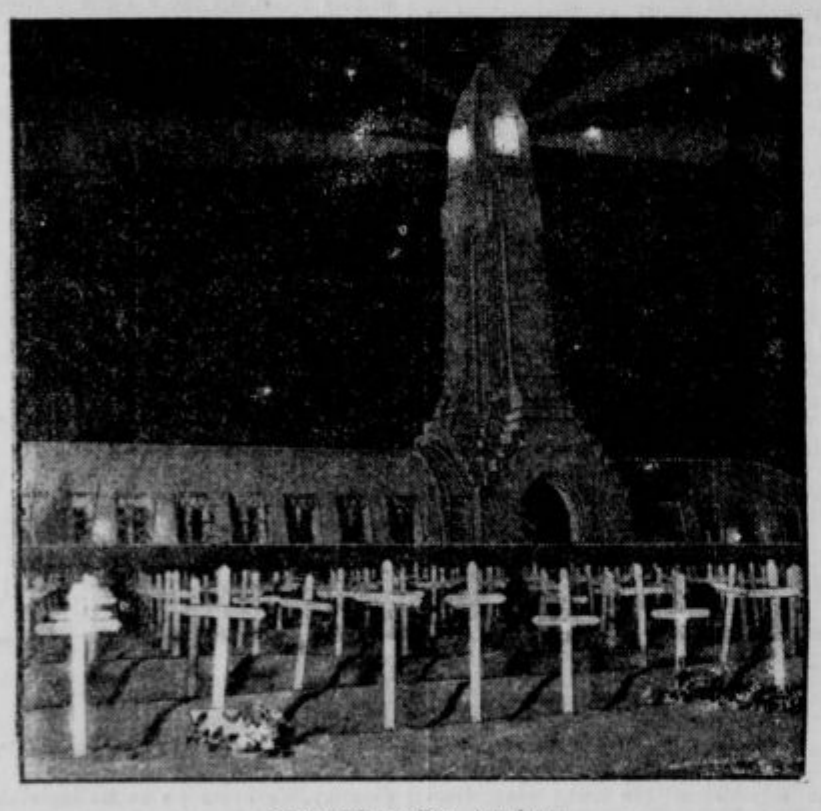

Spomenik padlim junakom.

Na kraju, kjer je stala trdnjava Douaumont pri Verdunu na Francoskem, kjer so se vršile najstrašnejše bitke, so zbrali trupla **500.000 padlih junakov** Francozov in Nemcev in jih pokopali v skupne grobove. Med njimi pa postavili velik svetilni stolp, raz katerega raznobarvni svetlobni žarki noč in dan razsvetljujejo grobove junakov in pozorišče krvavih borb.

Najbogatejši pisatelji na svetu

Po smrti nedavno umrlega Edgara Wallace-a so mnogi pisali, da je on od vseh književnikov največ zaslužil. »Daily Express« piše pri tej priliki o najboljše plačanih književnikih in trdi, da Wallace, ki je letno zaslužil do 25.000 funtov in svoji vdovi zapustil okrog 250 milijonov dinarjev, vendar ni bil najbogatejši pisatelj.

Ta moderni knez je pisatelj Noël Caword. On ima šele 32 let. S pisateljevanjem zasluži letno približno 12 milijonov dinarjev. Piše romane, novele, libreta za operete in scenerije za filme. Samo njegova opereta »Grenko — sladko« mu je na

General Feng,

ki je v državljanski vojni leta 1930 igral znamenito vlogo, je imenovan sedaj za kitajskega notranjega ministra. General Feng je katolik.

tantijemah samo v Angliji prinesla do 10 milijonov dinarjev honorarja. V Ameriki pa je za filmsko prednašanje iste operete zaslužil do 25 milijonov dinarjev. Ker to opereto dajejo tudi v drugih državah, je na njej gotovo zaslužil še enkrat toliko.

Drugi pisatelj, ki veliko zasluži, je Bernhard Shaw. Letno zasluži okrog 8 milijonov dinarjev. Založniki plačajo vsako besedo, ki jo napiše po 10 šilingov (približno 100 Din). Njemu ravna sta Kypling in A. Miln.

Šele za njimi pride Wallace, ki je imel letno približno 6 milijonov dohodkov. Za svoje delo »Zgodovina sveta« je dobil približno 18 milj. Din.

G. Sheriff, pisatelj drame: »Na kraju pota«, je samo s tem delom zaslužil okroglo 12 milijonov. Kakor znano je Sheriff napisal to knjigo povsem slučajno za neki veslaški klub, ne da bi imel namen izročiti ga kakemu gledališču.

Nemški pisatelj Remarque je za svoje delo »Na zahodu nič novega« dobil okroglo 15 milijonov dinarjev, računajoč tu tudi honorar za film, ki je zelo slabo nesel, ker je bil v mnogih državah prepovedan. Njegovo drugo delo, »Vrnitev«, pa je imelo prav slab uspeh.

Zaslužka naših pisateljev, katerih dela prav nič ne zaostajajo za mnogimi deli naštetih, pa niti primerjati ne smemo s temi številkami.

Latinski gentlemeni

Ameriški pristaši humanistične šole so ustanovili v New Yorku »klub latinskih gentlemenov« v svrho propagande latinščine. Klubov predsednik, dr. Arcadius Avellanus, 80 leten starec in dolgoletni profesor latinščine v Brooklynu, je pred 18 leti pričel gojiti v krogu ožjih prijateljev latinščino kot občevalni jezik. Sestajali so se redno dvakrat na teden v neki mali kavarni. Število pristašev je stalno naraščalo. Sedanji klub ima podružnice po različnih univerzitetnih mestih. Njegovi člani se poslužujejo samo latinščine v razgovoru, oziroma pri dopisovanju in pripravljajo dnevnik, ki bo izhajal pod zgodovinskim naslovom »Acta diurna«. Dr. Avellanus ozir. njegov krožek hočeta spremeniti latinščino v živ jezik, ki bo zopet postal orodje mednarodne znanosti, politike itd. V to svrho stalno nabirajo oziroma ustvarjajo »latinski gentlemeni« nove izraze, ki jih ni potrebovala klasična latinščina. Nameravajo izdati velik »Slovar žive latinščine«. Dr. Avellanus je prevedel v latinščino več klasičnih del in med drugim tudi »Robinsona«, ki je takoj postal priljubljena knjiga pri ameriških gojencih humanističnih collegov. Mlajši latinisti zdaj prevajajo v Ciceronov jezik detektivske romane. Štiri prve knjige v tej zbirki so bile takoj razprodane. »Latinski gentlemeni« so trdno prepričani, da bodo »človeštvu vnovič izročili izgubljen ključ do klasične zakladnice in kažipot do edinega svetovnega občevalnega jezika«.

General Nobile

znani italijanski letalec, ki je vodil pred leti »Italijo«, zračno ladjo na njenem poletu na severni pol. Znano je, kako tragično je končala ta ekspedicija. Nobile je sedaj z dovoljenjem Mussolinija sklenil s sovjeti štiri leta veljavno pogodbo, s katero je prevzel vodstvo boljeviških tovarn za izdelavo letal in zračnih ladij.

Zdravstvo in moda

Nobena znanost ni tako muhasta kakor zdravništvo. Saj obrača vsakih deset ali dvajset let vse dosedanje nazore in nauke. Povprečen zaupljiv meščan, ki bi si rad obvaroval ljubo zdravje, večkrat ne ve, kod in kam. Še pred kratkim so na primer učili zdravniki, da je drob jako škodljiv, posebno ljudem, bolnim n ajetrih. A zdaj se priporoča drob (celo surova jetra) prav za bolne ledvice in jetra. Naši očetje so verjeli, da je jajce jako koristna zdrava hrana, a zdaj pravijo zdravniki: »Eno, kvečjemu dve jajci za zdravega človeka zadostujeti. V večjem številu so naravnost škodljiva.« Isto velja za pomaranče. Kdo je prej vedel, da pomenijo univerzalno zdravilo? A zdaj, v dobi vitaminov, so pomaranče veliko moda. Zdravniki priporočajo celo po deset do dvajset pomaranč dnevno onemu, ki jih lahko prebavlja brez kvarnih posledic. Vitamini so koristni v vsakem oziru... Morebiti je to resnica. A kje imamo jamstvo, da ne bodo zdravniki po desetih letih dospeli do nasprotnih nazorov? Prav lahko bodo zopet ugotovili, da je drob strupen, da so jajca koristna. V tem primeru bodo zopet pomenile pomaranče samo prijetno, osvežujoče, a za zdravje brezpomembno sadje. Zakaj bi morali mi slepo zaupati sedanjim zdravnikom, če dokazuje zgodovina, da bo znanost prej ali slej nedvomno opustila to stališče. Dunajski profesor F. Wegener, ki je ugibal o tem vprašanju, je dospel do zanimivih zaključkov. Ne taji, da so in bodo zagrešili zdravniki marsikatero resno pomoto. A izvaja na to sledeče: »Zdravniška veda je še v povojih, ker ni rešila niti temeljne življenjske uganke. Posrečilo se je nam sicer uspešno zdravljenje marsikatere bolezni. A normalen zdrav človek nikoli ne bi smel zdravnika vprašati, kaj mora storiti, da bi si podaljšal življenje. Noben zdravnik tega ne ve. Še več: slične težnje samo zatirajo naraven nagon. Žival stalno pravilno slutl, kaj ji koristi ali škoduje. Človek bi tudi lahko zaupal dragocenemu čutu, če bi manj skrbel za svoje zdravje in manj verjel v čudodelno moč različnih univerzalnih sredstev: joda, ribjega olja, sadja itd.«

Koristne mačke

Mednarodna mačja razstava, ki so jo imeli v velikem francoskem pristanišču Le Havreu, je na temelju izjav upravnikov različnih skladišč ugotovila neprecenljiv narodnogospodarski pomen mačjega rodu. Strupeni plini oziroma okužena vaba, ki so se poprej priporočali zoper miši in podgane, se niso obnesli. Posamezne luknje so vedno nedosegljive, ter povzročajo ugonobljeni glodavci smrad in škodo, ne da bi govorili o zdravstvenih neprilikah. Dobro izbrane lovske mačke zaležejo neprimerno več kakor vsa umetna sredstva in preprečijo milijonske izgube. Dva mačka prištedita n. pr. pariški veletrgovini »Magazins Generaux« letno 37 milj. frankov. Potrebna pa je smotrena umna reja, ker je izgubilo veliko število omehkuženih razvajenih mačk nekdanje podedovane vrline. Mesto Dunaj, ki je lanske jeseni v Italijo poslalo z letali več deset tisoč vsled nenadnega mraza onemoglih lastovk, veliko trpi od podgan, ki so se zaredile po železniških in pristaniških skladiščih. Dunajski župan se je zelo zanimal za poročila razstave v Havreu ter je zdaj naprosil Milan in Rim, da bi mu odstopila več sto onih podivjanih mačk, ki gnezdijo v starih zgodovinskih razvalinah. Italijanska vlada jih je sklenila ugonobiti. A na Dunaju imajo premalo lovskih mačk. Letala, ki so jeseni iz Avstrije peljala v Italijo lastovke, bodo zdaj rešila življenje preganjanemu mačjemu plemenu.

Drama japonskega letala - metalca bomb.

Veliko japonsko letalo so Kitajci z obstreljevanjem prisilili, da je moralo pristati za kitajsko bojno črto. Posadko so takoj brez usmiljenja pobili, nato pa se je okoli orjaškega letala zbrala velika množica kitajskih vojakov in radovednega prebivalstva. Ta prizor je fotografiral francoski časnikar. Bombe pa so bile tempirane in so kmalu nato eksplodirale ter ubile več sto radovednih gledalcev.